

4. ናፍቆት ከሰሞኑ (ያልበተበደሩት ዕዳ ሲከፈል)

ክቡር ዳኛ ብርቱካን ሚደቅሳ

ከአንግዲህ የብርቱካን እናት አንድዬ ልጃቸውን ከጎናቸው ማጣት አይፈልጉም፤ የብርቱካን አንድዬ ልጅ ደግሞ እናቷን አጣጥማ በማወቅ በየቀኑ በዓይኗ እያየችት በአካል እየዳበሰችት ማደግ ትፈልጋለች፤ የኢትዮጵያ ሕዝብ ደግሞ ወደር የለሽ ተሟጋቹን የፖለቲካ ሰው በመድረክ ላይ ለማየትና ወደፊት አንድ ቀን ለአመራር በቅታ የቆመችለትንና በተደጋጋሚ የታሰረችበትን ዓላማ ስታራምድ ማየት ይፈልጋል። በዚህ አጣብቂኝ መሀል ያለችው ብርቱካን ደግሞ ምርጫዋ የቱ እንደሆነ ለመግለጽ ጊዜ ትፈልጋለች።

እንደ አንዳንድ አብረዋት ታገለውና ታሰረው በመጨረሻ ግን እጅ እንደለጡት እና አድረው መኖርን እንደመረጡት መሆን ወይም እንደ ጥቂቶቹ በሰደት ዓለም እየኖሩ በወንጭፍ ማታገሉን መምረጥ?

የሚቀጥለው ወር ዕትማችን የሚያተኩርባቸው

- በኢት. አር. ተዋ. ቤተክርስቲያን ሲኖዶስ እንዲፈርስ የተወሰነው የአቡነ ሐውልት ውዝግብ ምን ይመስላል የሚለውን ከምንጮቻችን የምንጠብቀው እለን።
- «ይሰራ» ግብረ ሠናይ የወጣቱ ትውልድ ማቋቋሚያና መርጃ ድርጅት ያከናወናቸውን ወደር የለሽ ተግባራት ይዘን እንቀርባለን፤ ከድርጅቱ ፕሬዝዳንት ጋርም ያደረግነው ቃለመጠይቅ ይኖረናል።
- ከፀሐፍት አምባ አምዳችን የመጽሐፍት ግምገማን ይዞ ሲቀርብ የአሻራ አምዳችን ደግሞ በሃገራችን ቀደምት ዘመናዊ ንግድን ካስተዋወቁት ከመጀመሪያው ረድፍ ከሚሰለፉት ውስጥ አቶ ተካ ኤገኖ ያጫወቱንን እናካፍላችኋለን።
- የሠሜን አሜሪካ ሰፖርትና ባሕል ፌዴሬሽን በክብርት ዳኛ ብርቱካን ሚደቅሳ የክብር እንግድነት ግብዣ በተነሳው ውዝግብ ላይ የተወሰነ ነገር ካለ ይዘን ለመቅረብ እንሞክራለን።

ጎዳር / ታህሳስ ፪፻፫ ዓ.ም.

አንኳር

18. ሥነ-ሕይወት

- ወደ ተስፋው ምድር (የመጨረሻው ክፍል)

15. እኛ ጤና

- ቤተሰብ እና ታዲያ ልጆቻቸው (ክንፈ ገበየሁ ዶ/ር)

12. እኔም የምለው አለኝ!

- አዘጋጁ ያላጤነው (ብሩክ ክበደ)

29. ሥነ-ጽሑፍ (ልቦለድ)

- ሠብለ (ብሩክ እየሱስ)

9. ፍቅር እና ሥነ-ልቦና

- ሴቶች ለፍቅር ግልጽ እንዲሆኑ የሚጠቅሙ 5ቱ ቁልፎች

24. አሻራ ሦስቱ ጠቢባን

- (ጣይቱ፤ አባመላ፤ እና አባ ገብረሃና)

21. ቅኝት

- ባለውብ ሐይቆቿ...ደብረዘይት (አለምሽት ሞገስ)

31. ትዝብት

- ደብዛዛው ፍቅራችን...ደብዝዞ እንዳይቀር ማጎደረ ፋሲል (ዳሳለ-ቴክሳስ)

35. ናፍቆት ስፖርት (10-10-10 እና ሁለት ቅሬታዎች)

የውስጥ ገጾቻችን

- አዘጋጁ 2
- ይድረስ ለናፍቆት 3
- እልፍኝ 33
- አቦል ቡና 14
- ልባችን ልብ እንዲል 10

በዚህ መጽሔት ላይ የወጡ ማናቸውም ጽሑፎች የአዘጋጁን ወይም የዐርድ አባላትን አመለካከት አያንጸባርቁም።

በመጽሔቱ ላይ የወጡትን ሥራዎች ያለ አሳታሚው ፍቃድ ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል መልሶ ማሳተም በፍፁም ክልክል ነው።

4

V
D
+
D
J
NN
N

መለኮታዊ እርግግን ወይስ

ለበርካታ ዘመናት የጥቁር ዘር በባርነት ተሸጠ፤ እንጦራ ማዕድናቱ ተበዘበዘ፤ ከእንስሳ የሚሻለውም በመናገሩ ብቻ ነው ተባለ። የነጭ ዘር ግን በባሕል፤ በሳይንስ፤ በእለተሳሰብና በዘመናዊ ሥልጣኔ መጥቆ ከዓለማችን አልፎ ጨረቃ ላይ ባንዲራውን ተክለ።

ወደኋላ ዞር ብለን የመጣንበትን ታሪክ ስንመለከት በዚህ ረዥም የታሪክ ዘመናት በነጭ እና በጥቁር ሕዝቦች መካከል ያለው የሥልጣኔ መራራቅና ክፍተት አለመጥበቡ ብዙ ሊቃውንትና ተመራማሪዎችን ያነጋገረ እና በአቆቃልሽነት የተጋረደ ሚስጥር ነው።

ከሊቃውንቱ ውስጥ እንዳንዶቹ ጥቁር ሕዝብ መለኮታዊ እርግግን አለበት ሲሉ፤ ገሚሶቹ ደግሞ የጥቁር እስተሳሰብ እጅግ ዝቅተኛ ነው ብለው የጥቁርን ሕዝብ ልዕልና ያቃልሉታል።

የኢኮኖሚክስ ሳይንስ ፈጣሪው እደም ስሚዝ ደግሞ የጥቁር ምድር (አፍሪካ) ጂኦግራፊያዊ አቀማመጡ ግራ መሆኑ ከዓለም ሥልጣኔ ሳይርቀው አይቀርም በማለት ከሌሎች የተሻለና የጥቁሩን ሕዝብ ቅር የማያለኝ መላምት ያቀርባል።

ወጣም ወረደ ዛሬ የምናየው የቀለም ልዩነትና የሥልጣኔ ክፍተት በእጅጉ ስለመስፋቱ እስካሁን ከቀረቡት መላምቶች ሁሉ ለእውነታው ቀረቤታ ያለው የሚመስል ታሪክ አላጣንለትም።

ለዘመናት ጥቁሮች በነጮች ሲታለሉ ኖረዋል፤ አሁንም የነጮቹ የብልጠት የበላይነት እንደተጠበቀ ሲሆን፤ ነቅቻለሁ ከእንግዲህ መታለሉ በቃኝ የሚል የጥቁር ሀገር ብዙም አላየንም።

ጥይት እየተፋ የጥቁርን ሕዝብ ከሩቅ የሚጠራግ ጠበንጃ ያየዘ ነጭ፤ ጦርና ጎራዴ የያዘውን ምስኪን እፍራካዊ በቀላሉ ሲያንበረክከው የጨዋታ ያህል በመቁጠር እንደነበር ያለፈ የጥቁሩ አህጉር እስታያሚና አሳፋሪ ታሪክ ምስክርነቱን አሁንም ይሰጣል።

ቅንጥብጣቢ ጥቅም ለማግኘት ሲሉ የተፈጥሮ ሃብታቸውን በሞኝነት ያስረከቡ እፍራካውያን ቁጥራቸው ጎልቆ መሳፍርት የለውም። ማንበብና መጻፍ ባለመቻላቸው ለምርምር እንዲታደሉ ባለመብቃታቸው ቀድመው የማተሚያ ቤትና የመጽሐፍት ባለቤት በሆኑ ምዕራባውያን ማሃደማንና ደንቆሮ ተብለው ተሰድበዋል። በኃይማኖት ሥም ለዘመናት ተጭበርብረዋል፤ አሁንም ኃይማኖትን የሚመርጥላቸውና የሚያስተምራቸው ወይ ዐረባውያን ወይም ምዕራባውያን ናቸው።

ድፍን ምዕራባውያን ሳይንስን እውቅና ተክኖሎጂን ተራቆበት እርጉውን ያረጀ እስተሳሰብ እስወግዶ በምርምር የፈጠራቸውን እና የፈለሰፋቸውን ምርቶች የሚያራግፍበት ሲያጣ ዓይኑን ያፈጠጠውና ሊበላ የቋመጠው የሞኞቹን እና የየዋሆቹን እፍራካውያን ደጃፍ በመርገጥ ነበር። እንዳስበውም አቅዱ ሰምሮለት ጥቂት የነቁ አፍራካውያን የነፃነት ትግል እስካነሱበትና የዓለም የኃይል ሚዛን እስከተለወጠበት ድረስ ነጩ የማይውቀውን እና የሱ ያልሆነውን ምድር በጉልበቱ ሲያዘበትና ያሻውን ሲያደርግበት ኖሯል።

ለመሆኑ ነጭ የጥቁር የበላይነቱን እስካሁን እንደያዘ የቆዩ በነጭ ቆዳው ወይስ ፈጣሪ በኖህ በኩል ዘርማንዝራቸውን ስለባረከው?

የኛን የድንገት ምሳሌ በመሆን የምትቀድመውን ጨምሮ የጥቁሩን ዓለም ያለፈ ታሪክ ለንመረምር ሁሉም በእንድ ወቅት ገናና እንደነበሩ የሚያስረዳ ቅንጭብ ይሁን መሉ ታሪክ ሲያቀርቡ ይሰማል፤ ወይም ተጽፎ እናያለን። እሱንም ቢሆን የሚጽፉለት ምዕራባውያን ናቸው። እሱ መሐይም በመሆኑ።

እንደምሳሌ ከሚጠቀሱት ውስጥ ገናናዎቹ፤ የመካከለኛው አፍሪካ የቲምበክቱ ሥልጣኔ፤ የግብፅ የበላይነት፤ በመጨረሻም የኛው የእክሱም ሥልጣኔ ለሞራላችን ማደሻ እና እንዲህ ነበርን እያልን በኩራት እና በተሽምነም ታሪክ እንድንኖር የሚያግዙን ናቸው።

ያን ሥልጣኔ ምን በላው? ማን ነጠቀን? በወቅቱ በሁሉም ነገር የበላይነቱ የኛ ከነበረ ሊበልጡን የመጡትን እንዴት ማሸነፍ አቃተን? ሚስጥሩ የተደፈነ ነው።

መቼም የጥቁሩን ዓለም ዘለዓለማዊ በሚመስል ያላቋረጠ በደል እና በነጭ እጅ መውደቅ ከሥረ መሠረቱ መተረኩ በዚህች አጭር መልዕክት ሊቋጭ የሚችል አይመስልም። እንዲያው በደፈናው ሚስጥር ሆኖ የኖረ አሁንም ማብቂያ የሌለው ሂደት ስለሆነ በታሪክ ጽሐፊዎች ተብራርተው የተጻፉትን መጽሐፍት ማንበቡ የሚሻል መሰለኝ።

በዚህ መልዕክቱ አንድ የተሰማኝን የዘመኑን የምዕራባውያንን አዲሱን ዘዴ እና በጣም ስውር የሆነ የበላይነት ሲስተም መነካካት ፈለገሁ። ለምናልባቱ ቡዙዎች ሊቃውሙኝና የዘመኑን ፈጣን የሥልጣኔ ሂደት የምቃረን እድርገው ሊመለከቱኝ እንደሚችሉ አልጠራጠርም።

በኔ ላይ የሚነሳውም ተቃውሞ ከራሴ ወገኖች እንደሚመጣ ግምቴ ስፊ ነው። ለዛሬው አእምሮፍ ውስጥ ሲራወጥ የከረመውን ላካፍላችሁ። «ግሎባላይዜሽን» የተሰኘውን አዲስ የምዕራባውያን ደሃውን ዓለም ማብቂያ ለማይኖረው ዘለዓለማዊ በቁጥጥር ሥር የማድረግ ሲስተም።

እስቲ እዚህ ለመድረስ ሂደቱን በአጭሩ በደረጃ እንመልከታቸው። መጀመሪያ ከሀገራቸው ማዶ ራቁቱን ቆሞ ያዩትን እና ያልሠለጠነ የሚሉትን ሕዝብ እሳት በሚተፋ ጠበንጃ ማንበርከክ እና የተፈጥሮ ሐብቱን መዝረፍ፤ ከረዥም ጊዜ ቅኝ አገዛዝ በኋላ ጥለውት ሲሄዱ ደግሞ እርስ በእርሱ እንዳይተማመን እና እንዳይስማማ በበር እና በኃይማኖት ከፋፍሎ ለእነሱ እመቼ ሆኖ እንዳይኖር ማድረግ፤ ከዚያም ካልሠለጠነው ሕዝብ ውስጥ ጥቂቶችን መልምሎ እና አሰልጥኖ በራሱ አምላል በመቅረፅ እመራር ላይ ማስቀመጥ፤ እንዲህ እንዲህ እያሉ ያለመደውን የምግብና የገንዘብ እርዳታ ማፍሰስ፤ እርስ በእርሱ እንዲጣላና እንዲዋጋ ማድረግ፤ ትንሽ ቆይቶ ጠብ እብራጅና እስታራቂ መሆን፤ እንግዲህ ዓለም አሁን ካለችበት የሥልጣኔ ደረጃ ላይ ስትደርስ ዘዴ መቀየር አለፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ አዲስ ፍልስፍና መማስፋፋት። ግሎባላይዜሽን።

ለመሆኑ ግሎባላይዜሽን ምንድነው? በእርግጥ እነሱ እንደሚሉት ሥልጣኔን እና እድገትን ለታዳጊ ሐገሮች ለማካፈል ከመጣር ባሻገር ለሁሉም የስው ፍጡር የሥራ እና የዕድገት ጎዳና መፍጠር? ወይስ እየተሟጠጠ ያለውን የምዕራባውያን ጥሬ ሀብትና የቦታ ጥበት ለማካከል ባላደጉ ሀገሮች ላይ ራስን በሐብት ማንስራፋት?

ነገሩ «ከሞኝ ደጃፍ ሞፈር ይቆረጣል» ይመስለኛልና የዘዴውን የውስጥ አካል መመርመር ሳያስፈልግ የሚቀር ይመስላችኋል? ወይስ መሐል ገብቶ ጭራሽ ዋና እራማጅ ከመሆን በፊት? አለያ ግን በእርግጥም የነጭ ዘር በኖላ በኩል በፈጣሪ ተባርኮ ይሆን? የሚለው መላምት ውሸትነቱ ያጠራጥራል።

ናፍቆት ኢትዮጵያ

በታሪክ፣ በሃገር ጉዳይ፣ በሥነ-ልቦና፣ በመዝናኛ እና በአጠቃላይ አውቀት
ላይ የምታተኩር ወርሃዊ የአማርኛ መጽሔት

ገጽ 3 / ታህሳስ ፪፻፳፱ ዓ.ም. ቁጥር ፴፯
November 2010 No. 37

**Chief Editor & Publisher:-
Girma Zegeye**

**ዋና አዘጋጅና አሳታሚ
ግርማ ዘገየ**

773-746-9513

**Assistant Editor
Biruk Eyesus**

**ረዳት አዘጋጅ
ብሩክ እየሱስ**

773-563-7996

የት ተቀብሮ ነበር?

አውነቱን ለመናገር በሕይወቴ ሲልቪያ ፓንክረስት የምትባል ሰኢትዮጵያ ይህንን ያህል ውስታ የሰራች ሴት ለመናገሩ ምንም ዓይነት ዕውቀት የሰጠች ነበር።

አስከህሁን ታሪኳ የት ተቀብሮ ነበር? ወይስ ሆን ተብሎ ባለፉት መንግሥታት አንዳይታወቅ ተደርጎ ታፍኗል?

ናፍቆት በ«አሻራ» አምድ ላይ ያቀረበችውን ድንቅ የሆነ ታሪክ ለመለከት ሰነድ የአኛ አባትና አያቶቻችን ብቻ ሳይሆኑ ጥቂት በደላችንን የተረዱ የውጪ ሰዎች ባእታማቸው አንደታገሱልን ለመረዳት ቻልኩ።

አባዛችሁ በያዛችሁት መልካም ሥራ ቀጥሎበት። ይኸንንም ታሪክ ፈልፍለው ለዚህ ያበቁትን አቶ ኪዳኔ ዓለማየሁን አመሰግኑልን።

በትዕዛዙ እና ንደኞቹ /ከዳላስ/

ብርቱካን የክብር እንግዳ መሆን አለባት

የሰሜን አሜሪካ የእግር ኳስ ፌዴሬሽን ለሚቀጥለው ዓመት ዝግጅት የክብር እንግዳ እድርጎ ወ/ሪት ብርቱካን ሚደቅላን ለመጋበዝ ጥረት እድርጎ በጥቂት የኮሚቴው አባላት ተቃውሞ እና እሷን በመጋበዝ ምክንያት የሚያጡትን ገንዘብ ግምት ውስጥ በማስገባት ወደ ሌላ እንግዳ ማፈላለግ ላይ መሆናቸውን የውሰጥ አዋቂ ሰው ነግሮኛል።

አባዛችሁ ናፍቆቶች ይኸንን በተመለከተ አንደምንም ብላችሁ እነማን እና ለምን የሷን መጋበዝ አንደተቃውሙ አፈላልጉና አስነብቡን። ዜናውን ያገኘሁት ከማውቀው ሰው ላይ ቢሆንም ኢትዮጵያ ሪቪው ከሚለው ድረ-ገጽ ላይ አጠር ያለ ሀተታ ለማየት ቻልሁ። ሙሉውን ሀተታ ለማወቅ ባሁኑ ሰዓት የተቻለ አልመለሰንምና በእናንተም በኩል አስቲ ዜና ፈልጋችሁ አውነትነቱን ለሕዝብ እሳውቁ። ብርቱካን መምጣት አለባት ባይ ነኝ።

ታዩ-ከሲያትል

አስቡበት

መጽሐፉ ታችሁ በየጊዜው የምታደርገውን እድገት እና መሻሻል ከሚያደንቁት አንዱ ነኝ። ቁምነገር አዘል የሆኑ አምዶችን በመክፈት ወገኖችን ለማሳወቅ የምታደርጉት ጥረት የሚናቅ አይደለም።

ነገር ግን በተለያዩ ጊዜ እንድ የጎደለ አምድ እንዳለና ይኸንንም ግምት በማስገባት ከአምዶችሁ አንዱ እንድታደርጉት በተደጋጋሚ ብንጠይቅም በእናንተ በኩል አሳማኝነቱ የታያችሁ አልመለሰንም።

አባዛችሁ ናፍቆቶች ወጣቶችም ሆኑ ተፈላሳሪዎች ሊገናኙ የሚችሉበት አምድ ክፈቱልን። ብዙዎች ሊጠቀሙበት እንደሚችሉ አትጠራጠሩ።

ናቲ እና ንደኞቹ - ከአውሮፊ ዴንቨር

ወደ እኛም ላኩልን

አጋጣሚ ሆኖ ዘመድ ወዳጅ ለመጎብኘት ወደ ቴክሳስ ወጣ ባልኩበት ወቅት ነው መጽሔታችሁን ለማየት የቻልኩት። ወዳጄ በየጊዜው ገዝቶ ካስቀመጣችው አንዱም ሳይቀር አነበብኳቸው።

ሥራችሁ በሙሉ የሚጣል የለበትም፤ በብዙ ቁም ነገር የተሞላ ነው። ግን አኛ በቅርባችሁ ካለነው አልፋችሁ ቴክሳስ ድረስ ስትልኩ አንዴት መጽሔታችሁን ለማስተዋወቅ አንኳን ወደ አኛ አላካችሁልም? በአርግጥም ብዙ የሚታወቅ ቁምነገር እንዳመለጠን ባውቅም ከዚህ በኋላ እኔው ራሴ መጽሔታችሁን ለማስተዋወቅ ፍቃደኛ ነኝና በዚህ በላኩላችሁ አድራሻ ስላሳ የሚሆኑ መጽሔቶች አንኳን ላኩልን እና ለወደፊቱ በርኩት እያደረጋችሁ የምትልኩበትን መንገድ እንፈልጋለን። መጽሔቷን እንደእኔው የሚወዷት እንደማይጠፋ ሙሉ አምነት ሰላሰኝ አባዛችሁ በዚህ ደብዳቤ ላይ ባሰፈርኩት ስልክ ቁጥር ደውሎልኝና እንማከር። ለአሁኑ ወጪውን እኔ እሸፍናለሁ።

ወልዴ ብርሃኑ /ከሚችጋን/

**Nafqot
Board of Advisors**

Dr. knife Gebeyehu
Dr. Akililu Zegeye
Dr. Tadesse W. Giorgis
Dr. Yosef Feleke
Mr. 'Lanre O. Amu
(Attorney At Law)
Mr. Laeke Malede
Artist Martha Ketsela
Mr. Amanuel Yitagesu
Ms. Almaz Yigzaw
Mr. Abebe Aychiluhim
Mr. Tila Idengitu
Memhir Mulat Zewdu
Artist Rufael W.mariam
Mr. Peter Mekuria
Mr. Adane Kassa

Address:-

Nafqot Ethiopia Amharic Magazine

P.O.Box 409214
Chicago, IL 60640

E-mail:- nafqotethiopia@yahoo.com

**መልዕክታችሁ ደርሶናል
እናመሰግናለን።**

እዳም ጨነቀው
ታሪክ ያለማው - አሃዮ
ሱሌማን አዘዘው - አሃዮ
ሰማ ተረፈ - ሲያትል
ግርማቸው ሊበን - ሲያትል
ሐገራ ጉተማ - ዳላስ
ኃይሌ ትኩ - ዳላስ
የሸዋነሽ - ሸርጂኒያ
አሌኒ አሰፋ - ሸርጂኒያ
ሞሲሳ ነጋር - ኮሎራዶ
አብነት - ኮሎራዶ
ተስፋዬ - ካሊፎርኒያ
ፍፁም አዳነ - ከፎርመን
ኢብራሂም አቦት-ከሎላ አንጆሰስ

ሌሎችም በስልክ እና በአሜል መልዕክታችሁን ያስተላለፋችሁ ሁሉ ስለተሳተፏችሁ ከልብ እና መሰግናለን። ወደፊት ሥማችሁን እናወጣለን።

አምደኞች

ክንፈ ገበየሁ ዶ/ር
ኢ.ዘ.
በፈቃዱ ሞረዳ
ኑረዲን ኢሣ
አርቲስት ማርታ ቀፀላ
ኤልላቤት ገበየሁ
ቅድስት ታደለ
ገሊና በለጠ
ብሩክ ከበደ (ጀርመን)
መከታር መሐመድ
ሠላዩ
ግራፊክ - ሆናይ አበበ

ተባባሪ ዘጋቢ
ዕንቁ እና ሐምራዊ መጽሔት
(ከአዲስ አበባ)

ናፍቆት ከሠሞኑ

ክብርት ዳኛ ብርቱካን ሚደቅሳ

በኢትዮጵያ ሕዝብ ታሪክ ውስጥ ለመጀመሪያ ጊዜ የዲሞክራሲን ፍንጭ አሳይቶ ከሰባ አምስት ሚሊዮን በላይ የሚቆጠረውን ኅብረተሰብ ልብ ሰብሮ ለ187 ሰው ሕይወት መጥፋትና ለ765 ሰው ቀላልና ከባድ የመቁሰል አደጋ አስከትሎ ያለፈው የግንቦት 2005 ምርጫ ማግሥት ነበር ወ/ሪት ብርቱካን ሚደቅሳ ወደ እስር ቤት የተወረወረችው። ይኸ ዳግም ሲገኝ የማይችለው የሕዝባዊ ምርጫና ንፁህ የድምፅ አስጣጥ በኢትዮጵያ ሲደረግ ሥልጣን የያዘውንም መንግሥት እና ተቃዋሚ ቡድኖችንም አስመስግኖ እንደነበር የቅርብ ሩቅ ትዝታ ነው።

ወ/ሪት ብርቱካን በ2005 የምርጫ ማግሥት ወደ እሥር ቤት ስትገባ አይታ ያልጠገበቻት የ8 ወር ሴት ልጅና የቅርብ አርዳታ የሚሾ በ60ዎቹ መጨረሻ የዕድሜ ክልል ላይ የሚገኙ ወላጅ እናቷን ከበስተኋላ ያለምንም ረዳት ጥላ ነበር።

«ያልተበደሩት ዕዳ ሲከፈል...»

በ2005 የምርጫ ማግሥት ክሌሎች የተቃዋሚ ፓርቲ አባላት ጋር ሰነድ የተዳረገችው ብርቱካን በአጭር ጊዜ ውስጥ ከሌሎች አቻዎቿ ጋር ላጠፋችው የሕዝብና የመንግሥት ክህደትና ሕዝብን ለአመጽ በማነሳሳት ወንጀል የዕድሜ ልክ እሥራት ተፈርዶባት በምሕረት አስከተፈታችበት ጁን 2007 ድረስ ያልተበደረችውን ዕዳ ለመክፈል ለ18 ወራት ያህል በእስር ቤት ማቅቃለች።

ጁን 2007 በዓለም አቀፍ እና በእርዳታ ሰጪ ድርጅቶች ከፍተኛ ግፊት ከእስር እንደተፈታች ቀድሞ ቆማለት የነበረውን ዓላማ ለማራመድ አሁንም ለፓርቲዋ መጠናከርና ለሠብዓዊ መብት መከበር ለመታገል ከመቼውም የበለጠ በመቆም ትግሏን ቀጠለች።

በምሕረት ከእስር በተፈታች በአንድ ዓመት ከስድስት ወሩ በዓለም ዓቀፍ ደረጃ ድጋፍ ለሰጧት ወገኖች ምሥጋና ለማቅረብ ባደረገችው ዙር በተለይም በስዊድን አገር በአንድ አጋጣሚ ባደረገችው ንግግር ላይ

«እስራቴም ሆነ የይቅርታው አዘገጃጀት ትክክል እንዳልነበረና ሕግን የሚቃረን የሰውን ስብዓዊ መብት ጭራሽ የሚያዳና» መሆኑን በገሰጸች ማግሥት ወደ እናት አገሯ ስትመለስ ባልጠበቀችው ሁኔታ «ስምምነታችንን አፍርሰሻል፤ ሕገወጥ የሆነ ቀለቃሽ ንግግር አድርገሻል» በሚል ዲሴምበር 2008 እንደገና ወደ እስር ቤት ተወሰደች።

ብርቱካን ለሁለተኛ ጊዜ በእስር ላይ በነበረችበት ወቅት እስራቷ አስአግባብ መሆኑን በመቃወም በአቅሟ ልታደርግ የምትችለውን ሁሉ አድርጋለች። ለሚመለከታቸው ክፍሎች ሁሉ የ«ፍቱኝ» ጥያቄ ከማቅረብ አልፋ የረሃብ አድማ በማድረግ ለረዥም ቀናት ያለምግብና ውሃ በመቆየት ሰሜ የምታገኝ መስሏት ጥረት አድርጋለች።

በመጨረሻም የሚስማት ሲጠፋና አንዲያውም ራሷን በራሷ በረሃብ ለማጥፋት የምታደርገውን መከራ እንድትገፋበት በእጅ አዙር ሲነግሯት በቅርብ ደጋፊ ወዳጆቿ ምክርና በእናቷና ገና አፍ ባልፈታችው አንድ ልጇ ልመና የረሃቡን አድማ አቆመች።

የነፃነት ታጋይና የሠብዓዊ መብት ተሟጋች የሆነችው ወ/ሪት ብርቱካን ሚደቅሳ በአሁኑ ወቅት ከሁለት ዓመት እሥራት በኋላ በአሁንም በድጋሚ በዓለም አቀፍ የሠብዓዊ መብት ተሟጋች ተቋሞችና በመላው ዓለም ያሉ ደጋፊዎቿ ባደረጉት ያሳስለ ግፊት በተለይም በሴፕቴምበር ወር በኮሎምቢያ ዩኒቨርሲቲ ንግግር ለማድረግ ተጋብዘው የነበሩት የሕ.ወ.ዲ.ት ሊቀመንበር፤ የአገሪቱ ጠቅላይ ሚኒስቴርና የጦር ኃይሎች ጠቅላይ አዛዥ አቶ መለስ ዜናዊ በመጡበት ወቅት በተደረገባቸው ከፍተኛ ጫና ወደ ኢትዮጵያ ሲመለሱ «በይቅርታ ትጠይቅ» ሽፋን የዕድሜ ልኩ አሰራት ተሻሽሎ አሁንም በድጋሚ በምሕረት ከእስር ልትወጣ በቅታለች።

እኛም ስለብርቱካንን ማንነት በዝርዝር የሚከተለውን እናስነባቸውለን።

ናፍቆት ከሠሞኑ

ብርቱካን ማናት?

← ከገጽ

ውልደት እና እድገቷ በአዲስ አበባ ከተማ ውስጥ በተለምዶ ፈረንሳይ ለጋሲዮን በመባል ከሚጠራው ሠፈር ነው። እናቷ ወ/ሮ አልማዝ ገ/አግዚኦብሄር፤ አባቷ ደግሞ አስር አለቃ ሚደቅሳ ደሜ ይባላሉ። አባቷ የቀድሞው የክብር ዘበኛ መሰዋ ለባሽ ሲሆኑ ከብርቱካን መወለድ በኋላ እስከ እስተ ሕልፈታቸው ድረስ ያሳለፉት በጡረታ ተገልለው ነው።

የብርቱካን አባት ሕይወታቸው ያለፈው ብርቱካን የዩኒቨርሲቲ ተማሪ በነበረችበት ወቅት በ1985 ዓ.ም. ነው። እናቷ ወ/ሮ አልማዝ ሙሉውን ሕይወታቸውን ያሳለፉት ብቸኛ ልጃቸውን ብርቱካንን በማላደግና በቤት እመቤትነት ነው።

ብርቱካን ለእናትና አባቷ ብቸኛ ልጅ ናት። ብቸኛ በመሆኗም የተለየ አትኩሮትና ፍቅር እየተሰጣት ነው ያደገችው። ብርቱካን ያደገችበት (ፈረንሳይ ለጋሲዮን) ጥብቅ የሆነ ማኅበራዊ ግንኙነት (መተሳሰብ፤ መተባበርና መደጋገፍ) ያለበት በመሆኑ ብርቱካን ሁለት ቤተሰብ ውስጥ ነው ያደገችው ማለት ይቻላል።

....ብርቱካን ለእናትና አባቷ ብቸኛ ልጅ ናት።
 ብቸኛ በመሆኗም የተለየ
 አትኩሮትና ፍቅር
 እየተሰጣት ነው ያደገችው።
 ብርቱካን ያደገችበት (ፈረንሳይ ለጋሲዮን)
 ጥብቅ የሆነ ማኅበራዊ ግንኙነት
 (መተሳሰብ፤ መተባበርና መደጋገፍ)
 ያለበት በመሆኑ ብርቱካን
 ሁለት ቤተሰብ ውስጥ ነው
 ያደገችው ማለት ይቻላል።

ብርቱካን የዩኒቨርሲቲ ትምህርቷን በ1988 ዓ.ም. ካጠናቀቀች በኋላ በቀጥታ ወደሥራ ዓለም ነው ያመራችው። በሕይወቷ ውስጥ ትልቅ ቦታ ከምትሰጣቸው ነገሮች አንዱ ሕዝብን ማገልገል ስለመሆኑ በተደጋጋሚ ስትናገር ተደምጧል።

ሕግ ተምራ በዳኝነት ሥራ ላይ የተሰማራችውም ሕዝብን ከማገልገል ካላት ጽኑ ፍላጎት በመነሳት ነው። በዳኝነት ሥራ ዋና እና ረዳት ሆና ለሰባት ዓመታት አገልግላለች። የፍትህ ስርዓቱ የሀገሪቱ አካል እንደመሆኑ በሌሎች የመንግስት መዋቅሮች ላይ የሚያጋጥሙት ዓይነት ችግሮች ብርቱካንን ገጥመዋል።

የዳኝነት ሥራ እየሰራች በቀየችባቸው ጊዜያት ሕዝቡ ከአገልግሎት ተቀባይነት ይልቅ አገልግሎት ሰጪ ነበር የሚመስለው።

በጣም የተንባባሰ ያልተቀላጠፉ አሰራሮች የነበሩበት ሁኔታ ቢሆንም ብርቱካን በፍርድ ቤቶች ውስጥ ዳኝነትን ትሰራ የነበረው በሙሉ ፍላጎት ነበር።

ዓላማዋ ሕዝብን ማገልገል በመሆኑ የሚያጋጥሟትን ፈታኝ ሁኔታዎች እየተቋቋሙ በሥራዋ እርካታና ደስታን

ለማግኘት ትጥር ነበር። ነገር ግን ጊዜው በገፋ ቁጥር ችግሮቹ እየተባባሱና ሕይወቷን ለአደጋ የሚጋብዝ ሁኔታ መኖሩን መገንዘብ ስትጀምርና የሚደርሱባት አስተዳደራዊ በደሎች እየጠነከሩ ሲመጡ ቆም ብላ ማሰብ ጀመረች።

በፍላጎቷ የማትሰራቸው አሰልፎ ስራዎችን እንድትሰራ በመገደድና ማግኘት የሚገባትን እድገት እንዳታገኝ የሚያደርጉ ተፅእኖዎች ሲደረጉባት ግን ተስፋዋ ተሟጠጠ። በመሥሪያ ቤቷ ውስጥ ምንም ዓይነት የተሻለ ነገር እንደማይገኝም በተገነዘበች ጊዜ ሥራዋን በገዛ ፍቃዷ ስቃ ወጣች።

ገጽ

ብርቱካን ለልጇ «ሃሌ» የሚል ሥም ያወጣችላት የኪነ ጥበብ ሰው እንድትሆንላትና በእርእያነት የሚጠቀስ እንደተወርዋሪ ኮከብ የሚወናጩ ሥም እንዲኖራት ስለምትፈልግ ነው።

ናፍቆት ከሰሞኑ

← ከገጽ

ምንም እንኳን በየሰዓትም እየመጣች ብትጠይቃትም ልጄ አንዳንዴ ትረላት፤ አንዳንዴ ታውቃት፤ አንዳንዴ ደግሞ ትሸሻት ነበር። በሁለቱ መካከል መኖር የሚገባው የእናትና የልጅ ግንኙነት ሳይመሰረትና ሳይጠነክር ነበር ብርቱካን እስር ቤት የገባችው። የልጄ እድገት ከቀን ወደ ቀን በተቀያየረ ቁጥር ያንን እድገት እየየች ማድረግ የሚገባትን ለማድረግ ባትችልም ልጅ ለእናቷ የምትሰጠውን ቅርበት የምትሰጥ ሕፃን ባትሆንላትም ስሟንና ምኗ እንደሆነች ግን በትንሹም ቢሆን ማወቁ ብርቱካንን ያፅናት ነበር።

ብርቱካን እስር ቤት በነበረችበት ወቅት ስለ ልጄ ስታሰብ ትረበሽ ነበር። ልጅ ለመውለድ ስትወለን አንዲት እናት ለልጄ መሆን የምትችለውን ለመሆንና እንደ እናት ልታገኝ የምትችለውን ደስታም ለመቀበል ስለባ ነበር። መታሰራ፣ ይህንን ሁሉ ነገር እንዳታገኝ ሲያደርጋት በእጅጉ አዝና ነበር። ልጄ በጣም ትናፍቃትና እንደ እናት ለልጄ መሆን አለመቻሏም በእስራቷ ላይ ተደምሮ ያሰቃይት ነበር።

ብርቱካን ለልጄ «ሃሌ» የሚል ሥም ያወጣችላት የኪነ ጥበብ ሰው እንድትሆንላትና በአርአያነት የሚጠቀስ እንደተወርዋሪ ኮከብ የሚወናጨፍ ሥም እንዲኖራት ስለምትፈልግ ነው።

ብርቱካን ለኪነ ጥበብ የተለየ ፍቅር አላት። ሰው የኪነ ጥበብ ፍቅሩን በትምህርት ሲያዳብረው ሕይወት የተሻለ ጣዕም ሊኖራት እንደሚችልና ከራሱ አልፎ ለአካባቢው ማህበረሰብ የተሻለ ነገርን መስጠት እንደሚችል ታምናለች። ከዚህ የተነሳ ልጄ ከትምህርቷ ጎን ለጎን ወደ ኪነጥበብ ብታዘነብል ትመርጣለች። ራሷም ፖለቲከኛ ባትሆን ኖሮ የኪነጥበብ ሰው ልትሆን ትችል እንደነበር ይሰማታል።

ብርቱካን ባሕሪዋ ሳቂታና ጨዋታ አዋቂ ነች። በቅርብ የሚያውቁት ሰዎች ታጋሽና ሆይ ሰፊ አንደሆነች ይናገራሉ። ይሁንና ትዕግሥቷን የሚፈታትን ሁኔታ ከገጠማት ማንም አይመልሳትም። ቁጣዋ አሰገምጋሚ በመሆኑ ያሰፈራል።

ብርቱካን የሰው ልጅን እጅግ አድርጋ ትወዳለች። ከሰዎች ጋር ላላት ግንኙነት የተለየ ቦታ ትሰጣለች። ጓደኝነት በጣም ትወዳለች። ለጓደኝነትም ትልቅ ክብር አላት። ኢ.ፍትሃዊነት አጥብቃ ከምትጠላቸው ጉዳዮች አንዱና ዋነኛው ነው። ሰው ሲበደልና ጥቃት ሲደርስበት ማየት ፈፅሞ የማትቀበለው ነገር ነው። ማንም ይሁን ማን የሰው ልጅ አስከሆነ ድረስ ጥቃትና በደል ሊደርስበት አይገባም የሚል የፀና እምነት ነው ያላት።

ብርቱካን የምትኖርበት አካባቢ ሕዝብ እርሷ በእርሱ የተሳለፈ ማኅበራዊ ግንኙነት ያለው ነው። አካባቢው ረዥም ዕድሜን ያለቆጠረና ሁሉም ለብዙ ዓመታት በአንድ አካባቢ የኖሩ በመሆናቸው የአካባቢው ሕዝብ እንደ አንድ ቤተሰብ ተባብሮና ተጋግዞ የሚኖር ነው። በአካባቢው ነዋሪዎች ዘንድ ፀብ እንኳን ቢኖር ፖሊስ መጥራትና ወደ ጣቢያ መሄድ አልተለመደም። ጉዳዩ በአካባቢው ሰዎች እዚያው እንዲያልቅ ይደረጋል። ብርቱካን በእንደዚህ ያለው ኅብረተሰብ ውስጥ ማደን በእጅጉ ጠቅሚታል ለማለት ይቻላል።

እርሷ ወደ ፖለቲካው ዓለም በይፋ በገባች ጊዜ የአካባቢዋ ነዋሪዎች ከፍተኛ የሞራል ድጋፍና እገዛ አድርገውላታል። በታሰረች ጊዜም ከፍተኛ የመቆርቆር ሁኔታዎችን አሳይተዋታል።

ሥራዋን ስቃ እንድትወጣ ያደረጋት የአንድ ጊዜ አጋጣሚ ብቻ አይደለም። ውሳኔ ላይ ያደረሳት ረዥም ጊዜ የወሰደ የብዙ አጋጣሚዎች ድምር ነው። ብርቱካን በፖለቲካ ውስጥ መሳተፍ የጀመረችው ቅንጅት ከተመሰረተበት ጊዜ ጀምሮ እንደሆነ አድርገው የሚገምቱ ብዙ ናቸው። ይህንና በፖለቲካ ውስጥ ተሳታፊ መሆን የጀመረችው በዳኝነት ሥራ ላይ ከነበረችበት ጊዜ ጀምሮ ነው። በ1992 ዓ.ም. በፌዴራል ፓርላማ በግሏ ተወዳድራለች። ብርቱካን የአንዲት ሴት ልጅ እናት ስትሆን ስልጅ «ሃሌ» የሚል የሰማይ ኮከብ ስም ስጥታታለች። ከሁለት ዓመት በፊት ለመጀመሪያ ጊዜ ወደ እስር ቤት ስትሄድ ከልጇ ጋር እስከመረሳሳት ድርሳ ነበር።

ከተፈታች በኋላም ከመጠን ያለፈ ደስታቸውን ገልጸውላታል። ይህንን ደስታቸውን ለመግለጽም በአካባቢዋ ነዋሪዎች ዘንድ አንዳንድ አንቅስቃሴዎች ተደርገዋል። ብርቱካንን በትልቅ ድግሰና መስተንግዶ በመቀበል ምንግዜም ከጎኗ እንደሚሆኑ ገልጸውላታል።

ብርቱካን ብዙዎች እንደሚያስቡት ኮስታራና አንድ ነገር ከያዘች የማትለቅ አይደለችም። መጽሐፍ ማንበብና መ.ዚ.ቃ መስማት የምትወድ ራሷን ከአዳዲስ ነገሮች ጋር ማስማማት የምትችል ናት። ቀደም ባሉት ግዜያት ብዙ ልቦለድ መጽሐፍቶችን አንብባለች። የፖለቲካ ሰው ከሆነች በኋላ ግን የፍልስፍና እና የፖለቲካ መጽሐፍትን ነው ማንበብ የምታዘውትረው።

መ.ዚ.ቃን አብዝታ ትወዳለች። የሃገራችንን ድምፃውያን ባታበላልጥም ከድሮ ሥራዎቿ የሙሉ ቀን መለሰ ዘፈኖችን በጣም ትወዳቸዋለች። ከአሁኖቹ ደግሞ ለቱዲ አፍሮ ዘፈኖች የተለየ ፍቅር አላት። እስር ቤት በነበረችበት ጊዜ ከሰማቸው ውስጥ የአብነት አጎናፍር ዘፈኖችን ትወዳቸዋለች። ከአንድ ካሌት ውስጥ በያንሰ አንድ ጥሩ እንደማይጠፋ ሁሉ ብርቱካንም ከብዙ ካሌቶች ውስጥ ተሰምተው የሚወደዱ ሥራዎችን አግኝታለች። ከውጭ አገር ዘፈኖች ለሰላሳ መ.ዚ.ቃዎች ይመቻታል። የራሽ መ.ዚ.ቃ ብዙም ሰሜቷን የሚሰበው አይደለም።

ናፍቆት ከሆሞት

ከገጽ

በኢ.ሕ.አ.ዲ.ሞ. በኩል የቀረበባት ውንጀላና እንደገና ለእስር የጻፈችው ጥፋት በፍርድ ቤት የተጣለባትን የዕድሜ ልክ እስራት አስወግዶ ምሕረት ለማግኘት «ጥፋተኛ ነኝ» የሚለውን ሰነድ ከፈረመች በኋላ እንደሌሎቹ ይህን ቃልና ሰነድ ማክበር ሲገባት «እኔ ይቅርታ አልጠየኩም፤ የተደረገው ሁሉ ሕጋዊ አልነበረም» ብላ በአደባባይ በመናገሯና ለዚህም አባባሏ ተጨማሪ ምሕረት ለማግኘት «ተሳስቻለሁ» በማለት ራሷን እንደተወቅሰ በመንግሥት በኩል ለቀረበላት ግልፅ ጥያቄ ፍቃደኛ አለመሆኗ ጭምር ነው።

ብርቱካን ከዚያ በኋላ ለሙግት ወደ ፍርድ ቤት የምትቀርብና የመከራከር እድል የተሰጣት ሳይሆን በ2007 የተጣለባትን የእድሜ ልክ እስራት ለማጠናቀቅ ነበር የታሰረችው።

ገጽ

ብርቱካን ለምግብ ያን ያህል የተለየ ትኩረት የምትሰጥ አይደለችም። የተገኘውን ነው የምትመገበው። የሐበሻም ሆነ የፈረንጅ ጣዕመ. ከተመቻት ትበላለች። እሁን እሁን ግን ለሥጋ ምግቦች ያላት ፍቅር አየቀነሰ እንደመታ ትናገራለች።

ብርቱካን ፊልም ማየት በጣም ትወድ ነበር። አስፈሪና በድርጊት የተሞሉ (ሆረርና እክሽን) ከሆኑት ውጪ ያሉት ፊልሞች ይመቻታል። ከእነዚህም ፊልሞች ያላቸው ታሪክ ይዘት ጥሩ የሆኑትን እንጂ ሁሉንም አይደለም የምትወዳቸው።

ብርቱካን በማጀት ሥራ ቀደም ሲል እንደነበረችበት የዳኝነት ሥራ እና እሁን እንዳለችበት የፖለቲካ አመራር የተዋጣላት አይደለችም። ልጅ እያለች እናቷን በቤት ውስጥ ሥራ ታግዝ ነበር። የኒቨርሲቲ ከገባችበት ጊዜ ጀምሮ ባለው ጊዜ ውስጥ ግን ከማዕድ ቤት ሥራ ጋር ተራርቃለች። ምግብ ማብሰል አይሆንላትም። ረስታዋለች ማለት ይቻላል። ከዚህ ውጪ ዓመት በዓል ሲመጣ ያሉት ሁኔታዎች ሁሉ ደስ ይሏታል። በበዓላት ጊዜ ያለው የልጆች ጭፈራና የወላጆች ሽር ጉድ የተለየ የደስታ ስሜት ይፈጥራላታል።

ኢትዮጵያውያን እርስ በእርሳችን ያለን የመከባበር፤ የመተሳሰብና ተቀራርቦ የመኖር ባሕላችን በእጅጉ የሚያስደንቃት ብርቱካን በንብረተሰባችን እንደ ባሕል እየተቆጠረ ያለው ግልጽነት የማጣትና ሃሳብን በድፍረት ያለመናገር ሁኔታ በእጅጉ የምትጠላቸው ነገሮች ናቸው።

«ብርቱካን የአንዲት ልጅ እናት ነች። ልጇን የወሰደችው የካቲት 19 ቀን 1997 ዓ.ም. ሲሆን ስልጁ «ሃሌ» የሚል ስም ለውጥታሳታሰች። «ሃሌ» የተወርዋሪ ኮከብ ስም ነው። ብርቱካን በመጀመሪያ እስራቷ ወደ እስር ቤት የገባችው ልጇ የሰምንት ወር ሕፃን በነበረችበት ወቅት በመሆኑ እናትና ልጅ በደንብ ሳይተዋወቁና ሳይገባቡ ነበር የታሰረችው። ልጇ ግን በየሳምንት ከሴት አያቷ ጋር በመሆን ቃሲቲ እስር ቤት እየሄደች ታደት ነበር...»

እነዚህ ሁኔታዎች ዓላማ አድርጋ ለተነሳችለት «ዲሞክራት ማገበረሰብን መገንባት» ለሚለው የትግል አቅጣጫ ምቹ ሁኔታን አይፈጥሩም። ብርቱካን እነዚህ ሁኔታዎች መለወጥ አለባቸው ብላ በብርቱ ታምናለች።

ወ/ሪት ብርቱካን ሚደቅሳ በ2005 በተደረገው የምርጫ ወቅት ስራ የሕዝብ ድምፅ እግኞቹ ግን የሚገባውን ቦታ ሳያገኝ በመቅረት ወደ ቃሲቲ እስር ቤት የተወረወረው የቅንጅት ፓርቲ ም/ሊቀመንበር የነበረች ሲሆን እሷም እንደሌሎቹ እቻ የትግል ጓደኞቿ የእድሜ ልክ እስራት ተፈርዶባት ለሁለት ዓመት በእስር ከቆየች በኋላ ምሕረት በሚል ሥም የተፈታችው።

ዳሩ ግን በስዊድን እገር ለደጋፊዎቿና ለመላው ኢትዮጵያውያን ነዋሪዎች ባደረገችው ንግግር ከኢ.ሕ.አ.ዲ.ሞ መንግሥትና ከእስር ቤት ስትለቀቅ የገባችውን ቃልና የፈረመችበትን «የጥፋተኛ ነኝ ይቅርታ አጠይቃለሁ» ቃሏን አጥፋለች በሚል ዲሴምበር 29 ቀን 2008 እንደገና ለሁለተኛ ጊዜ ወደ እስር ቤት ተወሰደች።

ለምን እንደሌሎቹ እፍሺን አታሳርፊም ነበር፤ በእኛ ሕግና ደንብ ቀልድ እንደሌለ እስከታወቁ ድረስ ቀድሞ በፍርድ ቤት የተጣለብሽን ፍርድ መጨረስ ይገባል ተብላ ወደ ቃሲቲ እስር ቤት የወረደችው ብርቱካን የተወሰደባትን እርምጃ በመቃወም በግሏ የረሃብ አድማ መጀመሪያ ተሰምቷል። ዳሩ ግን በሚቀርቧት ስዎች ምክርና ማግባባት ከሳምንት ላላነሰ ጊዜ ያደረገችውን የረሃብ አድማ አቀማለች።

የወ/ሪ ብርቱካን ለሁለተኛ ጊዜ እስር ላይ በነበረችበት ወቅት መፈቻዋንና ወደፊት የሚገጥማት እጣ ፋንታ ምን እንደሆነ ባታወቅም በእንደ ዝግ ቤት ውስጥ ሰረዥም ጊዜያት መቆየቷ ግን በአሳሪዎቿ በሚገባ ተገልጾላት ነበር። በወቅቱ በሃገሪቱ ሕዝብ ላይ የእሷ መታሰር ቅሬታን ያስከተለና የውጪ መንግሥታትም ለኢ.ሕ.አ.ዲ.ሞ. መንግሥት «በአስቸኳይ ፍቱ» በማለት መማፀናቸውም ቢቀጥሉም በመንግሥት በኩል በተወሳይነት የቀረቡት የጠቅላይ ሚኒስትሩ እማካሪ እቶ በረከት ስምምን «ይህ በሕግ በኩል የተፈጸመ እንጂ በዚህ በኩል መንግሥትን የሚያገባውና የምናደርገው ነገር አይኖርም» በማለት መግሰጫ ሲሰጡ በእነዚህ በኩል ተገቢው የአስረኞች ስብዓዊ የሆነ ምቹት ይኖራታል በማለት ገልጦ እንደነበር ይታወሳል።

ገጽ

ናፍቆት ከሠሞኑ

ብርቱካን የወደፊት ሶጣ ፋንታ ምን ይሆን?

ከጽ

ብርቱካን በአሁኑ ወቅት ከነበረችበት የዕድሜ ልክ አሥራት ለጊዜው በምሕረት ተለቃ አንድዬ ልጄን አንደገና ለማቀፍ፤ ደካማ እናቷ ጎን ለመቆም ስትበቃ ደጋፊዎቿና መላው የኢትዮጵያ ሕዝብም ደስ ሊለው በቅቷል። ግን ከዚህ በኋላ ያለው የፖለቲካ ጉዞዋ በዚህ ያበቃል? ወይስ የጀመረችውን ትግል ትገፋበታለች? የሚለው ጥያቄ በሁሉም ዘንድ የሚሰላላ ነው።

ከዚህም ሌላ በተለያዩ ግፊቶች ከአስር መፈታታ፤ እውን መሆኑ ለጋት ላይ የጣላቸው ክፍሎች በሕይወቷ ላይ አደጋ ሰማድረሰ ወደኋላ አይሉ ይሆን? የሚለው ጥያቄ በደጋፊዎቿ እና በእሷና በቤተሰቦቿ አእምሮ ውስጥ ስጋትን ማጫሩ ከወዲሁ ሳይስተዋል አልቀረም።

በእርግጥም ከአስር በተፈታች ማግሥት ለአንዳንድ የዜና ምንጮች በሰጠችው መግለጫ «እኔ ከዚህ በኋላ የፖለቲካው ዓለም በቅቶኛል» የሚል የመሰልቸት ቃል ያለበት ውሳኔ መስጠጽ ተሰምቷል። ይህ አባባሏ ወደፊት ሊደርስባትና እሷና ምሕረት አድራጊው ክፍል ከተሰማሙበት አኳያ ከፍርሃት የመነጨ ነው? ወይስ በእርግጥ ብርቱካን ለኢትዮጵያ ሕዝብ የገባችውን ቃል ዳር ላለማድረስ መወሰነ?

ከአንግዲህ የብርቱካን እናት አንድዬ ልጃቸውን ከዚህ በኋላ ከገናቸው ማጣት አይፈልጉም፤ የብርቱካን አንድዬ ልጅ ደግሞ እናቷን አጣጥማ በማወቅ በየቀኑ በዓይኗ አያየቻት በአካል እየዳበሰቻት ማደግ ትፈልጋለች፤ የኢትዮጵያ ሕዝብ ደግሞ ወደር የለሽ ተሟጋቹን የፖለቲካ ሰው በመድረክ ላይ ለማየትና ወደፊት አንድ ቀን ለአመራር በቅታ የቆመችለትንና በተደጋጋሚ የታሰረችበትን ዓላማ ለታራምድ ማየት ይፈልጋል።

በዚህ አጣብቂኝ መሀል ያለችው ብርቱካን ደግሞ ምርጫዋ የቱ እንደሆነ ለመግለጽ ጊዜ ትፈልጋለች።

ለመኖር መሥራት ለላለባት ወደሥራ ዓለም ተሰማርታ ለማገልገል ደግሞ በተቃዋሚነት የተዋጋችውን እና ይህን ያህል ዓመታት ፍጻሜ ያየችበትን አመራር ማገልገል ሊሆንባት ነው።

አንደ አንዳንድ አብረዋት ታግለውና ታስረው በመጨረሻ ግን እጅ እንደሰጡት እና አድረው መኖርን እንደመረጡት መሆን ወይም አንደ ጥቂቶቹ በስደት ዓለም አየኖሩ በወንጭፍ ማታገሉን መምረጥ?

...በተስደዩ ግፊቶች ከአስር መፈታታ እውን መሆኑ ስጋት ላይ የጣላቸው ክፍሎች በሕይወቷ ላይ አደጋ ሰማድረሰ ወደኋላ አይሉ ይሆን? የሚለው ጥያቄ በደጋፊዎቿ እና በእሷና በቤተሰቦቿ አእምሮ ውስጥ ስጋትን ማጫሩ ከወዲሁ ሳይስተዋል አልቀረም።

...የብርቱካን እናት አንድዬ ልጃቸውን ከዚህ በኋላ ከገናቸው ማጣት አይፈልጉም፤ የብርቱካን አንድዬ ልጅ ደግሞ እናቷን አጣጥማ በማወቅ በየቀኑ በዓይኗ አያየቻት በአካል እየዳበሰቻት ማደግ ትፈልጋለች፤ የኢትዮጵያ ሕዝብ ደግሞ ወደር የለሽ ተሟጋቹን የፖለቲካ ሰው በመድረክ ላይ ለማየትና ወደፊት አንድ ቀን ለአመራር በቅታ የቆመችለትን እና በተደጋጋሚ የታሰረችበትን ዓላማ ለታራምድ ማየት ይፈልጋል።

በዚህ አጣብቂኝ መሀል ያለችው ብርቱካን ደግሞ ምርጫዋ የቱ እንደሆነ ለመግለጽ ጊዜ ትፈልጋለች።

ብርቱካን በስደት ዓለም ሆኖ ለሰ ሀገር ተቆርቋሪነት መስበኩን በብርቱ የምትቃወሙና የምትጠላው ነው። በዚህ በኩል እሷና እርቱስት ቱዎድርስ ታደሰን (ቲዲ አፍሮ) ብዙዎች ያመሳስሏቸዋል። ለመመሳሰላቸውም እንደማስረጃ የሚሰጡት ሁለቱም መንግሥት ለእስራት እንደተዘጋጀላቸው የሚያውቁት በውጪው ዓለም ሆነው ነው የሚሉት።

ሁሉም እንደምክንያታቸውና ፈጽመዋል አንደተባለው ወንጀል ሊመጣባቸው የሚችለውን ሕገወት ቅጣት ለመቀበል ወደ ሀገራቸው ገብተዋል። በእርግጥም እንደፈሩት የነበሩ አንቀጹ የተዘጋጀላቸው እነሱ በውጪ ሆነው ሳለ ሲሆን አሥራቱ የተፈጸመባቸውም ሀገራቸው አንደገቡ ነበር።

ለአሁኑ ወድ እና ብርቱካን ብርቱካንን እንኳን ለቤትሽ አበቃሽ እያልን ሰወደፈቱ ከውስጥ አዋቂዎችም ሆነ ከተለያዩ የዜና ምንጮች ስለእሷ ያገኘውን ነገር እናስነባችኋለን።

ብርቱካን!...ፈጣሪ ካንቺ ጋር ሆኖ ይጠብቅሽ!!!

ናፍቅ እና ሥነ-ልቦና

ሴቶች ለናፍቅ ግልጽ እንዲሆኑ የሚጠቅሙ 5ቱ ቁልፎች

ወንዶች ናፍቅ ሲያዛቸው ፈጥነው ስሜታቸውን ያገልጻሉ። በጣም ጥቂት ተፈጥሯዊ ዓይን አፋርነት ከሌለባቸው ወንዶች በስተቀር ብዙዎቹ ሰውደጃት ሴት የናፍቅ ጥያቄ በማቅረብ በኩል የሃላ ችግር አይታይባቸውም። ሴቶች ግን ቢያፈቅሩም የናፍቅ ጥያቄ ለማቅረብ አለመቻላቸው በኋላ ቀሩ ዓለም ውስጥ በሚገኙ ሀገራት ውስጥ ብቻ ሳይሆን በሰለጠኑት የአውሮፓና የአሜሪካ ሀገራትም ውስጥ የሚታይ ችግር ነው።

አንዲት ሴት ሰብዓዊ ፍጡር እንደመሆኗ መጠን አድሜዋ ለአካለ መጠን ሲደርስ ስለ ተቃራኒ ያታገኘችበት ማሰብ ትጀምራለች። በማንኛውም ቦታ በሚያጋጥሟት ወንዶች ላይ አያኖቿን ታንከራትታለች፤ ከዚያም አንድ በብዙ ሁኔታው የተማረክችበትን ወንድ ታፈቅራለች። ግን ትልቁ ችግር ያለው ያቺ ወጣት ያፈቀረችውን ወንድ ደፍራ የመጠየቅ ድፍረት የሌላት መሆኑ ነው።

በእርግጥ አንዳንድ ዘመናይ ሴቶች የናፍቅ ጥያቄያቸውን እንደሚያቀርቡ የታወቀ ነው። ቀድመው ያፈቅራሉ፤ ቀድመው የናፍቅ ጥያቄ ያቀርባሉ። በዚህ ድፍረት ያላቸው ሴቶች ቁጥር በመቶኛ ቢሳላ እጅግ አነስተኛ መሆኑን ጥናቶች ይጠቁማሉ።

በእንግሊዝ ውስጥ በተካሄደ ጥናት ቀድመው የናፍቅ ጥያቄ የሚያቀርቡ ወንዶች 70 ከመቶ ሊሆኑ የሌሎች ድርሻ ግን 30 ከመቶ ያልበለጠ ነው። ይህ ጥናት የሚጠቁመው ስልጥናላች በተባላቸው እንግሊዝ ውስጥም ቢሆን ሴቶች ቀድመው የናፍቅ ጥያቄ የሚያቀርቡበት አጋጣሚ ከወንዶቹ በእጅጉ ያነሰ መሆኑን ነው።

ብዙውን ጊዜ ሴቶች ብናፈቅም የናፍቅ ጥያቄ ማቅረብ ያሳፍረናል። ዋነኛው ነጥባችን ደግሞ ቀድሞ መጠየቅ ያለባቸው ወንዶች መሆናቸውን ማመናቸን ነው። ችግራችን ቀድመን ማፍቀራችንና የናፍቅ ጥያቄ ማቅረባችን ራሳችንን አሳንሶ እንደማሳየት ስለምንቆጥረው ነው። የሚያስፈራን ነገር የናፍቅ ጥያቄ ያቀረቡበት ወንድ በንቀት ዓይን እንደሚመለከተንና በዚህም ምክንያት የናፍቅ ጥያቄያችንን እንደማይቀበለን መገመታችን ነው። በዚህም ተባብሮ በዚያ ሴት ሆነን ብናፈቅም ደፍረን የናፍቅ ጥያቄ የማቅረብ አድላችን ከወንዶች በእጅጉ ያነሰ ነው ይላሉ።

ይህ ደግሞ አፍቃሪ ሴቶች ናፍቅታቸውን ሳይገልጹ፤ የጓጉሰትን ወንድ ሳያገኙ ወይም በናፍቅ ሳይደሰቱ እንዲቀሩ ያደርጋቸዋል። የስነ ልቦና እና የናፍቅ ሳይክሎሊ ጠበብት የሚመክሩት ሴቶች ካፈቀሩ ያፈቀሩትን ወንድ መጠየቅ ያለባቸው መሆኑን ነው።

ይህንን በሚመለከት ጥናቶች በመላው ዓለም ተሰራጭተዋል። ችግሩ ግን ሙሉ በሙሉ አልተወገደም።

በተለይም የእኛ ሴቶች በባህላችን ተጽእኖም ይሁን በአስተዳደራቸው ልዩነት ምክንያት አፍ አውጥተው የመጠየቅ ዝግጅቱ አይታይባቸውም።

ታዲያ ካፈቀርሽና ማፍቀርሽን ያ የወደድሽው ሰው ካለስተዋለው እስቲ እነዚህን ቁልፍ ነጥቦች ተጠቀሚባቸው።

1. በጎ ነገሮችን ብቻ አስቢ፡-

ማፍቀር ፀጋ እንጂ ነውርነት የሰውም፤ ወንድ አንቺን ለማፍቀር መብት እንዳለው ሁሉ አንቺም አሉን የማፍቀር መብቱ አለሽ። እሱ ሳያውቅ ማፍቀርሽን ውደጂው። ስታፈቅሪ ያፈቀርሽውን ሰው እንደማታገኘው አስበሽ ከሆነ ገና ከጅምሩ ትልቁን ስህተት ሰራሽ ማለት ነው። ካፈቀርሽ ማሰብም ሆነ ማለም ያለብሽ መልካሙን ተስፋ ነው። ጭንቀትሽን ለማስወገድ መልካም ጊዜ እንደምታሳልፉ መመኘት አለብሽ።

2. ናፍቅ መላመድ ነው፡-

በአንድ ቀን አይታ በናፍቅ መጠየቃቸውን የሚገልፁ ሰዎች አይጠፉም። ግን በአብዛኛው ናፍቅ የሚመጣው በተደጋጋሚ በመተያየትና በመለማመድ እንደሆነ ጥናቶች ያረጋገጡት አውነታ ነው። አንቺም ያንን ሰው ያፈቀርሽው በተደጋጋሚ አይተሽው ሊሆን ይችላል። እሱ ግን ልብ አላለሽ ይሆናል። ይህ በሚሆንበት ጊዜ ለአባባሽ ልዩ ጥንቃቄ አድርግ። እጅግ ያልተጋነነ ስሜት ቀስቃሽ አለባብሽን ብትጠቀሚ እሱም እንደ ሌሎች ተመልካቾች ትኩረት ሊያደርግብሽ ይችላል። በየጊዜው ይህንን ባደረግሽ ቁጥር ያ ሰው ስለ አንቺ ማሰብ ይጀምራል። ጥረትሽ የሌሉ ዓይኖች የአንቺን ዓይኖች አንዲላመዱት ማድረግ ነው።

3. ትኩር ብለሽ እይው. (Eye flirting) :-

በመንገድ ላይም ሆነ በማንኛውም ቦታ ከዚህ ሰው ጋር ስትገናኝ ትኩር ብለሽ ብታይው ከዓይኖችሽ የመውደድሽን መልእክት ሊረዳው ይችላል። እናም የሁለታችሁ ዓይኖች ሲገናኙ በዓይኖችሽ ስሜቱን ለመቀስቀስ መሞከርሽ እንዳያሳውቅ ሞክሪ። ዓይኖችን የሰውን አትኩሮት መያዝም ብቻ ሳይሆን ማዛባትም ይችላል። ያልጠበቀውን ዓይነት አስተያየት ማግኘቱ ሊያደናብረውና ተመቻችቶ ሲራመድበት ከነበረው መንገድ ሊያደናቅረው ይችላል። ልቡን በመጠኑም ይከፍትልሻል። የወንድነት ምኞቱን ከመቀስቀሻም በተጨማሪ ያልጠበቀውን ዓይነት (ፍለርቲንግ) ስለሚያነብ በሁለታችሁ መካከል ያለው ግንኙነት ወደ ተለየ መንገድ ሊያመራ እንደሚችል በሀሳቡ ሊመጣለት ይችላል።

ናፍቅር እና

ከገጽ

4. የምትተዋወቁበትን አጋጣሚዎች

አበርክቺያቸው:-

ያፈቀረኸው ሰው ምናልባትም ዓይናፋራም ሊሆን ይችላል። ደግሞም እሱ ሳያውቅ ያፈቀረኸው አንቺ ነሽ። ይህ ሰው በተደጋጋሚ ሊያይሽ ስሜቱ ወዳንቺ ሊላብ ይችላል። ግን ቀድመሽ እንዳፈቀርኸው አያውቅም። ቀድመሽ ማፍቀርሽን የመግለፅ ድፍረት ውስጥ ገና አልገባሽም። በኃ ነገር ማሰብሽ፣ በተደጋጋሚ መተያየታችሁና በዓይኖችሽ የምታስተላልፈላት መልዕክት ስሜት የሚሰጠው በሆነ አጋጣሚ ከአሱ ጋር ለመተዋወቅ ስትችሉ ነው። ሁኔታዎችን ማመቻቸት ያለብሽ አንቺው ነሽ። ምክንያቱም ያፈቀርኸው እንቺ በመሆንሽ ነው። እናም በአንድ በሆነ ጥሩ አጋጣሚ የምትተዋወቁበትን ሁኔታ ማመቻቸት አለብሽ። የአንገት ሰላምታ ስትተላለፉ ብትሰጧቸው ቀስ በቀስም አብራችሁ የምትወጡበትን መንገድ አሊያም ደግሞ አንቺ ያዘጋጀኸው ዝግጅት ካለ እንዲሳተፍ መጋበዝ ጥሩ መላ ነው። ሁልጊዜም የፍቅር ፈገግታ ለግሺው። ፈገግታሽ ከአንቺ ጋር ነጻ ሆኖ የማውራት ወኔውን ያሳድገዋል።

5. መቋቋሚያው <<እውድሃለሁ>>

የሚሰው ቃል ነው:-

ወንድ ልጅ ሴት በጣም ስትቀርበው ሁለት ነገር ይጠበቃል አንደኛ ዓይነት ሆኖ ምንም ነገር በመሀከላቸው አንደማይፈጠር አድርጎ አሊያም ደግሞ አብራው ለአንድ ቀን መተኛት ማሰባን ሊገምት ይችላል። አብዛኛውን ጊዜም ሁለተኛው በሆነ ይመርጣል። የመጀመሪያው ሀሳብ ወንድነቱንም ከጥያቄ ውስጥ ሲያስገባበት ስለሚችል ብዙም ሳይመርጠው ይችላል። ስለዚህም መገናኘታችሁ ሲበዛና መቀራረባችሁ ሲመጣ ያንቺን አቋም የሚያስረዳውንና የያዘኸውን ተስፋ ቁጭ ብላችሁ በተረጋጋ መንፈስ ብተገልጧልት የተሳሳተ ሀሳብ ከማሰብ ትገድቧልሽ።

ልቡ ለእንዲህ ዓይነት ነገሮች ልማድ የሌለው ወንድ ሆኖ በዓይንሽም ግንኙነት ሆነ በቅርርብሽ መውደድሽን ካልተረዳው እነዚህን ቃላት መግለጽ - አፈቅርህለሁ - ማለት የመጨረሻ አማራጭሽና ተንፍሰሽው የሚመጣውን ቀጣዩን ነገር የምትመለከቱበት መንገድ ነው።

ነገር ግን አብዛኞች ሴቶች አሉን አፈቅርህለሁ ከማለት ይልቅ ለምን ፍቅሩ ጥንቅር ብሎ አይቀርም ብለው እግዚር ወደ ፈጣሪ ልቡን ወደደኛው እንዲመራው እንማፀን ብለው ያስባሉ። አብዛኛውን ጊዜም የሱን ወደነሱ ያለመምጣት ተከትሎ አሱ ሌላ ሴት ጋር ይሄዳል አሊያም ደፋር ሴት ትቀማኛለች! ወይም ትቀድመኛለች የሚልም መላ ምት ይመታሉ።

የናቅር ጥያቄ መቅረብ ያለበት ከወንድ ነው ተብሎ መደምደሚያ ላይ መደረስም የለበትም። ማፍቀርን እንጂ ደንቡን ከልባችን አናነበውም። ለናቅር ደንቦች ወይም መመዘኛዎች አልተሰሩለትም! ስለዚህም ያፈቀርኸውን ሰው ለመጠየቅ አትፍራ።

ልባችን ልብ እንዲል

ዕድሜ.....የሕይወት አርጩሜ

- በየዓመቱ ለሚመጣው (ለሚያስቆጥረው) እድሜያችን (ዓመታችን) ማስቆሚያ መድጋኒት አልተገኘለትም።
- የሰውን የልደት በዓል ማስታወስ ጥሩ ቢሆንም የእድሜውን/ዋን ቁጥር ማስታወስ ግን ብልሐት አይደለም።
- የዚህችን ሕይወት እንቅስቃሴ የሚፈታው ማን ይሆን? በልጅነታችን ለዚያ ስሙርቃ እንጎላችን እንዲያገለግል የተሰጠው ጉልበት ጠንካራ ሲሆን በስተአርጅናችን ደግሞ ለዚያ ለበሰሰ አእምሮአችን የተሰጠው ጉልበት ደካማ መሆኑ አንዱ የሕይወት እንቅስቃሴ ነው።
- በልጅነታችን፣ በወጣትነታችንና በሽምግልናችን ጊዜ ሁለንተናችን በሙሉ ሊቀየር ስማችን ግን አይቀየርም፤ ስለዚህ ስሜን ብቀይር ሁለንተናዬን ቀየርኩ ማለት ነው?
- እድሜዬ ስንት እንደሆነ በቅጡ ባሳውቀውም ከአለታት በአንዱ ቀን ለመወሰድ ግን እርግጠኛ ነኝ።
- እድሜዬን አሳንሼ ብንግራቸው ወሽትነቱ ከኔ ሳይሆን እድሜዬ ልክ ነው ብሎ የመዘገበው አእምሮዬ (ፊከርድ ያደረገው) ይመስለኛል። ለማንኛውም እድሜህን ዋሽህ ብላችሁ ከምትወነጅሱኝ “እድሜህ ስንት ነው?” ለትሉኝ አሳውቀውም ማለቱ ሳይሻል ይቀራል?
- እኛነታችን ከ 30 ዓመት ዕድሜያችን በኋላ የራሱ የሆነ አስተሳሰብ ስለሚኖረው ከዚህ እድሜ በኋላ ስውን መምከር ድንጋይ ሳይ ውሃን እንደማናሰስ ይቆጠራል።
- ሽምግልናና በሽታ እንደዚህም ሽምግልናና የአእምሮ ብለለት አይተጣጠም።
- ሽምግልና እና ትምህርትም አይፈላለጉም! አእምሮአችንን በትምህርትና በአዲስ እውቀት ለናጅበው ሽምግልናን አናርቃስን። እንዲሁም በሰውነት ብንሸመግልም በአእምሮ መሸምገል የለብንምና ነው።
- በሕይወት አስካለን ድረስ ወደ ሽምግልና ዓለም መሄዳችን አይቀሬ ነው።
- ወጣትነት በራሱ ባያስፈራንም ወደሽምግልና ዓለም የሚወስደው ጎዳና አሱ መሆኑን ለናውቅ ግን ያስፈራን ይሆናል።
- ዕድሜና ሐሳብ ቢፈላለጉ ጥሩ ነው፤ ሐሳባችን እድሜያችንን ይጠሳልና ነው።
- አማራጩን ለናይ ሽምግልና መጥፎ አይመስለኝም ለዚህ ይሆን ያገሬ ሰው ከመሞት መስገበት የሚለው።
- ሽምግልናን ለመቋቋም ልባችንና አእምሮአችንን እንዲሁም ስጋችንን ማገናኘት ይኖርብናል። እንዲሁም በዱብ ዱብ፣ በጥናትና በፍቅር ማጀቡም ወርቅ ነው።

ስለሆነም ልባችንን ሳናጨማድድ በተስፋና በፍቅር እንጓዝ፤ እንዲሁም በእርጅና ሳይሆን በወጣትነት አስተሳሰባችን እናረጅ ዘንድ የልጅን ልብ ይስጠን እላለሁ።

እኔም የምለው አለኝ

አዘጋጁ ያላጤነው
ሌላው እውነታ

ብሩክ ክበደ
ብራሙን - ጀርመን

በመስከረም ወር በቁጥር 36 በወጣው የናፍቆት መጽሔት ላይ በመደበኛው የአዘጋጁ መልዕክት ላይ ከአዘጋጁ የቀረበ አስተያየት አለ። «በራስ መተማመን ሲጠፋ ... የሌላው ተከታይ ያደርጋል።» የሚል።

የመጽሔቱ ዋና አዘጋጅ በተማረበትና በክፍተኛ ማዕረግ በተመረቀበት የስነልቦና (psychology) ትምህርት በተለይ በእኛ ኢትዮጵያውያን ያለንን በእራስ የመተማመን ጠንካራና ደካማ ጎን ለመለካት በመጽሔቱ የነጻ እደላ የሙከራ ጥናት አድርጓል። ያገኘውንም ውጤት አካፍሎናል። ከዛም አልፎ ለሰርግ፣ ለለቅሶ ለሌላም ማኅበራዊ ተራድኦ ለሚደረገው መዋጮ አንዱ ሌላውን ተከትሎ እንደሚሄድ ገልጾታል። አክሎም ሰማንበብ፣ ሰመርዳት፣ ለመግዛትም ሆነ ለመከራየት አንዱ ያደረገውን መከተል ምን የሚሉት ጠባይ ነው? በእውነት እኛ ኢትዮጵያውያን ተከታዮች እንጂ በራሳችን የምናምን አይደለን ይሆን? ብሎ በጥያቄ ምልክት ዘግቶታል።

«ንጉስ አይከሰስም፣ አዘጋጅ አይወቀስም።» እንደሚባለው አይሁንብንና ከዚህ ቀጥሎ ለምስጢው ትንሽ አስተያየት አስቀድሜ ይቅርታ እጠይቃለሁ።

ታላቁ አርስቶትል “Man is a social animal” የሰው ልጅ መሕበራዊ አንስሳ ነው ማለቱ ነው። በባዮሎጂ የሰው ልጅ የጥናት መዝገብ ተፈጥሮአችን ከሚያጠብና የጀርባ አጥንት ካላቸው ከሚባሉት የአንስሳት ክፍል ነን።

ለዎች ሁላት የእስተሳሰብ ምንጮች አሏቸው።

1ኛው አንጎል (Brain)

2ኛው ደመነፍስ (Instinct) ነው።

እንግዲህ የሰው ዘር ማኅበራዊ እንስሳ ስለሆነ እንዳሁኑ ትምህርት ሳይስፋፋ ኑሮውን ገፍቶ እዚህ የደረሰው አንዱ የሌላውን በመመልከት-በአእምሮና በደመነፍስ ድግግፎች መሆን አለበት ተብሎ ይታመናል። እንደ እናት ለጂን ጡት ሰማጥባት ሌላ እናቶችን መመልከትና ማድረግ የሌለባትም ሕፃኑም ጡቱን ለመጥባት እንደዚሁ በደመነፍስ የሚካሄድ ሂደት ነው።

«...የሰው ዘር ማኅበራዊ እንስሳ ስለሆነ እንዳሁኑ ትምህርት ሳይስፋፋ ኑሮውን ገፍቶ እዚህ የደረሰው አንዱ የሌላውን በመመልከት-በአእምሮና በደመነፍስ ድግግፎች መሆን አለበት ተብሎ ይታመናል።»

ሰው ሲርበው ይበላል፤ ወሲብም ለማድረግ ሌላውን መመልከት ሳይሆን የራሱ ግፊት ስሜት ነው። በአጠቃላይ ሰው ሲጠማው ይጠባል፤ ደስ ሲለው ይሰቃል፤ ሊያዝን ያለቅሳል። አንዲህ አይነት ተፈራራቂ ስሜቶች ሌላውን አይተው የሚፈጠሩ ሳይሆን የውስጣችን የተፈጥሮ ግፊትና ሀይል ውጤት ነው።

በእርግጥ በየቱኦትር ቤቱና በውይይት መድረኩም ላይ እንደሚታየው አንዱ ሊያጨበጭብ አብሮ ማጨብጨብ፤ አንዱ ሲለቅ ነገሩ ገባንም አልገባንም አብሮ መሳቅ የተለመደ ነው። ይህም አድራጎታችን በራስ የመተማመንን ሁኔታ የሚያጠያይቅ ጉዳይ ሳይሆን አብሮ የመኖርን ግዴታ ማሟላት ይመስለኛል። ስምሳሌ፡- እራቁቱን ከሚኖር ሕዝብ ጋር አንድ ልብስ የለበሰ ሰው ቢታይ እንደ እብድ መቆጠሩ ጥርጥር የለውም።

አንድ የአውሮፓ ኮረዳ ሚኒስትር ሰብሳ ፀጉሯን አሽሞንሙና በእስልምና ተከታዮች ከተማ ወይም ሀገር ብትዘዋወር ውበቷ በአክራሪዎች ዘንድ ለአደጋ ይዳርጋታል። ሌሎችን ተመልክታ እረጅም ቀሚስና የአራስ ክንብንብ ብታደርግ የራ መተማመንን ሁኔታ ሳይሆን የመሐበራዊ ኑሮን ግዴታን የመፈፀም ግዴታ ይመስለኛል። ታሪክን ዞር ብሰን ብንመለከት ብዙ ታላላቅ ሰዎችና ታዋቂ አርቲስቶች ታላቅ የሆኑት በራሳቸው ተማምነው የፈለጉትን ሙያ በመከተል ሳይሆን ከእናት ወይም ከአባታቸው የወረሱትን ፈለግ መስረታዊ አውታር አድርገው ነው።

የኃይሌ ገብረስላሴ ልጅ እራጭ፣ የጥላሁን ገሠም ልጅ ዘፋኝ ቢሆኑ አያስገርምም፤ የገበሬ ልጅ ገበሬ፤ የሽማግሌ ልጅ ሽማግሌ ቢሆኑ ያሰና የነበረ ወደፊትም የሚጠቀስ ሂደት ነው።

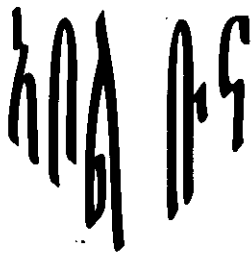
በጥንት ጊዜ ጃንሆይ በመኪና ሲያልፉ መንገደኛው ጎንበስ አያለ እጅ ይነሳል። አንዲህ ያሰው ልማድ ሁሉም የሚያረገው ነው። አንዱ መሀይምም ይሁን ብልህ በራሱ ተማምኖ ሰው የሚያደርገውን አልከተልም ብሎ አጅ ባይነሳ የሚደርስበት ችግር ሊኖር ይችላል።

አንድ ጊዜ የጃንሆይ ባለሟሎች አሜሪካን ተጋብዘው እራት ግብጥ ላይ በሽካና በቢሳ እንዲበሉ ቢቀርብላቸው እረጋ ብለው ሳይቸኩሉ በመጀመሪያ ፊት ለፊት የተቀመጠውን ሰው የሚያደርገውን በመመልከት እሱ እንደሚያደርገው አድርገው ባይጠግቡም ከፈረንጅ ትዝብት ነፃ ወጥተዋል። አንዳንድ ጊዜ ሌላውን መስሎ እንደሌላው መኖር ሳይሆን ጊዜያዊ ነገሮችን አስመስሎና መስሎ ማደሩ ተከባብሮ ተሰማምቶ የመኖር ግዴታም ይመስለኛል።

ማንኛውም ሰው እፊቱ የተገተረውን መስታወት አየተመለከተ ልብሱን ያስተካክላል፤ መልኩን ያስማምራል። አሱና ምስሉ ፍጹም አንድ ባይሆኑም ሌላውን ወይም እራሱን መልሶ የማየት የመኮረጅ ልማድ አለው። ይህ በአእምሮ (Intelligent Action) ብቻ ሳይሆን በደመነፍስ (Instinct Action) ጭምር ስለሆነ ሰው በራሱም ተማመነ አልተማመነ ሌላውን መስሎ ወይም በልጦ የመታየት ጥረት ያደርጋል። ይህም ላይ ሳይን የሚታዩ ግዙፍ ነገሮች ላይ ማሰት ልብስ፤ ቤት፤ መኪና፤ ንግድና ገንዘብ ናቸው። ውስጥ ለውስጥ በሚካሄዱ ስሜቶች ላይ ሌላውን መምስል ስሜትን በአርጩሜ እንደመምታት ይቆጠራል።

ገጽ 23

«ሰው እንደጎረቤቱ እንጂ እንደ ራሱ መኖር የለበትም»
የሚባልበት ሀገርና ቦታ
ስለሆነ አንዱ ሌላውን
ወይም ከበርቱ ጎረቤቱን
እይቶ ኑሮውን ለማሻሻል
ቢጥር አያስወቅሰውም።

ለገጠመዎች ግር መፍትሄ ሲፈልጉ ይፃፉልን ወይም ይደውሉልን።
በእኛ አቅም መፍትሄ የሚሆን ምክር ካጣን ባለሙያ አነጋግረን መፍትሄ
ይዘን ለመቅረብ እንሞክራልን።

«አባል ቡና» እያዘናናች የምታስተምር አምድ ናት።

ምን ብዬ ልንገራት?

ሰረዥም አመታት በጉርብትና ብቻ ሳይሆን በጓደኝነትም ጭምር የማውቃት ጓደኛ አለችኝ። የዋህ ስለሆነችና ችግራን ስለምታዳምጥ ብዙም ነገር አብረን ስለምናደርግ እወዳታለሁ። ካለባት መጥፎ ጠባይ አንዱ ሚስጥር መያዝ አለመቻሏ ነው። እኔ በሚሰጥርነት የነገርኳትን ነገር መማግለቱ ከሌላ ሰው እለማዋለሁ። ነገሩ በጣም ስለተደጋገመና ከሁሉታችን ውጪ ማንም ሊያውቀው የማይገባ ነገር ሁሉ ለሰው ትነግራለች። ጓደኝነቷን እንዳላቆም ብዙ ሰለቆየን እወዳታለሁ። ግን ይኸን ጠባይዋን እልወደድኩላትም። ፊትለፊት ለመንገር ደግሞ ፈራኳት፤ ምንባደርግ ይሻለኝ ይሆን? ይኸንን መጽሔት ልታነበው ስለምትችል ሥሜን ደብቅልኝ።

ጓደኛዋ (ከአውሮፋ-ዲቭር)

ጓደኝነትሽን አቁሜ እንዳልልሽ በጣም እንደምትወጃትና ወዳጅነቱንም መቀጠል እንደምትፈልግ ደብቄሼሽ ይገልጻል።

መጨው የፈረንጆች ገና ብዙ ሰዎች እንደሃገሩ ባህል ለበታ የሚለዋወጡበት ጊዜ በመሆኑ ለቅቤ ማጥለያ ይሁንሽ በይና ወንፊት ገዝተሽ ለጫት። ብዙ ጊዜ ወሬ የሚወዱና ሚስጥር ለማይደብቁ ሰዎች ወንፊት ጥሩ ምሳሌ ነውና። ምናልባት ለምን ወንፊት ሰጠችሽ ብላ ስጦታውን ስትመረምር ነገሩ ይገባትና ወንፊትነቷን ታቆም ይሆናል። የዚህ የእጅ እዙር ምክር የማይገባት ከሆነ ቅቤ ስታነጥር አንቺው ቤቷ ድረስ ሄዷና አየረዳሳት ይኼውልሽ አንቺና ይሄ ማጥለያ አንድ ናችሁ፤ የሰጧችሁን አትይዙም በይና እቅጩን ንገሪያት። ይሄም ካልገባት ይህቺ ወንፊት ብቻ ሳትሆን ድንጋይ ራስም ጭምር ናትና ለሌላው መላ ወደፊት እናማከራለን።

ሚሊየንሪ በዛብኝ

አገር ቤት ደውዬ ዘመዶቼን አነጋግርና የማውቃቸውንም በዚያው ሰላም ለማለት «እነ እገሌስ ደህና ናቸው ወይ?» ብዬ ሰጠይቅ «ውይ እነሱም ዛሬ ዘር ብለው አያዩሽም ሚሊየንር ሆነዋል» ይሉኛል። ለመሆኑ ሀገር ቤት ገዝብ መብቀል ጀመረ ወይ? ሚሊየንሪ በዛ?

አራምባ (ከክሎምበስ-አሁኖ)

በመጀመሪያ ደረጃ ሀገር ቤት ሚሊየን ብር ያለው ሚሊየንር አይባልም ስህተት ነው። «ብር-ሊዩኔር» ነው የሚባለው። በዶላር ሲመነከር የሚቀልጥ ገዝብ ዋጋውን እሳስቶ መጥራት ነውና ብርሊዩኔር ናቸው። «ብር» ብርሊዩኔር። ዶላር ደግሞ ሚሊየንር የሚል የማዕረግ ሥም ያሰጣልና እትገረግ።

ከሁሉም ወደቁ ይሆን...?

ዕድሜዬ ወደ ሃያ እምስቱ ማለቂያው ላይ ይመስለኛል፤ በፍርሃት መቁጠሩንም አቁሜአለሁ። እዚህ ሀገር የመጣሁት በአጋጣሚ ያው የፈረደበት ዲ.ቪ. ደርሶኝ ነው። እለዚያም ለእኔ አዝኖ ወይ እግብቶኝ የሚያመጣኝ ያለ እይመስለኝም።

ከቁመትም፤ ከሠውነት ቅርፅም፤ ከመልክም የተበደልኩ ፍጡር ነኝ። በሕይወቴ «ሕንቺ እኮ ቆንጆ ነኝ» ብሎኝ የሚያውቅ የለም። እናትና አባቱም በሕይወት እያሉ ይኼ ቃል ካፋቸው ሲወጣ ሰዎቹ አላውቅም። እግዚአብሄር በዚህ ሁሉ በድሎኝ ለምን በዕውቀት በኩል እንኳን እንዳልካለኝ ይገርመኛል። ትምሕርቴን ወላጆቼ ሲሞቱ ከሰምንተኛ ክፍል ነው ያቆምኩት። በቃ የኔ ነገር ከሁለት የወደቀ ዛፍ ብቻ ሳይሆን ከሁሉም የወደቀ ጓደኝነት ይመስለኛል።

እዚህ ሀገር በቆየሁባቸው እምስት ዓመታት አንድ ወንድ እንኳን ተጠግቶ እንተዋወቅ ብሎኝ አያውቅም። ፊቴን በመለታወት ስመክተው ምንም እይወጣልኝም፤ ቆንጆ ነኝ የሚል ግምት አለኝ። ግን ለሌላው አልታየውም ወይም መልኬን ስለለመድኩትና የኔው ስለሆነ ላለማጥላላት አለቤ ይሆናል።

እሁን በቅርቡ ሁልጊዜ መንገድ ላይ የማየው አንዱ የሀገር ልጅ ጠጋ ብሎ «ፍቶሽን ለምን አትሰጪኝም» አለኝ እኔም ገና ሳለውቀው ለምን ፎቶዬን እንደጠየቀኝ ገርሞኝ «ለምን ፎቶዬን ፈለክው ብለው «የጎረቤት ልጆች ሊያለቅሱ የማስፈራራብት» ብሎኝ ለራሱ ከት ብሎ ሳቀ። እኔም በእጅጉ ቅር ብሎኝ እንገቴን ደፍቼ ሄድኩ።

ኸረ ወንዱ ምነካው ሌላው ቢቀር ስድቡን እና ሞራል መንካቱን ምን አመጣው? የኔስ መጨረሻ ምን ይመስልሃል?

ዝምታ (ከ-አትላንታ)

ደብዬሽ ሰፊ ስለሆነ ሁሉንም በዚህች እጭር ገጽ ለማውጣት ሰላልቻልኩ በቅንጭብ ቁምነገሩን አስፍራዋለሁ። አንቺ እንደምትይው እንኳን ከሁሉም የተበደልሽ እንዳልሆንሽ እረዳለሁ። ላንቺ ሊመስልሽ ይችላል እንጂ ብዙ የሚያምሩ ቆንጆ ነገሮች እንዳሉሽ አመኝ። ዋናው አለመገጣጠሙ ነው

ለቁልፍ መክፈቻ፤ ለመርፌ ክር፤ ለድስት ክዳን አላቸው። ሁሉም ግጣሙን አጣታም ማለቱ ነው። ግን ጊዜና ዐታ ያሰፈልገዋል። ከትዕግሥት ጋር በራስ መተማመንሽ ሳይጠፋ ግራ ቀኙን ለመመልከት ሞክራ። ግድየሽም አንቺን የሚያደናቅሽ አጠገብሽ ሊኖር ይችላል።

ወይ አመል....!

ከትዕግሥት-ዳለስ

ወዲያው እንደመጣሁ እዚህ ነጮቼ ጋ፤ ድንኳን ለማምለጥ ዶላርን ፍለጋ፤ ሥራ ስንፈልግ እዚህም እዚያም ጋ፤ ሁሉም ይጠራናል እያሰ አንቺ ሸጋ፤ ነገ ደግ ሊሄድ ሌላዋን ፍለጋ።

አዲስ እንደሆንን ከፊታችን አይተው፤ ሁሉም ይፈልጋል ሰማምሰል ጥሩ ሰው። ሆኖ ሲያውቅ ዶሮ ማታ ሆነና ነገሩ፤ ያልሆኑትን ሆነው እየቀጠሩ፤ መልካሞች መሰለዋል በመላ ሀገሩ።

አያደር ስናየው እውነቱ ሲወጣ፤ ሰምን ይገባሉ እዚህ ሁሉ ጣጣ።

እኛ የመጣነው አይደለም ለዝና፤ ለመዘር አይደለም በነምራ መኪና፤ ስርተን ለመለወጥ ለመኖር ነውና፤ ከፊት ከጎሳችን አትሁኑ ፈተና።

የሚበልጥሽ የለም ካንቺ ተወዳድር፤ ይሉት የነበረው ነገር ተቀይሮ፤ ያልሆነው ይሆናል በነበር ተቀብሮ።

ተቀረቡት ወንዶች ቆንጆ ነኝ እያሉ፤ ቀስ በቀስ አይኖሩም ሁሉም ይሸሻሉ፤ አዳሲን ለማጥመድ አዲስ ሴት ይሻሉ፤ ጥሩ ሰው ለመምሰል

በነምራ ካራቸው ሁሉም ይበራሉ፤ እርግጧን ክፉ አርገው ሞራል ይነካሉ፤ ወይራዋን አድርቀው ክንፏን ይሰብራሉ።

ከዚህ መካከል ግን ልብ ያለው ልብ ያበል፤ ጥሩ ወንዶች አሉ ከእጭርበረው መሐል።

እንግዲህ እንዲህ ነው....

ሰው እና አመሉ፤

አኔ በዚህ ጨረሰኩ... ሌሎች እህቶቼ ሴቶችሽ ምን ይሉ?

ቤተሰብና ታዳጊ ልጆቻቸው

ይኸ ገፅ ለገብረተሰቡ በእጅጉ ሊጠቅሙ የሚችሉ ጤና ነክ የሆኑ ፅሁፎች የሚቀርቡበት ሲሆን ገፁ ለሙያው ቅርበት ያላቸው ሙሉ ተሳትፎ የሚደረገበት ነው።

ወላጆች

የዛሬው መልዕክት የሚያተኩረው ወላጆች የሆኑና በጠቅላላውም ታዳጊ ልጆችን የሚንከባከቡ ቤተሰቦች፣ ልጆቻቸው በፍቅር አድገው፣ ወደሚያቅዱት ግብ እንዲዳረሱ ለሚደረገው የጋራ ህላፊነት ድርሻቸው የቱን ያህል ነው? መቼስ ይጀመራል? የሚለውን አርእስት ይዘን ነው። መልእክቱ ልጆች ያላፈሩም፣ በማፍራት ላይ ያሉም፣ ለራሳቸው የወደፊት ልጆች አመራር መዘጋጃ ሊጠቅማቸው የሚችል ነው። በተጨማሪም አጎት አክስት ወንድም እህት አያቶችም ሆነን ወይም እንሆን ይሆናልና ዘመዶችን ልጆቻቸውን ሲከተኩቱና ሲመሩ ላመራሩ አጋር ተባብረ ደጋፊ አራሚም እንድንሆን ይረዳል ብለን ስላመንን አርእስቱን ሰፊ አድርገን ልናቀርበው አሰብን።

አዲስ በተወለደ ሕጻን እንጀምር

የተወለደው ሕጻን ሙሉ በሙሉ የቤተሰቡ ህላፊነት ነው። ያመጋገቡ ልክና ተስማሚው የምግብ አይነት (ጡት የተመረጠ ሆኖ) የሰሻል እንክብካቤው ከናትና ካባት የሚያገኘው የድምጽ የጠረን የማቀፍ ምቹት፣ ሁሉም ለህጻኑ የተሟላ የማደግና የመዳበር አስተዋጽኦ አለው። ሕጻን ልጆች እንዲያው ተጋድመው የሚሰጣቸውን ለመቀበል የሚጠበቁ ብቻ ሳይሆኑ ተሳትፎ ያላቸው መሆኑ ለብዙ ወላጆች ግልጽ አይሆን ይሆናል። በአእምሮ ብስለትም ሆነ በሰውነት መዳበር ተሳትፎአቸውን ማወቁ በምናደርግላቸው ሁሉ የተጠቀሙ መሆናቸውን ያሳያል።

እንደተወለዱ እሪ ማለታቸው፣ መፈራገጣቸው፣ ሁለት ወር ሊሆናቸው ፈገግታ ማሳየታቸው፣ ባራትና ባምስት ወራቸው ሳቅና መንክትክት መጀመራቸው የሚያረክ ማስረጃ ነው። እንግዲህ ሲመገቡና ሲለወጥላቸው ብቻ ከሆነ መኖራቸው የሚመዘገበው፣ የአእምሮ ብስለት መዳበሪያ የሰሻል እድገት መለኪያ ችሎታቸው አልተከረከረም ማለት ነው። ሕጻናትን በተለይም ከአንድ አመት በታች የሆኑትን ማሞላቀቅ የሚሉ ቃላት ልንጠቀምባቸው አንችልም። በሚጥማቸው ቋንቋ እናናግራቸው። መስማትና ማየት መቻላቸውንም በራሳችን መርምረን እናጣራ። በቂ የመጫወትና የመኝታም ጊዜ እንስጣቸው።

እርግዝና

የልጆች መስረተ ኩትካቶ የሚጀምረው ሲረገዙ ነው። የታቀደና የተወጠነ እርግዝና ለነገሩ ማባይ ታቀድም ባይወጠንም በሰከነ መንፈስና በደስታ የተቀበሉትና የተንከባከቡት እርግዝና በተለይም በእባትና በእናት ፍቅር የታጀበ ለመስረተ ጥንካሬው መልካም ድጋፍ እንደሚኖረው ተደጋግሞ ታይቷል። ባለፈው የጤና አያያዝ በዳበረበት ክፍለ ዓለም ይህ ገና በፅንሰ ላሳቸው (ላለው) ልጅ የሚኖረው ፍቅር እንዲዳበርና ከተወለደም በጎሳ የአያያዙ ልዩ ልዩ ስርአትና ዘዴ በርግዝና ጊዜ በጤና ድርጅቶች በትምሕርት መልክ ስለሚሰጥ ያባትም በቀጠሮዎቹና በመወለዱም ጊዜ መገኘትና መሳተፉ ለመስረቱ ጥንካሬ አስተዋጽኦው የሳላ ይሆናል። እንግዲህ ከላይ የጠቀስነው አጀማመሩ 18 አመት ከሚፈጅ ጉዞ ጋር ይመሳሰላል። ጉዞ በመጀመሪያ እርምጃ ነው የሚጀመረው። የመጀመሪያዎቹ እርምጃዎች በጉልበት ህመም በወገብ መታወክ በሌላም የሰውነት ድክመት በተለይም በተዳከመ መንፈስ የሚጀመር ከሆነ ጉዞው ፍንክቶ አይልም፤ ከመንገድ ያሳድራል፤ እንዲያውም ለጉዳት ሊዳርግ ይችላል። በዚህ አስተሳሰብ የልጆችም የሰውነት የጤና በተለይም የአእምሮ ግንባታ በተጠናከረ እቅድና ድጋፍ ከመጀመሪያው ካልተያዘ መዘረክረክን አላማ ያጣ መሆንን ለሚጠበቀው ግብ ብቁ አለመሆንን ያልታሰበ ያልተጠበቀ ውጤት ላይ መውደቅን ያስከትላል።

ከ1 እስከ 3 አመት

ይህ ጊዜ ቤተሰቡን በመንፈሳዊ ኩራት የሚሞላና የእግዚአብሔርም የጸጋው መገለጫ ለሜት ዳብሮ ለቤተሰቡ የሚታይበት ጊዜ ነው። አንዱ ሕጻን ቤቱን የሞላው ይመስላል። አባትና እናት ለሰላ/ሰላሰ/ መናገር አይደክማቸውም፤ እይሰለቻቸውም። ሕጻኑም እራሱን የቻለ የራሱን ዓለም መመስረት ላይ ያለ መሰሉ ጊዜ ያጥረዋል። ካሰፈው ዓመት ተኝቶ ወይም ተቀምጦ አንሱን አገላብጡኝ ጡሩኝ ካለበት ጊዜ የተለወጠ ሆኖ መታየቱ ቤተሰቡን ያስደስታል።

ይሁን እንጂ ይህ ታዳጊ ያዋቂዎች እርዳታ እንክብካቤና ጥበቃ ሊሰጥ አይገባም። ቃላት ለማሳካት የጀመረ መሆኑን፣ ከሌሎች ልጆችም ሆነ ከአዋቂዎች ጋር ባግባቡ መመላለስ የያዘ መሆኑን፣ ያለአግባብ አኩሪነት የሚመታ የሚገፋ መጫወቻቸውን የሚነጥቅ አለመሆኑን፣ ሆኖም ከተገኘ ያለጨከኑት ያለብስጭት ያለዱላ ያደረገው ትክክል አለመሆኑን በሚያደርግበት ጊዜ ሁሉ ነግሮ ማስረዳትን አለመታከት ነው። መልካም በሚያደርግበትም ጊዜ አፈጻጸሙን በማውሳት ስለአድራጎቱ ማመስገንና በመደገፊያ ቃላት ማሞገስ ተገቢ ነው። ቤተሰቡ ከልጁ ጋር በቂ የመጫወቻ ጊዜ ቢኖረው ጠቃሚ ነው። ማየትና መስማት መቻሉን የመናገርም ሙከራዎቹ አጥጋቢ መሆናቸውን፣ ካልሆኑ ግን የሕክምና ድርጅቱ እንዲያውቀው ማድረግ እስፈላጊነቱን አለመዘንጋት ነው። ክትባቶቹ የተሟሉ መሆናቸውንም ማረጋገጥ ያስፈላጋል። ሽንትና ሰገራን መቆጣጠር በዚህ እድሜ የሚከናወን ሲሆን በትእግስት ሆኖም ለራዩ ብሎ ሳያስጨንቁ ማስተማሩ ተገቢ ነው።

እኛ ጤና

← ከገጽ

የሕጻናት ትምሕርት ቤትና መደበኛ ት/ቤት አጀማመር (ከ3 እስከ 5 ዓመት)

ነርሰሪ ትምሕርት ቤት ጠቃሚነቱ ሕጻናት የውጭውን ዓለም የማየትና ኑሮውንም የመቅመስ ስሜትና አድራጎት እድል ስለሚሰጣቸው ነው። አንዳንድ ቤተሰብም ልጁ መከተልና ማድረግ የሚገባውን ለማሰትማር ሲሳናቸው ት/ቤቱ ለየት ባለ መንገድ ሊያስፈጽሙ ይችሉ ይሆናል። ለነርሰሪ ት/ቤት ማዘጋጀት ተገቢ ነው። ዱብ እዳ እጁን አንጠልጥሎ ወስዶ ጥሎ ከመምጣት መታገድ ልጁን ያላለበው የመንፈስ ጭንቀት ላይ እንዳይጥለው ቢቻል ቀደም ብሎ ወስዶ አሳይቶ ቤት መልሶ በት/ቤቱ ምን እንደሚደረግ ከሌሎች ልጆች ጋር የመጫወት እድልም እንዳለና ከዚያ ያሉ አንክብካቤዎችም የሚረዱ መሆኑን በጥሞና እንዲረዱት ማድረግ ጠቃሚ

ነው። ልዩ ልዩ ለአእምሮ ማዳበሪያ የሚውሉ አንደስፖርት መዜቃ የሙዚየምና የእንሰሳት ስብሰባ ጉብኝትን የመሰሉ እጅግ ይጠቅማሉ። የቤት ውስጥ ቴሌቪዝን ቢበሳ በቀን ከአንድ አስከህለት ለዓት ቢሆንም ለዕድሜ ተመጣጣኝ የሆነ ፕሮግራም ቢመረጥ ተገቢ ነው። በቤት ውስጥ እርዳታም እንደዕድሜና ብለለት ማላተፉ ልጆቹን ሊያረካ ይችላል።

በመደበኛ ት/ቤት ዕድሜ ውስጥ ያሉ (ከ7 ዓመት እስከ 12 ዓመት)

ከፍ ከፍ ያሉ ልጆች ለራሳቸው አስተሳሰብና ለጓደኞቻቸው እቅድ ቀዳሚነትን ስለሚሰጡ ቤተሰቦችን እንደጌላ ቀር አድርገው ያያሉ። ብዙውንም ጊዜ ምክርና የችግር መፍቻ ዘዴ ሲጠይቁ ቤተሰብ ወደማለቂያው ላይ ነው። ይህ ወላጆችን ቅር ሊያሰኝ አይገባም፤ በጥሞናና የቀጣ ድምጽ በሌለበት ማዳመጥና ለሚሉት ዋጋ ሳይነፍጉ ውጤታም የሚሆነውንና ከውድቀትና ከአደጋም የሚጠብቀውን አማራጭ ማስረዳት ተገቢ ነው።

ያቀረብከው /ሸው አስተሳሰብ ዋጋ የለውም አንዴት አንደዚህ ይታሰባል ብሎ ሃሳባቸውን መንቀፍና ማንቋሽሽ የማሰብና የመወጠን አድገታቸውን ስለሚገታ በዘዴ ወደሚጠቅመው አማራጭ መምራት ነው። ከት/ቤት የተሰጠ ስራና ሀላፊነትን ልጁ/ልጅቷ በሙሉ ጋላፊነት እንዲወጡ አንዳንዴም ጠበቅ ባለ ግፊት መረዳት ይገባቸዋል። የሰፖርት የሙዚቃና ከትምህርት ለየት ብለው ስሜታቸውንና ያላቸውን ዝንባሌ ለማዳበር ፍላጎት የሚያሳዩበትና የውድድርም ሊቃ የሚጀምራቸው በዚህ ጊዜ ነው። እዚህም ላይ አዝማሚያቸውን አይቶ ሊደገፍ በሚገባውና በሚቻለው ድጋፍን በስልቱ መስጠት ነው። በዚህ ዕድሜ ቤተሰቡ ስለጾታዊ ልዩነትና መከባበር መረዳትም ስለመጠጥና የሱስ እጽዋት ስለአልኮልና ሊያስከትሉ ስለሚችሉት የሕብረተሰቡ ጉዳት ስለተላላፊ በሽታዎችም ጠቅላላ ባለ መንገድ አንስቶ መነጋገሩ የሚሰጠው ጥቅም ያመዘነ ሆኖ ቀደም ባለ በዳበረ እውቀት ሊያዘጋጅ ይችላል።

ብዙውንም ጊዜ ምክርና የችግር መፍቻ ዘዴ ሲጠይቁ ቤተሰብ ወደማለቂያው ላይ ነው። ይህ ወላጆችን ቅር ሊያሰኝ አይገባም፤ በጥሞናና የቀጣ ድምጽ በሌለበት ማዳመጥና ለሚሉት ዋጋ ሳይነፍጉ ውጤታም የሚሆነውንና ከውድቀትና ከአደጋም የሚጠብቀውን አማራጭ ማስረዳት ተገቢ ነው። ያቀረብከው /ሸው አስተሳሰብ ዋጋ የለውም አንዴት አንደዚህ ይታሰባል ብሎ ሃሳባቸውን መንቀፍና ማንቋሽሽ የማሰብና የመወጠን አድገታቸውን ስለሚገታ በዘዴ ወደሚጠቅመው አማራጭ መምራት ነው።

የሕጻናት ተምሕርት ቤትና አጀማመር (ከ3 እስከ 5 ዓመት)

ነርሰሪ ተምሕርት ቤት ጠቃሚነቱ ሕጻናት የውጭውን ዓለም የማየትና ኑሮውንም የመትመስ ስሜትና አድራጎት እድል ስለሚሰጣቸው ነው። እንዳንድ ቤተሰብም ልጁ መከተልና ማድረግ የሚገባውን ለማስተማር ሲሳናቸው ት/ቤቱ ለየት ባለ መንገድ ሊያስፈጽሙ ይችሉ ይሆናል። ለነርሰሪ ት/ቤት ማዘጋጀት ተገቢ ነው። ዱብ እዳ እኛን አንጠልጥሎ ወስዶ ጥሎ ከመምጣት መታገድ ልኛን ያሳስበው የመንፈስ ጭንቀት ላይ እንዳይጥለው ቢቻል ቀደም ብሎ ወስዶ አሳይቶ ቤት መልሶ በት/ቤቱ ምን እንደሚደረግ ከሌሎች ልጆች ጋር የመጫወት እድልም እንዳለና ከዚያ ያሉ እንክብካቤዎችም የሚረዱ መሆኑን በጥሞና እንዲረዱት ማድረግ ጠቃሚ

ነው። ልዩ ልዩ ለአእምሮ ማዳበሪያ የሚውሉ እንደስፖርት መዘቃ የመዘላለምና የእንስሳት ስብስብ ጉብኝትን የመሰሉ እጅግ ይጠቅማሉ። የቤት ውስጥ ቴሌቪዝን ቢበዛ በቀን ከአንድ እስከሁለት ሰዓት ቢሆንም ለዕድሜ ተመጣጣኝ የሆነ ፕሮግራም ቢመረጥ ተገቢ ነው። በቤት ውስጥ እርዳታም እንደዕድሜና ብስለት ማሳተፉ ልጆቹን ሊያረካ ይችላል።

በመደበኛ ት/ቤት ዕድሜ ውስጥ ያሉ (ከ7 ዓመት እስከ 12 ዓመት)

ከፍ ከፍ ያሉ ልጆች ለራሳቸው አስተሳሰብና ለንጹህነታቸው እቅድ ቀዳሚነትን ስለሚሰጡ ቤተሰቦችን እንደኋላ ቀር አድርገው ያያሉ። ብዙውንም ጊዜ ምክርና የችግር መፍቻ ዘዴ ሲጠይቁ ቤተሰብ ወደማስቀደው ላይ ነው። ይህ ወላጆችን ቅር ሊያሰኝ አይገባም፤ በጥሞናና የቁጣ ድምጽ በሌለበት ማዳመጥና ለሚሉት ዋጋ ሳይነፍጉ ውጤታም የሚሆነውንና ከውድቀትና ከአደጋም የሚጠብቀውን አማራጭ ማስረዳት ተገቢ ነው።

ብዙውንም ጊዜ ምክር የችግር መፍቻ ዘዴ ሲጠይቁ ቤተሰብ ወደማስቀደው ላይ ነው። ይህ ወላጆችን ቅር ሊያሰኝ አይገባም፤ በጥሞናና የቁጣ ድምጽ በሌለበት ማዳመጥና ለሚሉት ዋጋ ሳይነፍጉ ውጤታም የሚሆነውንና ከውድቀትና ከአደጋም የሚጠብቀውን አማራጭ ማስረዳት ተገቢ ነው።

እኛ ጤና

በስቅመ አዳምና ሔዋን ሲደርሱ (ከ13 እስከ 18 ዓመት ከዚያም በላይ)

የሃሬው ውይይት ይበልጡን ትኩረት እንዲሰጡዎልብኩት በዚህ እድሜ አካባቢ ያሉና ቤተሰቦቻቸው ሰለሚጠበቅባቸው የየግል ሀላፊነት ነበር። ነገር ግን የልጆች በእስከምሮና በግብረገብ ክፉና ደጉን በማመዛዘን የሚኖራቸው ብለለት የሚጀምረው መሰረትም የሚጥለው ክልጅነት ጀምሮ በሚያገኙት ምሪትና ምሳሌነት አሳዳጊዎችም ለልጆቹ ብለለት በሚያደርጉት አስተዋጽኦ በመሆኑ ቀደም ያለው የልጆች ያስተዳደግ ዕድሜዎች ሊታሰቡ ስለማይገባ በሕጻናቱ ጀምረናል።

ለአቅመ አዳምና ሔዋን መግቢያውና ከገቡም በኋላ ዕድሜው ለሚበዙት ወጣቶች ቀላል ክልጅነት ወደ አዋቂነት መተላለፊያ ጊዜ ነው። ዕድሜ ብለለትን የሚያበሰር መለከያ ነው ቢባልም ሁልጊዜም ዕድሜና ብለለት ይመጣጠናሉ ማለት አይደለም። ብዙዎች ለአቅመአዳም መዳረሻ ያሉ ወይም የደረሱ ያሉምንም ውጣውረድ ይህን ጊዜ አልፈው የበለሱ ከራሳቸውና ከቤተሰባቸው አልፈው ሕብረተሰቡንም የሚጠቅሙ ይሆናሉ። በተቃራኒ ደግሞ ጥቂቶች ያስተላለፉ የሰነድምሮ የግብረገብ የፍርድ አለጣጥ ክፉውንና በገውን የማመዛዘን ችሎታቸው የተዛባ ያልተሰተክለ እየሆነ ይቆይና የራሳቸው የቤተሰባቸው አልፎ አልፎም የሕብረተሰቡም ችግር መነሻ ሊሆኑ ይችላሉ።

እናትና አባት አሳዳጊዎችና በጠቅላላውም ቤተሰቡ ሲገነዘበው የሚገባ

ሀ. ለአቅመአዳምና ሔዋን የመድረስ ዕድሜ ክልጅነት ወደ አዋቂነት የመሸጋገሪያ ሆኖ የልዩ ልዩ የሰውነት ክፍሎች በተለይ ለጉርምላና ተሳትፎ ያላቸው ልዩ ልዩ የሰውነት ቅመማትን በበለጠ በመስራት በሰውነት ባለተሳሰብ ባለተያየት ክልጅነት ለወጥ ያሉ ተግባራት ሊታዩባቸው የሚችል ዕድሜ ነው።

ለ. አሳዳጊዎች ይህንን ተረድተው የሚቻላቸው ቢሆን የልጆቹ የሰውነት ለውጦች በተለይ በሴቶች ላይ ሊታይ የደረሰውን ለውጥ እንደ ወርሀዊ ግዴታን የመሰለ በጥሞና በማስረዳት ጭንቀት እንዳይፈጥሩባቸው ማድረግ ተፈላጊ ነው። ከ7 እስከ 11 አመት በነበረው የተቃራኒ ጾታን የመሸሸና የማግለል ዕድሜ ገለል ሊል አቅመ አዳምና ሔዋን መግቢያው ላይ ሴቶችና ወንዶች መቀራረብን መነጋገርን መረዳትን የሚጀምሩበት ጊዜ ይሆናል። ቤተሰብ ይህን በመረዳት የወጣት ልጃቸውን የብሰለት አቋም መሰረት በማድረግ ወጣቶቹን ሊጎዳቸው ከሚችሉ አስተሳሰቦችና እድራጎች መለስ ብለው ለብሰለታቸውና ለእድገታቸው አስተዋጽኦ ይኖረዋል የሚመስለው ላይ እንዲያተኩሩ መርዳት ይኖራል። ወጣቶቹ እራሳቸውን አክብረውና አስከብረው ቅደሞቻቸውንም ለንጹህ ቅደምነታቸው ተገቢውን ክብር ሳይገኙ ማሕበራዊ ኑሮን የመኖር ልምምድ እንዲያደርጉ ሊረዱ ይገባል።

ሐ. የወጣትነት ዕድሜ ከሌላውም ከማንኛውም ዕድሜ ይልቅ ሊከላከሉት የሚቻልና የማይቻል አደጋ የሚበዛበት ጊዜ ነው። በዩናይትድ ስቴትስ በዚህ ዕድሜ የመኪና አደጋ ሞት የመጀመሪያውን ደረጃ ይይዛል። ከዚያ የሚቀጥለው ደግሞ እራሱን በገዛ እጅ ማጥፋቱ ነው። መጠጥ የሱስ እጽዋት በኪስ ተሰፎን እየነዳ መጠቀም የሞት አደጋ ከሚዳርጉት ቅድሚያን የይዘት ናቸው። በተጨማሪም የሲጋራ ጠንቅና የአባላዘር በሽታ ልዩ ልዩ ድፍረትን ጠፈተና አድራጎች ከሞት ወይም ከአካል ጉዳት የሚያደርሱ ጭነቶችን እናያለን። በዓለም በአፍ አደ ሺ ሺ እንጂ ከሺን ከተያዙት 40 በመቶ ከ19 እስከ 24 ዓመት ዕድሜ ውስጥ ያሉ ናቸው።

ከዚህ በላይ የዘረዘርናቸው በልጆቻቸው ላይ እንዳይደርሱ ቤተሰብ ላይ ሃላፊነቱን ለመጫንና ጸጸትን ለመፍጠር ሳይሆን ከወጣቶቹ ጋር መግባባትን መከባበርን መተላለፍን በመፍጠር ከዚያም ቢዘል በካውንስሊንግ እርዳታም የብዙ ወጣቶች ከታቀደው ግብ ለመድረስ ዕድላቸው ሊሻሻል ይችላል በሚል ነው።

መ. በዚህም እድሜ ከሌላውም ዕድሜ የበለጠ ወጣቱ ቤተሰቡን የሚለጥራቸው ተካፋይ የማድረግ ፍላጎታቸው የተመጠነ ነው። ወጣቱ ቅደሞችና የውጭ የሀሳብ ተካፋዮችን በብዛት ይመርጣሉ። በኮምፒውተር በሰልክና በሌላም ተከፍሎጂ የመገናኘት ችሎታ የዚህ ፍላጎታቸውም ተባባሪ ሆኖላቸዋል። ይሁን እንጂ ወጣቱ ከቤተሰባቸው ጋር ያላቸው እግብብ የሰለሰለ ከሆነ ፍቅርና መከባበር ስፍኖ የቆየ ወይም እያደገ የሔደ ከሆነ ወጣቱ ስሜታቸውንና እቅዳቸውን ከቤተሰባቸው ጋር ለመካሄድ ወደጎላ አይሉም። የድመትና ያይጥ ወይም የድብብቆሽ ኑሮ እንዳይሆን ቀደም ባሉት የወጣቶቹ ዕድሜ ጥሩ ግንኙነት ፈጥሮ ያለመተማመን ዕድል መቅጨት ትልቅ የወላጆችና ያሳዳጊዎች ሃላፊነት ነው።

ሠ. ብዙዎች ወጣቶች ሕብረተሰባቸው በሚረዳበት ልዩ ልዩ የማሕበራዊ እድገት ፕሮግራሞች በሃይማኖትና በለፖርት አቋም ተሳታፊዎች በመሆን ገና በወጣትነት ዘመናቸው ሃላፊነትን ያሳያሉ። ይህ የሚደገፍና ሊያበረታቱ የሚገባ ሊሆን ለነሱም በሕብረተሰቡ መከበርና መወደድን ለሌሎችም ሆነ ለሰራተኛ ተጨማሪ ነጥብን የሚያስገኝላቸው ለሰሚሆን የማበረታቻ ድጋፍና የማጠናከሪያ ድመጽ ከቤተሰቡም ከህብረተሰቡም ሊለማበት የሚገባ ነው።

በማጠቃለያው የሃሬውን ውይይት ያቀድነው ወጣቶች የሕይወትን መመሪያ መቅዘፊያ ይዘው እንዳንዴም ማእበሉ ጠንክር ባለ የኑሮ ባሕር ላይ ሊጓዙ ቤተሰብና በመጠኑም ሕብረተሰቡ ማእበሉ ገራም እንዲሆን በመርዳት ወጣቱ ከግብ እንዳይደርሱ ስለሚረዱበት አስተሳሰብና እድራጎት ላይ ነው። እንደሚገመተውም ይህ አስተሳሰብ ተለክቶ እንደተሰፋ ልብለ ለሁሉም ልክክ ሳይል ይችላል። ይሁን እንጂ ማንኛውም ቤተሰብ ፍላጎቱን ችሎታውንና የራሱን አቋም መሰረት አድርጎ ለሱ ይበጃል የሚለው ከምክሩ ውስጥ ስለማይታጣ ለጥቅም ሊያውለው ይችላል።

ከታዳጊ ልጆች ጋር የሚኖር አዋቂ በማንኛውም ጊዜ ሊከተለው የሚገባ

- አዋቂዎች አለመከባበርን በሚያሳይ ጸያፍ ቃላት በመጠቀም እርስ በእርስ ልጆች ፊት የሚያደርጉት ክርክርና መጨቃጨቅ የልጆቹን መንፈስ ከማሸበሩም ሌላ አድራጎቱን የችግር መፍቻ ብለው ሊወጡ ስለሚችሉ በጥሞናና ዝግ ባለ የመግባባት መንፈስ ማድረጉ ለልጆቹም ትምህርት ይሆናል።
- ልጆችን ድክመታቸውን በሚያጎላ ቃል እየተጠቀሙ ማመናጨቅ ለእድገታቸው መስናክል ይሆናል፤ በራሳቸው መተማመንንም ሊቀንስ ይችላል። እጅግ በሚያስፈራ በሚያስደነግጥ የጮሽ ድምጽ ልጆቹን መቀጣቱ ሁኔታውን የሚያረክ መልስ እንዲሰጡ ይገፋፋቸዋል። አዋቂዎች እንኳ ከባለስልጣን ፊት ወይም ከሀገ ፊት ሲወጡ ይሕንን የመሰለ የሚገላግል ግን ከእውነት የራቀ መልስ ሊሰጡ ይታይ የላል።
- ቤተሰብ ሲጋራ የማጤስ አልኮል የማዘውተር የሱስ ቅመማት (ጫትን ጨምሮ) ልማቸውን በይፋ ልጆች ባሉበት ባያደርጉ ለልጆቹ የጠንከረ የሞራል እድገት ደጋፊ ይሆናል። የሲጋራ ጤስ ልጆችን ለተደጋጋሚ ጉንፋን ለእስም በሽታ ለብርካቢቱ ሊዳርግም ይችላል። አታድርጉ ብሎ ለመምከር ልጆቹ ማንን ምሳሌ እድርገው።

ልጆችን በንዴት ከጉዳት ላይ አስኪደርሱ መምታት ጥፋት የሚታረመው በዱላ ነው የሚል የተሳሳተ መልእክት ከማስተላለፍና እነሱንም ወደዚያው ከመምራቱ በላይ የአእምሮ ጭንቀትን፤ በነሱ ላይ ጸጸትን ባድራጊዎቹ ላይ መከሰስን፤ በሕግ አንጻር ያስከትላል።

አስከሚቀጥለው ደሀና ቆዩን።

ሥነ-ሕይወት

ወደ ተስፋው ምድር የተሰኘው የደቡብ አፍሪካ ኢትዮጵያውያን ስደተኞችን ታሪክ ባለፉት አትሞቻችን አስነብበናችሁ እንደነበር ይታወሳል። ጻፉ ግን ብዙ አንባቢዎቻችን ቀሪውንና ስደተኞቹ የደረሱበትን የመጨረሻ ሁኔታ ለማወቅ ባላቸው ጉጉት ለዝግጅት ክፍላችን በደብዳቤና በስልክ በተደጋጋሚ በጠየቁን መሰረት እኛም ታሪኩን ከላከናልን ፍቅር ተዋግቶ ጋር የሰልክ ግንኙነት በማድረግ የተረሳ ታሪክ እንዳለና አንቸና ሌሎች ጓደኞቻችን በምን ሁኔታ ላይ እንደምትገኙ ብትነግረን ብለን ላቀረብንላት ጥያቄ ትንሽ ግዜ ወስዶ ማስታወስና በወረቀት ላይ ማስፈር ስላለብን ግዜ አፈልጋለሁ ብላ ሌሎች የተረሱ አላዛኝም ሆነ አስደላች ታሪኮቻቸውን በወረቀት አስፍራ በላከናልን መሰረት እኛም አጠናቅረን እነሆ ለአንባቢያን አቅርበናል።

12 ወደ ተስፋው ምድር

ናፍቆት ተዋበች
ደቡብ አፍሪካ /ጁሃንበርግ/

የመጨረሻው ክፍል

ካለፈው የቀጠለ

የሬሳ ቤቱ ሠራተኛ የኛን መላላቸትና የምንፈልገውን ሰው ለማግኘት ያለንን ችኮላ የተመለከተ ይመስላል። የመጨረሻውን ሬሳ ለአፍታ ገልጦ አሳየንና ወደ እንድ ጥግ መራመድ ሲጀምር የኔ ዓይን ከሰ እግር ቀድሞ ወደሚራመድበት አቅጣጫ ማማተር ሲጀምር ሦስት በትልቅ የሽራ ከረጢቶች ታስረው በእንጨት ሳጥን ላይ የተደረደሩ ቋጠሮዎች ላይ አረፈ። «የመሐከለኛው ይሆን ወይስ በቀኝ በኩል የተቀመጠው የንጋቱን በድን የያዘው?...አይደለም! በግራ በኩል ሳይሆን እይቀርም...የማያርፈው አእምሮዬ እሳስፈላጊ መላምት መለጠት ጀመረ። ልቤ የንጋቱን መሞት ያረጋገጠና የተቀበለው ስለመስለኝ መላምቱን ለመሰወጥ ከአእምሮዬ ጋር እንደገና መሟገት ጀመርኩ።

« የለም...ንጋቱ የሆነ ቦታ ለቢዝነስ ርቆ ሄዶ እንጂ እዚህ ከረጢት ውስጥ ሬሳው ሲኖር እይቅልም» ራሴን እንደገና ለማጽናናትና የንጋቱን ሞት ላላመቀበል ከሃላቤ ስሟገት «ጠጋ በሉ!» የሚለው የሠራተኛው ድምጽ አነቃኝ። ጠጋ ብለን ቆምን። የሦስት ሰው ቁርጥራጭ በድን ወደ ያዙት ከረጢቶች አቅራቢያ።

የመጀመሪያውን ከረጢት ጥንቃቄ በጎደለው ችኮላ ፈታው። ከረጢቱ በውስጡ የያዘውን ለማየት ብንንም እንደ ቅርጫ ሥጋ የተሸነሸነ የሰው አካል ለማየት ነፍሴም ሆነ ዓይኔ ዝግጁ አልሆን እለኝ።

የሬሳ ቤቱ ሠራተኛ ከረጢቱ የታሸገበትን ቀጭን ሲባሳ መሰል ጠንካራ ላስቲክ በመቀስ ቀ...ቀ...ቀ...አድርጎ ከፈተና ከውስጡ ያለውን ለእኛ ለማሳየትና ለማስመረጥ መገላለጥ ጀመረ። ከትልቁ ባለ ሽራ ከረጢት ውስጥ ያወጣቸውን በትናንሽ ነጭ ስስ ላስቲክ አራት ቦታ ተከፋፍለው የታሰሩትን የሠውነት አካሎች ስፋ ባለ መደርደሪያ ላይ ደረደረና የሚቹን የምናውቀውን የሠውነት

«...የመጀመሪያውን ከረጢት ጠንቃቄ በጎደለው ችኮላ ፈታው። ከረጢቱ በውስጡ የያዘውን ለማየት ብንንም እንደ ቅርጫ ሥጋ የተሸነሸነ የሰው አካል ለማየት ነፍሴም ሆነ ዓይኔ ዝግጁ አልሆን እለኝ...»

ምልክትና መለያ አይሉን እንድንመርጥ በእጁ ወደ መደርደሪያው አመለከተን። መምረጡ የአናንተ ድርሻ ነው በሚል ዓይነት።

የማየው ሁሉ ህልም እየመሰለኝ ዓይኔን ወደ ሠፊው መደርደሪያ ላይ አፈጠጥኩ። ለጊዜው የመጣሁበትን ዋናውን ቁምነገር ዘንግቼ «ይኸኛው እንዴት ሆኖ ነው የሞተው?» ብዬ ጠየኩት።

«ለጊዜው የታወቀ ነገር የለም! ፖሊሶች ግን ምርመራውን ይዘውታል፤ ማጣራቱ የነሱ ችግር ነው የኛ እይደለም። እለና... ሬሳው የመጣልን ከቁሻሻ መጣያ በርሜል ውስጥ ተገኝቶ መሆኑን ሰምቻለሁ» አለን። ቁርጥራጩን በድን በአንድ ዓይኑ እየተመለከተ፤ ሌላውን ዓይኑን ጨፍኖ በጥቅሻ መልኩ።

«ታዲያ ምን እንደዚህ ቆራረጠው?» እስከተልኩ ተጨማሪ ጥያቄ። የኔን ጥያቄ የጓደኛዬ ባል አልተቃወመም። እንደመደንዘዝ ባለ መልክ ሳይነቃነቅ አንድ ቦታ ቆሟል።

«እያችሁ!» አለ የሬሳ ቤቱ ሠራተኛ በሚቹና በአሟሟቱ ላይ ገለፃ ለማድረግ እየተዘጋጀ። ይኼ ቀን ለእኔ በእጅጉ ረኸምና ዘግናኝ እንደሚሆን ብንምትም ገለፃው ሌላ ፍንጭ ይስጠናል በሚል ለማዳመጥ ዝግጁ ነበርኩ።

የሬሳ ቤቱ ሠራተኛ ፊታችን ላይ ከተዘረጋው በላስቲክ ከታሰረ ቁርጥራጭ ሬሳ አጠገብ ቆሞ ስለ በድኑ እማሟት እጁን እያወራጨ ገለፃ ሲያደርግ የጥቁር አንበላ የሕክምና ፋኩልቲ ተማሪዎች ላቦራቶር ውስጥ በልምምድ ላይ ምን እንደሚሰሩ የነገሩኝ ትዝ አለኝ። ለአንድ አፍታ እራሴንም ከተማሪዎቹ ጋር ቀላቅዬ በሃላቤ ጭልጥ አልኩኝ። አስተማሪዬ ስለ ሰው ልጅ የአካል ክፍሎች በአሻንጉሊት በተሰሩ አካሎች እያመለከተ «ይኼ አካል ጥቅሙ ይኸ ነው! ...ይኼኛው ደግሞ ለዚህ ይረዳል...» እያለ ሲያስተምርና እኔም ማስታወሻዬ ላይ እያለፈርኩ ስማር ታየኝና ቡዝዝ ያለውን ዓይኔን አርገብግቤ ለአጭር ሴኮንዶች ከነበርኩበት የቀን ቅኝት ለነቃ ሠራተኛው ሁለታችንንም በየተራ እየተመከተ ገለፃውን ቀጥሏል። የተናገረውን እንዳልሰማሁት የተገነዘበ አይመስለኝም። «ብሉ ጠጋ በሉና የምታውቁት ከሆነ ንገሩኝ» እለን በድጋሚ።

የሬሳውን ማንነት ለመለየት ስሱን ላስቲክ መፍታት እያስፈልግም። በላስቲኩ ውስጥ የሚታየው ምስሉ ያስታውቃል፤ እንደዚያም ሆኖ የአካሉ አንድ ያለመሆን ለመለየትና እገሌ ነው ብሎ ለመናገር በእጅጉ ያስቸግራል። ፊታችን የተደረደው የሰው ቁርጥራጭ አካል የሬቱ ግማሽ በጣም በመጨፍለቁ ሙሉ ፊቱን አይቶ ማንነቱን ለመለየት በጣም የቅርብ ቤተሰብ ያስፈልጋል። የእጄና የእግሩ ብዛት የአንድ ሰው አካል አልመስል አለኝ። ለምንክልባቱ ፖሊሶች ከቁሻሻ መጣያ በርሜል ውስጥ አገኘው ያሉት የሁለት ሰው አካል ቢሆንና ያንዱ ያልተሟላ አካል በመሆኑ እንደአንድ ሰው አካል ተቆጥሮ በአንድ ከረጢት ውስጥ ታስሮ ቢሆንለን? የምመታው መለምት በተለያየ አቅጣጫ እእምሮዬን መርገጥ ጀመረ።

ጣት የጎደለው እጅ፤ እፍንጫ የሌለው ፊት፤ ዓይኑ ተቀፍቶ የወጣበት ሁለት ቀዳዳ...ግራ ጎኑ የት እንደደረሰ ያልታወቀ አካል...።

ወደ ተስፋው....

ከጽ

በላስቲክ የተጠቀሰውን የተከፋፈለ በድን አጠገቡ ቆሞ ማየት በእጅጉ ይቀራል። ይኸንን አስቃቂ ትዕይንት እየተመለከትኩ ሳለ በሃሳቤ አንድ ነገር መጣልኝና ወደ ራሳቸው ሠራተኛ ጠጋ ብዬ «እናንተ ናችሁ ራሳችሁን እንደዚህ የከፋፈላችሁት ወይስ ማነው...?» አልኩት ምን ዓይነት መልስ እንደሚሰጠኝ አየናፈቀኝ።

የራሳችን ሠራተኛ በጥያቄ የተቆጣና ወንጀለኛ ያደረሱት ስለመሰሰው በዚህ ጉዳይ ሳይ የሚሰጠውን ማብራሪያ ሰፊ አድርጎ በሚገባን መልኩ አቀረበልን። እንዲህ አያሉ።

«...አያችሁ!...እዚህ ጃፃንስበርግ ከተማ ብዙ የጋንግስተር ወርቦሎች ተደራጅተውበታል። አዳዲሶችም በየቀኑ እንደ አሸን ይፈለፈላሉ። አንዳንዶቹ በሰው ተቀጥረው ነፍስ በማጥፋት ጥቅምና ገንዘብ የሚያገኙ ሲሆን ሌሎቹ ደግሞ ገናና ለማቸውን ለማስጠበቅ ወደ ድንበራቸው የሚመጡና የሚፈክሩባቸውን አዳዲስ የጋንግ ቡድኖች ለማጥፋት ወደጋሳ አይሉም። ታዲያ ያለ በቂ ምክንያት የሰው ሕይወት ሲያጠፉ አንዳደላቸውም ይለያያል። ለምሳሌ አንድን ሰው ከገደሉ በኋላ ግማሽ አካሉን የሠፈር ቁሻ መጣደ በርሜል ውስጥ ወርውረው ከፊሉን ደግሞ በጨርቅ ጠቅልለው ወንዝ ውስጥ ይጥሉታል። አንዳንዴ ደግሞ የአንዱን ሰው አካል ከአራት ቦታ በላይ ከፋፍለው በተለያዩ ቦታ ይቀጥራታል። ወይም ጥለውት ይሄዳሉ። ይኼ እንግዲህ ማለፊያ ለማጥፋትና ማንነቱ እንዳይታወቅ የሚያደርጉት ሲሆን በሌላ በኩል ደግሞ አሰፈሪ፣ ጨካኝ መሆናቸውን እና ጉልበታቸውን ለሚፈታታን እንዲሁም ለተቀናቃኞቻቸው መልዕክት ለማስተላለፍ ነው...» አሰና በረዥሙ ተንፍሶ የደረደረውን ቁርጥራጭ አካል መልሶ አንደክበረ ቋጠረና ወደ ቦታው መሰበው።

«...እዚያማ ለመሞትም ሆነ ለመግደል ምክንያት አያስፈልገንም፤ እዚህ ከምታዩዋቸው ራሳዎች ከፍ ያለውን ቁጥር የሚይዙት ከዚያ የመጡ ናቸው፤ ለመኖርና ጎልተናቸውን ለማቆየት መግደልን የመረጡ ወርቦሎች የሚኖሩበት ቀጣና ነው፤ ሂልብር ውስጥ ለመሞትም ለመግደልም ምክንያት አያስፈልገንም፤ ብሎ ቃሉን ደገመው፤ ሁለተኛውን የሸራ ከረጢት ጫፉን በመቀስ እየቆረጠ።

ልቤ በጣም መምታት ጀምሯል። ሳምባዬም አለገራው ክልቤ በላይ በፍጥነት መምታትና ድው!...ድው! ማለት ሲጀምር ደረቴን በእጄ ጫን አድርጌ ያዘኩትና ዓይኔን ወደ ትዕይንቴ መድረክ ወደ መደርደሪያው አቅጣጫ ወረወርኩ።

ከሁለተኛው ከረጢት ውስጥ የወጣው በድን እንደመጀመሪያው በብዙ ነጫጭ ፕላስቲክ የተባዛ አይደለም። አጠቃላይ አካሉን በሦስት ቦታ ከፋፍለውታል።

ሚቹ እድሜው በወጣትነት ክልል ውስጥ የተካተተ አንዳልሆነ የሠውነቱ ቆዳ ይመስከራል። የተሸበሸበ የግንባር ቆዳ፤ የገረጣ ፊት፤ በጣም የቀጨጨ የእጅ እና የእግር አጥንት፤ ገደቡን በግርበቡ የጨፈነ የጥቁር አዛውንት መልኩ።

በለበጣ አይነት የግማሽ ፈገግታ ሳቅ ዓይነት እያሳየን «...እዚያማ ለመሞትም ሆነ ለመግደል ምክንያት አያስፈልገንም፤ እዚህ ከምታዩዋቸው ራሳዎች ከፍ ያለውን ቁጥር የሚይዙት ከዚያ የመጡ ናቸው፤ ሂልብር ውስጥ ለመሞትም ለመግደልም ምክንያት አያስፈልገንም» ብሎ ቃሉን ደገመው።

እኔም ጥያቄዬ መሉ በመሉ ስላልተመለሰ በዚህ አላቆምኩም። የመጣሁበትን ዋናውን ጉዳይ ከዚህ ጋር ማያያዝ ፈለኩና...«ታዲያ እኮ የኛ ወንድም ጋንግ አይደለም...በጣም ጨዋ ልጅ ነው...ለመሆኑ እነዚህ ከረጢቶች ከያዙት በድን አንዱ የሱ ይመስልሃል?» አልኩት። በንጋቱ ሞት የሱ እጅ ያለበት እንዳይመስለው አየፈራሁ።

«ለመሆኑ የት ነበር የሚሰራው» አሰን። ፊቱን ከስክስ አድርገን።

«ሂልብር» አልኩት ቃሉን አሳልፈኝ።

በለበጣ ዓይነት የግማሽ ፈገግታ ሳቅ ዓይነት እያሳየን «...እዚያማ ለመሞትም ሆነ ለመግደል ምክንያት አያስፈልገንም፤ እዚህ ከምታዩዋቸው ራሳዎች ከፍ ያለውን ቁጥር የሚይዙት ከዚያ የመጡ ናቸው፤ ለመኖርና ጎልተናቸውን ለማቆየት መግደልን የመረጡ ወርቦሎች የሚኖሩበት ቀጣና ነው፤ ሂልብር ውስጥ ለመሞትም ለመግደልም ምክንያት አያስፈልገንም» ብሎ ቃሉን ደገመው፤ ሁለተኛውን የሸራ ከረጢት ጫፉን በመቀስ እየቆረጠ።

ልቤ በጣም መምታት ጀምሯል። ሳምባዬም አለገራው ክልቤ በላይ በፍጥነት መምታትና ድው!...ድው! ማለት ሲጀምር ደረቴን በእጄ ጫን አድርጌ ያዘኩትና ዓይኔን ወደ ትዕይንቴ መድረክ ወደ መደርደሪያው አቅጣጫ ወረወርኩ።

ከሁለተኛው ከረጢት ውስጥ የወጣው በድን እንደመጀመሪያው በብዙ ነጫጭ ፕላስቲክ የተባዛ አይደለም። አጠቃላይ አካሉን በሦስት ቦታ ከፋፍለውታል።

ሚቹ እድሜው በወጣትነት ክልል ውስጥ የተካተተ አንዳልሆነ የሠውነቱ ቆዳ ይመስከራል። የተሸበሸበ የግንባር ቆዳ፤ የገረጣ ፊት፤ በጣም የቀጨጨ የእጅ እና የእግር አጥንት፤ ገደቡን በግርበቡ የጨፈነ የጥቁር አዛውንት መልኩ።

የፊት ጥርሶቹ በአብዛኛው ወላልቀዋል። በጣም በጠቀረው የቆዳው ቀለም ላይ እከክ የመሰለ ጉርብርብ ሽፍሽፍታ የሚመስሉ ምልክቶች አሉበት። በአካሉ ላይ ከማያቸው ምልክቶች በመነሳት ይኸ ሰው ምናልባት የጎዳና ላይ ተዳዳሪ ወይም በምዕዋት የሚተዳደር ሰው ሳይሆን እንደማይቀር ገምቻለሁ። ለምናልባቱ በድኑ ሳይፈርስ እና ሳይሸት ለማቆየት የረጨበት መድኃኒት እንዲህ አድርጎት እንደሆነሽ ብዬ አሳብኩ። ደግሞ እንደገና። ነገርን ቶሎ መቋጨት በማይችለው ትንሿ አእምሮዬ።

ዕድሜው ወደ ሰባ አካባቢ ወይም ሳይበልጠው አይቀርም፤ ግን ለምን በዚህ ዓይነት ሁኔታ ሕይወቱ በሦስት ክፍልፋይ ስልቻ ውስጥ ለመግባት አንደበቃ ግራ ይጋባል። በዚህ ዕድሜው የጋንግ አባል ለመሆን የሚያስችል አቅም አለው ብሎ መገመት የጋንጎችን የዕድሜ አሰላለፍና ፈጣንና ቀልጣፋ መሆኑን መናቅ ይመስላል።

የዚህ አስቃቂ ሞት ሠለባ መሆኑ በእጅጉ አሳዘነኝ። «ቤተሰብ ይኖሩት ይሆን? ካሉትስ ይኸን ዜና ሰምተው ይሆን? ምን አድርጎ ይሆን ለሦስት ሞት የበቃው?» ብዬ አሳብኩ ሦስት ቦታ ተከፋፍሎ የተደረደረውን በድኑን አያየሁ።

የመጣንበትን ዋና ቁም ነገር ለንግድ የዚህን ሰው አማሞት ማንሰሳሌ እየገረመኝ በድኑን ትኩር ብዬ ማየት ጀመርኩ። የአካሉ ቁርጥራጭ በበላዋ እየተከተፈ የተሸነሸነ አይመስልም፤ አከታተፋ በትክክል ስለሆነ ምናልባት በኤሌክትሪክ መጋዘ የተቆራረጠ ሳይሆን አይቀርም ብዬ ገመትኩ። አሁንም በድኑ ላይ ዓይኔ እንዳፈጠጠ።

ድንገት ሳለሰበው «የዚህን ሰው አካል በበላዋ ነው እንደዚህ የከፋፈሉት?» ብዬ ዓይኔን እና ጥያቄዬን ወደ ሠራተኛው ወረወርኩ።

ወደ ተስፋው....

ከገጽ

«አይደለም!» አለ ሠራተኛው ረጋ ብሎ። ለመጀመሪያ ጊዜ የተረጋጋ መልስ ሲሰጥ ያየሁት አሁን ነው። በፍጥነትና በችኮላ ቃላቶች እያከታተለ በጨካኝነት መናገር የለመደው ሠራተኛ በድንገት ረጋና ቀዝቀዝ ማለቱ የድካምና የመለልቶት መስለኝ። በእርግጥም ሥራው አስልቺና አስቃቂ ስለሆነ አልፈረድኩበትም።

«አይደለም!... ለዚህ ዓይነቱ ሥራ የሚጠቀሙበት እንደዛፍ መቁረጫ ያለ ትንሽ መጋዝ አላቸው» አለን። በተራ ሁለታችንም አየተመለከተ።

«ምን ዓይነት መጋዝ... ይኼ ዛፍ ቆራጮች ስሁሉት እያወዛወዙ የሚቆርጡበት የአጅ መጋዝ» አልኩ የአሟሟቱ አስቃቂነት በእዝነ-ልቡና እየታየኝ።

«አይደለም!... የኤሌክትሪክ መጋዝ ነው» አለን በተስላቸ መልክ።

የመጀመሪያ ግምቴ ልክ ነበር። የሰው አካል እንደዚህ ሥጋው ላይቶፊቶፍ፡ በአጅ መጋዝም ይሁን በቢላዋ በትክክል ሲቆረጥ አይችልም። ለአፍታ ያደክበት አራት ኪሎ ሠፈራ ታዋቂው የሉካንጻ ሥጋ ቤት ገርገሮ ተዝ አለኝ።

ገርገሮ ሥጋ ቤት በአራት ኪሎ አምብርት ላይ ከላይ የፓርላማን ሕንፃ አያዋስነ ወደ እራ በከንቱ ሠፈር የሚወስደው ቁልቁለት ሠፈር የሚገኝ ታዋቂ ሥጋ ቤት ነው። ያኔ እኔ ልጅ እያለሁ።

በዚህ ሥጋ ቤት ሰሊቱን ሙሉ የከብት ሥጋ ከቆራ ሲጋዝ ያድራል፤ ሙሉ ቀን ሥጋ ሲሸነሽነ፤ በወርድ በወርዱ፤ በብልት በብልቱ ሲቆረጥ ይውላል። ታዲያ ገርገሮ በከብት ሥጋ አቅራቢነቱ ብዙ ደንበኞች ሲኖሩት የሥጋ አቅራቢነት እስካሁን ፊቱ ላይ ይመጣል። የሥጋውን የላይኛውን መልክ ሳያበላሽ አንድ ሙዳ ሥጋ ከሥር በኩል በሰላሽ መቆረጥ መቻሉ ያስደንቀኝ ነበር። ሁሉም አቅራቢው ትክክል ነው። ሥጋውን አይቸፈችፍም። አሉ የቆረጠው ሥጋ ከፋብሪካ በማሺን ተሰተካክሎ የተቆረጠ ነው የሚመስለው። በሰላሽ የቆረጠውን ሥጋ በትናንሹ ሽንሽኖ ለበላተኛው ፊት ሲደረድረው ሙያው የሚያስደንቅ ነው፤ ለእኔ። አሁን ደግሞ ከፊቱ ተደርድሮ የማየው የከብት ሥጋ አይደለም... አምላክ በአምሳሉ የፈጠረው የሰው አካል ነው። የገርገሮ የከብት ሥጋና፤ የሬሳ ቤቱ የሰው አካል ተመሳሳሪነት።

እነዚህ ነፍሰገጻዮች የገርገሮ ዓይነት የብልት አወጣጥ ሙያ ቢኖራቸውለን? እንዳሰብኩት በኤሌክትሪክ መጋዝ ሳይሆን፤ በቢላዋ ተጠቅመው ቢሆንስ?

የማይሆን ሃሳብ... ምን የሚሉት ማመሳሰል ነው? ለምንስ ይኸን እንዳሰብኩት እና እንዳመሳሰልኩት ለራሴም ቢሆን አልገባኝም። ምናልባት አእምሮዬ በትክክል ማሰብ ሳያቅተው አልቀረም ብዬ ገመትኩና ወደ ነበርኩበት ሬሳ ቤት ሃሳቤን ስመልስ የሬሳ ቤቱ ሠራተኛ የተመለከትነውን በድን ሰብስቦ እንደነበረ ቋጠረና ሦስተኛውን ከረጢት ወደ መደርደሪያው መሐል ገፋ አድርጎ አስቀመጠው።

በዚህ ጊዜ ሃሳቤ ለሁለት ተከፈለ። ቁርጥራጩን በድን በማየትና ባለማየት መሐል።

እስካሁን በሬሳ ማቀዝቀዣ ውስጥ የተቀመጡትን እና በሬሳ ቤቱ መሐል ላይ ከተዘረጋው አልጋ ላይ የተደረደሩትን ሁሉ ተመልክተናል። ሁለት በሽራ ከረጢት ተቆራርጠው የመጡትንም አይተናል። አሁን ከፊታችን በመደርደሪያው መሐል የተቀመጠው የመጨረሻው መሰለኝና ልቤ ፈራ።

የምንፈልገውን የነጋቱን ሬሳ እስካሁን ካላገኘን ይኼኛው የሱ መሆን አለበት አልኩ ለራሴ ብቻ በሚሰማ ማጉረም። ቢሆንስ ምን ልንሆን ነው? ለእህቱስ ምን ብለን እንነግራታለን? «የወንድምሽን በድን ተቆራርጦ አገኘንልሽ በይ አርምሽን አውጪ!» የማልመኘው አጋጣሚ። ነፍሴ ተጨነቀች።

«ከዚህ ሌላ የቀረ ሬሳ አለ?» አልኩት ከተጨነቀች ነፍሴ በሚወጣው ቃል በል ም ም ጥ ዓይን እያየሁት ሠራተኛውን።

እስካሁን በሬሳ ማቀዝቀዣ ውስጥ የተቀመጡትን እና በሬሳ ቤቱ መሐል ላይ ከተዘረጋው አልጋ ላይ የተደረደሩትን ሁሉ ተመልክተናል። ሁለት በሽራ ከረጢት ተቆራርጠው የመጡትም አይተናል። አሁን ከፊታችን በመደርደሪያው መሐል የተቀመጠው የመጨረሻው መሰለኝና ልቤ ፈራ።

ከትልቁ ባለሽራ ከረጢት ውስጥ ትናንሾቹን ፕላስቲኮች እያወጣ ደርድሮ ሳይጨርስ ዓይኔ እንደ ቦታ ተተክሎ ቀረ። በሠመመን ዓይነት የጓደኛዬን ባል ክንዱን ጠበቅ አድርጌ በመያዝ ቀና ብዬ አየሁት። እጁን እያወራጨ በማመንታት መልክ ጭንቅላቱን ለመያዝ እጁን ከፍ ሲያደርግ ያየሁት መሰለኝ።

«የለም!» አለን ቃሉን እየተጫነ።

«ብቃ ይኼ የመጨረሻው ነዋ?» የማጋነንም የመለማመጥም ዓይነት ጥያቄ ነበር።

«አዎ!... አሁን ጨርስናል... ይኼኛው የመጨረሻው ነው» አለን፤ ሽቀጡን ሽጦ እንዳበቃ ነጋዴ እጁን እያፋተገ። ሃሳቤ አሁንም ለሁለት እንደተከፈለ ነው፤ ይቅርብኝ ወይስ ቁርጣችንን እንወቀው እያልኩ ከራሴ ጋር ስሟገት የሬሳ ቤቱ ሠራተኛ ከረጢቱን በመቀስ ቀ... ጨ... ጨ... ጭ አድርጎ ሲከፍት ከአንቅልፉ እንደነቃ ሰው ጭንቅላቱን አወዛውገዬ ፈዝገዬ ቆምኩ።

ከትልቁ ባለሽራ ከረጢት ውስጥ ትናንሾቹን ፕላስቲኮች እያወጣ ደርድሮ ሳይጨርስ ዓይኔ እንደ ቦታ ተተክሎ ቀረ። በሠመመን ዓይነት የጓደኛዬን ባል ክንዱን ጠበቅ አድርጌ በመያዝ ቀና ብዬ አየሁት። እጁን እያወራጨ በማመንታት መልክ ጭንቅላቱን ለመያዝ እጁን ከፍ ሲያደርግ ያየሁት መሰለኝ።

ተፈፀመ

ይኸን ልብ አንጠልጣይ የደቡብ አፍሪካ ስደተኞች ታሪክ አስካሁን በተወሰነ ገፆች በየወሩ እየከፋፈልን በመጽሔታችን ለናስነብባችሁ ቆይተናል። ጻፋ ግን ታሪኩ በጣም ረዥም በመሆኑ በግዜ እርዝመት ለአዲስ አንባቢዎች ስሜት የማይስጥና ያለፈ ታሪኩን ካለማወቅ ጋር ቅንጭብ ታሪኩን ብቻ ማቅረብ ስለሚሆን ሰወደፊቱ ራሱን በቻለ መጽሐፍ መልክ ለማቅረብ በመዘጋጀት ላይ ስለሆንን መጽሐፉ ለንባብ ሲበቃ ለማላወቅ ዝግጁ ነን።

የውብ ሐይቆች ባለቤት.... ደብረ ዘይት

ከ-ስልምናት ሞገስ

ከስድስት ታላላቅ ሐይቆች በዓመት ውስጥ ለአንድ አለያም ለሁለት ወር አልፎ አልፎ ከሚደርቀው በቀር ዓመቱን ሙሉ እንደተነጠፈ ከሚታየው ሃይቅ ጋር የወዴቻን ወንዝ ጨምሮ ደብረዘይት እንዲህ ከበሰፀገችበት የውሀ ሐብቷ ጋር አለች።

የእያንዳንዱ ሃይቅ ታሪካዊነትም የየትውልዱ ሁሉ መዝገብ መሆን መቻሉ እውን ነው። የየትውልዱ ሕዝብ በየሃይቆቹ ጥንታዊነት ውስጥ አሉ። ሃይቆቹ የአላፊውን፣ የተተኪውንና የነዋሪውን ትውልድ እድሜ እያስከነዱ ፀንተዋልና፤ ለየትውልዱ ጩኸት ሁሉ ጆሮ ነበራቸው፤ አላቸውም። የየትውልዱን ሀዘን፣ ደስታ፣ ድልና ውድቀት ባማያረጅ ዘመናቸው ውስጥ ሲያዩ ከርመዋል፤ እያዩም ሊከርሙ ተፈጥረዋል።

ሐይቆቹ በየዘመኑ ከነበሩ ታላላቅ የሰው ልጆች ታሪክ ጋር እናም በዘመኑ ከነበሩ የሀገሩ ነዋሪዎች ዕጣ ፈንታ ጋር፣ ከነገስታትና ሕዝቦች የየወቅቱ አጋጣሚ ጋር የሚታወስ ቋሚ ማስታወሻ አላቸው። ዓመታት ሳይወስናቸው ይታወሱ ዘንድ ከነሱ ወዲያ ቋሚ ማስታወሻ ይጠራ ቢባል ደብረዘይትን የሚከቡ ተራሮች ናቸው።

ከስድስቱ ታላላቅ ሃይቆች ሶስቱ ሆራ ሃይቅ ሆራ ቢሾፍቱ፣ ሆራ አሰርዲ የሚሰኙ ሲሆን፣ ስያሜያቸውም ታሪካዊ ነው። በአሮምኛ ሆራ ሃይቅ «መራራ ሃይቅ» ማለት ሲሆን፣ ከዚያ ስያሜ ወዲህም «አረንጓዴ ባህር» በሚል የልማድ ስያሜ ይጠራል። ከሁሉም ሃይቆች በስተደቡብ፣ የሚገኝና ከሃይቆች ሁሉ ለቢሾፍቱ ሃይቅ ብቻ የሚቀርብ ነው።

የቢሾፍቱ ሀይቅ ጉድጓዳማ በመሆኑ የተነሳ ለጥንታዊው ነዋሪ የማይመች ነበር። ለጉዞም ምቹ አልነበረም። ቁልቁል ከተራራ ላይና ታች ከጉድጓድ ሆኖ የሚታየው ሃይቅ ዙሪያውን በገደል በመከበቡ አስከጣልያን ወረራ ድረስ የገነነ እንደነበረም ይታወቃል። ገደላማነቱ እስከሃራም ያለ ሲሆን፣ ተራራው ተቀዶ በመንገድ ወደ ሃይቅ መግባት የተቻለውም ከጣልያን ዘመን ወዲህ እንደሆነ ይነገራል። ነገር ግን በዚያ በቀደመው ዘመን ይኸው ድፍንፍን ያለና ለከብቶችና ለሰው የማይመች ሀይቅ «ቢሾፍቱ» ተባለ።

ሆራ ሐይቅ

በአሮምኛ «ቢሾፍቱ» ማለት «የማይመችና የተበላሸ ነገር» የሚል ትርጓሜ ያለው ቃል ነው።

ከቢሾፍቱ በስተሰሜን ምስራቅ የሚገኘው ሆራ አሰርዲ ሲሆን፣ የጥንት አሮሞ አባቶች በዚህ የተፈጥሮ ስጦታ የረከ ይመስላል። ምክኒያቱም ከስያሜዎች ሁሉ በተሻለ አገላለጽ ሶስተኛው ሃይቅ ብቻ ነው ሲሉት የቻሉት። ሆራ አሰርዲ ለማለት «ሰዲ ጆቹን» ወይም ሶስት ማለት ነውና። ሆራ አሰርዲ እስከሃራ በውበትና ምቹነት ከደብረ ዘይት ሃይቆች ሁሉ ቀዳሚው ነው። ይህም የሌሎችን ሃይቆች ውበትና ግርማ ሞገስ በመደረብ ለብቻው ትኩረት እንዲሰብ አድርጎታል። ምንም እንኳን ዛሬ ዛሬ ከሀይቆቹ ግማሽ ያህሉ በውብ መናፈሻዎች እየተከበቡ፣ ቀድሞው በተሰጣቸው ተፈጥሮአዊ ፀጋ ሲታወቁ የበቁ ቢሆንም ይህ ሃይቅ ግን በዚህ ረገድ የቀደመ ታሪክ እንዳለው ሁሉ ስሙም ገና ነው።

በዚህ ረገድ ከነገስታቱ መሀል አንዱ ከቆሪጥ ጋር ይጫወቱ ነበር የሚለው አፈታሪክ ምንም እንኳን በድርሳን የተደገፈ መረጃ ባይኖረውም በአፈ ታሪክ ደረጃ ግን የኖረና እስካሁንም የዘለቀ ጉዳይ ነው።

....እነ ሆራ ሲሱሴ
በኢትዮጵያ የታሪክ
ድርሳን ውስጥ ከአጼ
ልብነ- ድንግልና ከግራኝ
መሃመድ ጦርነት ጋር
በተያያዘ ስፍራቸው
በመጽሀፍት ተካቷል።
«አምብራ ሚዳ»
ሲባል ከየረረ ተራራ
ግርጌ በዘመኑ የነበሩት
እነህ ኃይሎች
የተዋገቡት ነው።

ሆራ ሐይቅ

90 28

ደብረዘይት

← ከገጽ

በደብረ ዘይት አኒህን ሶስቱን ሃይቆች አልፎ የሚሄድ በዙሪያቸውም የሚገራበት ሀይቆች አለ። ከተማይቱ በኒህን መሳይ ሀይቆች መከበቧ የቅርብ ጊዜ ታሪክ እንደሆነ ሁሉ በድንገትም ያስደነግጣል። የሀይቆቹ ጥንታዊ ታሪክ ከአፈታሪክነት አልፎ ብዙው ታሪክ በድርሳናት የተወሰነ አለመሆኑም ትንሽ ያሳዝናል።

በአርግጥ እነ ሆራ ኢሎሌ በእትዮጵያ የታሪክ ድርሰት ውስጥ ከአጼ ልብነ- ድንግልና ከግራኝ መሃመድ ጦርነት ጋር በተያያዘ ስፍራቸው በመጽሀፍት ተካቷል። «ሽምብራ ሜዳ» ሲባል ከየረር ተራራ ግርጌ በዘመኑ የነበሩት አኒህ ኃይሎች የተዋገቡት ነው።

በዚያን ዘመን የነበረው ነዋሪ የዚህ ታሪክ ባለቤት ሲሆን ስፍራውም ይህን ታሪክ ይህን ታሪክ የታዘበና እንደታዘበም አስከዛሬ የፀና ነው። ከየረር ግርጌ የተሰራው የዚያን ዘመንን ስራ የታዘበው ሆራ ኢሎሌ ሲሆን፤ ይኸው ሀይቆች በአሮምኛ ሆራ ኢሎሌ መባሉ «የጠብ ሀይቅ» ቢል ዘመኑን ለመግለፅ ታስቦ ነው።

«ሎሌ» ማለት በአሮምኛ «ጠብ» ማለት ነው። ዛሬ ሆራ ኢሎሌ ለትዝብት ስያሜውን ይዞ የተቀመጠ ቢሆንም ጠበኞቹ ግን የሉም። ከስድስቱ ሀይቅ የአራተኛውን የሆራ ኢሎሌን ታሪክ ለማዳመጥና አጠገቡ ቁጭ ብሎ ለመስማት መናፈቅ የሚያጓጓ ቢሆንም እስካሁን እንዲህ ትኩረት የሚሰጥ መስሎ አልታየም። ታሪኩን እንደያዘ ከሀይቆቹ ጀርባ የተደበቀ ባይተዋር ይመስላል። ሌሎች ሃይቆች በመናፈሳችና መናፈሻዎቹም በሚያስተናግዷቸው ሰዎች ሲከበቡ ሆራ ኢሎሌ በዘመናት ውስጥ እንደነ ግራኝ መሀመድና አጼ ልብነድንግል የመሰሉ ሀይቆች ሰዎችን ብቻ በማስተናገድ የተወሰነ ይመስላል።

ከሐይቆቹ አንዱ አባባ ጋያ ሀይቅ ነው። ይህ ሀይቅ በቀደሙት የአሮም አባቶች ዘንድ ከሆራ አሰርዲ ይልቅ ምናልባት በውበት ተሞልቶ ትኩረታቸውን የሳበ ነው። አልያም ደግሞ ሃይቆቹን ሁሉ ባዩበት አይን የባባ ጋያን ሀይቅ ሲመለከቱ በኪናዊ አተያይ ከሌሎች ጋር አነፃፅረውታል። በተለይ ከቢሾፍቱ ሃይቅ ጋር። እንዲህ ብለው፡- «ቢሾፍቱ ጉዳ አከ ዋቃ» (ከቢሾፍቱ ይልቅ እንደ እግዚአብሔር ከፍ ያለ ነው)። የቢሾፍቱ ሃይቅ በዚያ ጥልቅነቱ ውስጥ ያለ ሲሆን፤ የባባ ጋያ ሃይቅ ከፍ ብሎ ይታያል። ይህ ከፍታው አንድ ነገር ሲሆን፤ በዚህ አንድ ነገር ላይ ደግሞ የሰማዩ ምስል ተስሏል። የሰማዩ ስማዩነትና ደመና በውሀው ውስጥ ይታያል። ይህን ያዩትን - «ቢሾፍቱ ጉዳ አከ ዋቃ»።

ሌላኛዋ ሐይቅ ከሪፍቱ ነች። በሀገሪቱ ካሉት መዝናኛዎች በግንባር ቀደምትነት ከሚጠቀሰው በአንዱ «ከሪፍቱ ሪዞርት» ግርማዋን ከፍ ያደረገች ሃይቅ ነች። ይህች ሃይቅ ከሌሎች ሃይቆች አንጻር በባታዋም «አንቺ» የተሰኘችው «ከሪፍቱ» ከሚለው መጠሪያዋ ጋር በሚስማማ ገለጻ ነው።

«ከሪፍቱ» ማለት «ከር...ከር ትላለች» ማለት ሲሆን፤ ይኸውም በዘመኑ ከሌሎች ሃይቆች አንጻር ስትታይ «አንዴ መጣሁ... ሌላ ጊዜ ጠፋሁ...» በሚል ስሜት ሆኖ በማጮኚ ይመስላል። የደብረዘይት ሃይቆች ለአይን ምቹና ለመንፈስም የቀረበ ደስታ መስጠታቸው እየታወቀ እንደምን ባለ ሁኔታ ይህን የተፈጥሮ ውበት የቱሪዝም መስህብ ማድረግ እንደሚቻል የታወቀው አሁን ይመስላል።

ከሐይቆቹ አንዳንዶቹ በዙሪያቸው ታላላቅ ግንባታዎች እየተከናወነባቸው ሲሆን፤ በዚህም ረገድ በተለይ የቢሾፍቱ ሃይቅ ለከተማይቱ የ1ኛ ደረጃ የቱሪዝ መዳረሻ መፈክር ታላቅ መገለጫ ሆኖ በአርአያነት የቀረበ ይመስላል።

በአርግጥ እንደ ከሪፍቱ ሪዞርት ያሉና የሀገሪቱ ገናና የሆኑ መናፈሻዎች፤ እንደባባ ጋያ ዙሪያ ግሩም መናፈሻዎች ሁሉ የደብረዘይት ሃይቆችን እየከበቡ የከተማይቱን ድምቀትና ተፈላጊነት ከፍ ለማድረግ ቢሰሩም የቢሾፍቱ ሃይቅ ዙሪያ የሚደረገው የመዝናኛ ግንባታ ግን ትኩረት የሚሰጥ የተለየ ፍጥነት ይታይበታል።

ከተማይቱን ግራና ቀኝ ከሚከፍለው የአዲስ አበባ - ናዝሬት መንገድ በስተቀኝ የሚገኘው የቢሾፍቱ ሃይቅ በነዋሪው ልጆች የሚጠራበት የቀልምጫ መጠሪያው ቢሺ ነው።

ከግማሽ ምዕተ ዓመት ወዲህ ቢሺ ሄዶ በቤተሰቡ ያልተወገረ ልጅ ደብረዘይት ተወልዶ አላደገም። ወያሜ ቤተሰቡን ዋሽቶ በማሳመን የተዋጣለት ነው። አሊያም ወግ አጥባቂና ከግቢው የማይወጣ እንደ ወፍ በመጠበቂያ ውስጥ ያደገ ነው። ይሁንና እንዲህ ያሉ ልጆችም በአንድ ወያሜ በሌላ ወቅት ጠፍተው ቢሺ ይሄዳሉ። አንዱ ከሄዱ ብዙ ጊዜ ይደጋግማሉ። ከዚያ በኋላ ቢሺ መዋል ይጀምራሉ። ነገር ግን ቢሾፍቱ ገደላማ በመሆኑ የብዙ ህጻናትን ሀይወት ቀጥፏል። ገጻናቱም ቢሺ ያለውን ገደል ሲታከኩ የሚውሉት ማንም ስለማይደፍረው በምቶት የሚያፈራውን ብስል ቁልቁል ለመብላት ነው። ቢሾፍቱ ከገደላማነቱና ገደሉም ከማስፈራቱ የተነሳ ኢህአፓዎች ስፍራውን የደርግ ገዳዮች ለመሰወራዊነት ተጠቅመውበታል። በመጀመሪያ ደረጃ ሰው በጤናው ጅብ ጎራ ሄዶ እይደበትም ተብሎ ይታመናል። ስለዚህም ከእስር ቤት ያመለጡና የሚሳደዱ እዚያው ይጠለላሉ። አዳኞች አይናቸውን ከቢሺ ላይ የሚያነሱትም ከነሱው በላይ አደገኛ መሆኑን ስለተረዱት ነበር።

ደብረዘይት

ከገጽ 12

ቢሾፍቱ

ወዴቻ ወንዝ ገጠራማውን ቀበሌና የከተማውን ዳርቻ በለተምስራቅ ይዞ ወደ ሞጃ የሚጓዝ ሊሆን፤ ዘመናትን ያስቆጠረ የተፈጥሮ ፀጋ ስጦታ ነው። ምናልባትም ደብረዘይት ወደፊት ከሚኖራት ትልቅ መስህብነትም በላይ በግብርናና በኢንዱስትሪ መስክ ተፈጥሮ ሁሉን እንዳመቻችላት በቀላሉ ከሚታየው የመልክዕ ምድር ገጽታዋ ተነስቶ መናገር ይቻላል። ይህ የተፈጥሮ ስጦታ እስከ ቅርብ ጊዜ ድረስ እንዳልታወቀላት መረዳቱ የሚያስቆጩውን ያህል ክብቡ ዘመን በኋላም ቢሆን በዚህ ጊዜ መታወቁ ለነዋሪዎቿ አዲስ ተስፋን የጫረ ነው።

ደብረዘይት ዛሬ ከተጓተተ የማማሽ ዓመት ጉዞ በኃላ በፈጣን እድገት ላይ እንዳሉ ከሚጠቀሱ ከተሞች መሃል አንዷ ስትሆን እንደተጠቀሰው በስድስት ሀይቆችና በአንድ የረጅም ጉዞ ባለቤት በሆነ ወንዝ የተከበበች ከተማ ናት። በዚህ ረገድ ከተማዋ የቱሪስት እንደኛ መዳረሻ በመሆን ላይ ትገኛለች።

በሚቀጥለው የቅኝት አምዳችን ሌሎችን አካባቢዎች ልናስገባናቸው እንሞክራለን። እስከዚህ በቸር ያቆየን።

ከራፍቱ

እኔም የምለው...ለአዘጋጃ

ከገጽ

ለምሳሌ፡- አንድ በቀረበ የቡፌ ግብዣ ላይ ያማረኝን ምግብ እበላለሁ፤ የምፈልገውን መጠጥ እወስዳለሁ እንጂ ከጎኔ ወይም ከፊቱ ያለውን ሰው የምግብና መጠጥ ምርጫ አልመለከትም። ይሉኝታ የሚባል ነገርም ስላለ የምወስዳቸውን ምግብ ሰሐኑ ላይ እንደተራራ መቆለል የለብኝም። እዚህ ላይ የምግብ ዓይነት ሳይሆን መጠኑ ከሌላው ያመሳስለኛል። ይህም ከረጃ ከማሕበረሰቡ ከበራታን እንጂ ውርደትን አያመጣም። እንደ ራስ መተማመኛ መመዘኛም ሆኖ አይታይልንም።

ሌላው ከናፍቆት አዘጋጃ የቀረበው ለለመጽሐፍ ማንበብ ነው። ጠቃሚነቱንም ለመግለጽ የሎሬት ፀጋዬ ገ/ መድህንን ጥሩ አባባል ጠቅሷል። እንደተለመደው ከጥንት ጀምሮ የመጽሐፍ ማንበብ ሊወሳና ሲነገር ቆይቷል። ግን በአሁኑ ጊዜ ሁሉም መጽሐፎች ጥሩ ይዘት የላቸውም፤ መለየትና መምረጥ ያስፈልጋል። የብልግና፣ የግድያ፣ የቁማርና የዝርፊያ የሀይማኖት አሳሳች መጽሐፍቶች ሞልተዋል። በተለይ ለህጻናትና ለወጣቶች የተከለከሉ መጽሐፍትና ፊልሞች መኖራቸውን አለመዘንጋት ነው።

በአሁኑ ጊዜ መጽሐፍ ማንበብ ብቻ ሳይሆን መጽሐፍትንም መስማትና ማዳመጥ ይቻላል። በዚህ መልክ በአማርኛ የተዘጋጁ መጽሐፍቶች ብዙ ባይሆንም ስምሳሌ የአቶ ፀጋዬ ገ/መድህንን በራሳቸው ድምፅ ያስቀረጹትን “እሳት ወይ አበባ” መጥቀስ ይቻላል።

እሳቸውን ተከትለው ሌሎችም ደራሲያን ድርሰታቸውን በሲዲ ቢያስቀርጹ በእራስ አለመተማመን ይሆንባቸው ይሆን?

ውድ ናፍቆች አካባቢና አስተዳደግ የሰዎች የቋንቋ የጠባይና የባህል ክስተቶችን እንደሚለየው የተረጋገጠ ነው።

አሜሪካ ካፒታሊስት እምፔሪያሊስት ሀገር ነው። ይህም ማለት የኢንዱስትሪ ብዛት ያለበት የንግድ ልውውጥ፣ የኑሮ ፋክክር፣ የሕይወት እሩጫ ፋታና እረፍት የማይለጥ፣ እራስን ሳይሆኑ ሌላውን መስሎ የሚኖርበት ሀገር ነው (Imitation of life)።

ስለዚህ እዛ የሚኖሩት ኢትዮጵያኖች እንዲህ አይነት ጠባይ ቢታይባቸው አያስገርምም «ሰው እንደጎረቤቱ እጂ እንደ ራሱ መኖር የለበትም» የሚባልበት ሀገርና ቦታ ስለሆነ አንዱ ሌላውን ወይም ከበርቱ ጎረቤቱን አይቶ ኑሮውን ለማሻሻል ቢጥር አያስወቅሰውም። ጥያቄው በእራስ የመተማመን ሁኔታ ሳይሆን ሀብታም ጎረቤቱን ለመምሰል ምን ያህል ገንዘብና ኀይል አለው ነው።

በአጠቃላይ ጽሁፌን ለመደምደም አንድ ሰው በእራሱ መተማመን ኖረው አልኖረውም ዋናው የፈጠረውን አምላክ ተማምኖ በሰላምና በፍቅር ሲኖር ብቻ ነው።

ከማክበር ለላምታ ጋር

ቢሾፍቱ

ወዴቻ ወንዝ ገጠራማውን ቀበሌና የከተማውን ዳርቻ በስተምስራቅ ይዞ ወደ ሞጂ የሚጓዝ ሲሆን፤ ዘመናትን ያስቆጠረ የተፈጥሮ ፀጋ ስጦታ ነው። ምናልባትም ደብረዘይት ወደፊት ከሚኖራት ትልቅ መስህብነትም በላይ በግብርናና በኢንዱስትሪ መስክ ተፈጥሮ ሁሉን እንዳመቻቸላት በቀላሉ ከሚታየው የመልክአ ምድር ገጽታዋ ተነስቶ መናገር ይቻላል። ይህ የተፈጥሮ ስጦታ እስከ ቅርብ ጊዜ ድረስ እንዳልታወቀላት መረዳቱ የሚያስቆጨውን ያህል ከብዙ ዘመን በኋላም ቢሆን በዚህ ጊዜ መታወቁ ለነዋሪዎቿ አዲስ ተስፋን የጫረ ነው።

ደብረዘይት ዛሬ ከተጓተተ የግማሽ ዓመት ጉዞ በኋላ በፈጣን እድገት ላይ እንዳሉ ከሚጠቀሱ ከተሞች መሃል አንዷ ስትሆን እንደተጠቀሰው በስድስት ሀይቆችና በአንድ የረጅም ጉዞ ባለቤት በሆነ ወንዝ የተከበበች ከተማ ናት። በዚህ ረገድ ከተማዋ የቱሪስት እንደኛ መዳረሻ በመሆን ላይ ትገኛለች።

በሚተላለው የትኝት አምዳችን ሌሎችን አካባቢዎች ልናስጎበኛቸው እንሞክራለን። እስከዚህ ወጥሮ ይቆያን።

ኩሪፍቱ

ነባሪ

ምንም እንኳን በተሟላ መልኩ ተዘጋጅቶ የተቀመጠ ባይሆንም፤ የሩቅም ሆነ የቅርብ ጊዜ የታሪክ መዝገብ ቢገለጥ፤ በተለያዩ የመ.ያ መስክ ተስማርተው ለአገራቸውና ለወገናቸው ያላቸውን ዕውቀት፤ ጉልበትና አቅም ያለ ስስት የሰጡ የበርካታ ኢትዮጵያውያን አሻራ ማግኘት መቻሉ የሚያከራክር አይደለም፤ በመሆኑም በዚህ ዓምድ በወታደራዊ፤ ዲፕሎማሲያዊ፤ ፖለቲካዊና ማኅበራዊ ዘርፍ የዚህ አሻራ ባለቤት የሆኑ የሩቅም ሆነ የቅርብ ጊዜ

ሦስቱ ጠቢባን ...

ከ ኅሊና በለጠ

ጣይቱ፤ አባመላ እና ገብረሃና

ሀገራችን ኢትዮጵያ 3000 ዓመታትን በሚልቀው ታሪኳ ውስጥ ዘመናቸውን ቀድመው የፈጠሩ እጅግ በጣም ብዙ ሊቃውንትን አፍርታለች። ሞዛሮትና ቤትሆሽን ከመፈጠራቸው 1000 ዓመታት በፊት ልዩ ልዩ የዜማ ምልክቶችንና ድርሰቶችን ካቀናበረው ዳዊት እስከ ሊቀ

ከደክተር አክሊሉ ለማ እስከ ኢንጅነር ቅጣው እጅጉ፤ ከአለቃ ዘንብ እስከ ሀዲስ አለማዬሁ... ብቻ በቁጥር ለመዘርዘር በሚከብድ ብዛት ሀገራችን ከአንዱ የጥበብ ጫፍ እስከ ሌላኛው ጫፍ ድረስ በብዙ ዘርፎች ከዘመን አድማሳ ባሻገር የተመሰከቱ ሊቃውንትንና ጠቢባንን አፍርታለች።

እቱን ጣይቱ ደግሞ ነሐሴ 12,1832 ዓ.ም ተወልደው የካቲት 4,1910 ዓ.ም ከዚህ አለም በሞት ተለዩ። ከአዲስ ምኒሊክ ሞት በኋላ በቲፈጠረው ችግርና ውስጣዊ ግጭት ምክንያት እቱን ጣይቱን ወደ እንጦላ ማጋዝ ተገቢ ነው ብለው አምነው ከራስ ተለማ ጋር ለግዛቱ ዋና ጠንሳሽ የሆኑት ፊታውራሪ ሀብተጊዮርጊስ (አንደ መንግሥቱ ደስታ (አምባሳደር)፤ ግርማዊት እቱን ጣይቱ ብጡል ብርሃን ዘኢትዮጵያ መጽሐፍ ገለባ) ደግሞ በ 1843/4 ዓ.ም ተወልደው በ76 ዓመታቸው ታሕሣሥ 3 ቀን 1919 ዓ.ም አርፈዋል።

ከእነዚህ ጠቢባን መሀል ደግሞ አባባ ገብረሐና፤ ፊታውራሪ ሀብተጊዮርጊስ (አባመላ) እና እቱን ጣይቱ መገኘታቸውን እውነት ነው። ግርማዊት እቱን ጣይቱ ብጡል ብርሃን ዘኢትዮጵያ ከቤተመንግሥት እመቤትነታቸው በዘለለ በሀገር አስተዳደር፤ በማኅበራዊ እንቅስቃሴ፤ በጦርነት ስልት ብልህነታቸውንና ለመልካም ዕድገትና ቴክኖሎጂ ባላቸው ብሩህ አመለካከትና ጥረት በጊዜው በነበሩ አውሮፓውያን ጋዜጦች ጭምር መገልገልን የተቸሩ ድንቅ ንግሥት ነበሩ።

ፊታውራሪ ሀብተጊዮርጊስ (አባመላ) ደግሞ በሚያስተዳድሩት ሕዝብ መሀል በተፈጠሩ ለመፍረድ በሚያስቸግሩ ውስብስብ ውንጀላዎችንና ውዝግቦች ላይ የማይጠበቁና የመጠቀሚያ ፍርዶችን ምንም የከፍተኛ ትምህርት መሠረት ላይኛቸው ይበይት የነበሩ ብልህነት መሪ ነበሩ።

ያልቀለዱት ቀልድ ሲነገር ሁሉ በምንጭነት የሚጠቀሱት የተልድ አባቱ አባባ ገብረሐና ደግሞ ከፈጣን ቀልድነታቸውና ጥርስ አያስከድኑነታቸው በተጨማሪ የፍትሕነገሥቱ፤ የመባሕፍቱና አብሻኸሩ አዋቂ ሊቅ ነበሩ። (አለቃ ገብረሐና እና አለቁን ቀልዶቻቸው፤ በአረፈዱ ሐሳብ)

ሦስቱንም ከሚያመሳስላቸው ነገሮች ዋነኛው ባለፈጣን አክሱም መሆናቸው ነው። ከዚህ በተጨማሪም ሦስቱም በጋራ የኖሩባቸው ዘመናት አሉ። አለቃ ገብረሐና በ1814 ዓ.ም ተወልደው በ1889 ዓ.ም የእቱን ጣይቱ ቆራጥነት ከተሰተዋለበት የአድዋ ድል በኋላ አንዳረፉ ይታመናል።

(ፊታውራሪ ሀብተጊዮርጊስ (አባመላ)፤ በቀኝዝማች ታደሰ ዘወልዳ) በአንጻራዊነት ከሌሎች መሠሎቻቸው ይልቅ ሦስቱም በቤተ መንግሥት ውስጥ ከፍተኛ ተለማኒነት የነበራቸው ናቸው።

አለቃ ገብረሐና በአዲስ ቱምድሮስ ቤተመንግሥት በአለቁንነታቸውና ሊቀነታቸው ይታወቁ ነበር። ሆኖም አዲስ ቱምድሮስ በሌብነት ሽፍትነት ተሰማርተው የነበሩትን ለዎች ለብሰበው በጥይት ካለደበደቡ በኋላ ሳትና ቀልድ በአዲስ ቱምድሮስ ፊት ቀረ። አባባ ገብረሐና ግን አላቀሙም። ይህንንም የአረፈዱ ሐሳብ መጽሐፍ እንዲህ ያስነብባል።

የሸረፈኔ ሐገስ መጽሐፍ ስባባ ገብረሐና እንደሚከተለው ያስተዋወቀናል።

ገብረሐና ደለታ ተገኝ በደብረታቦር አውራጃ ፎገራ ወረዳ፤ ናባጋ ጊዮርጊስ በምትሰኝ ሰፍራ በ1814 ዓ.ም መወለዳቸው ይወሳል። ከፍ እንዳሉም ቀስ ትምህርት ቤት ገብተው በፊደል የጀመሩትን ትምህርት ወደዳዊት አዝልቀውት ዜማ ቤት ጥቂት ከቆዩ በኋላ ወደ ጎጃም በመሄድ ከዚያው የቅኔ ትምህርታቸውን አጠናቀቁ። ከዚያም ጎንደር ተመልሰው መሎ ሀዋት ዜማን አቋቋምን፤ ድኝንና የመጻሕፍት ትርጓሜን ተማሩ። የመጻሕፍት ትርጓሜን ያስተማሯቸው አቃቤ ሰብሃት ገብረመድህን ናቸው ይባላል። ገብረሐና ትምህርታቸውን እንደጨረሱ “የኔታ እንግዲህ ይምክሩና ያለናብቱኝ” ቢሏቸው “ምን ቀረህ ብለህ ነው? ሁሉን አውቀሃል ብቻ የደናቁርት ንደኛ አትሁን!” በማለት መከራቸው።

ክፍለ የሐገስ (የቅኔ ሊቅ)፤ በአክሱም ምጥቀት የፍልስፍናን ንባብ ገመና በመመርመሩ ፈረንሳዮች ሳይቀሩ የኛ ዜጋ ነው ብለው ከሚሟገቱበት ሊቅ ዘርዐያዕቆብ እስከ ንጉሠ ዘርዐያዕቆብ (ሁለቱም አእምሯቸው ብሩህ ስለሆነና ስማቸው ተመግሣይ ስለሆነ ብዙዎቹ ፈላስፋውም ንጉሡም አንድ ዘርዐ ያዕቆብ ነው ብለው ይሳሳታሉ)፤ በጥበቧ ጠቢቅ ለሰሞንን ፈትና ካሰገረመቸው ንግሥት ሳባ (አዜብ (ማክዳ) በሕንፃ ጥበብ የዚህን ዘመን ሊቃውንት ጭምር አስካለደቀው ንጉሥ ሳለበላ፤

አሻራ...

ከገጽ

የዚህን ምክር ጠቃሚነት የተገነዘቡ ገብረሐናም አዲስ መምህር መጣ ተብሎ ወደተወራበት አካባቢ ሁሉ ይሄዱ እንደነበር አዋቂዎች ይናገራሉ። ደቀመዛሙርቶቻቸውንም ሃሰው ቀለም አትናቁ። ሰው ያመጣውን ሁሉ አትንቀፉ" እያሉ ይመክሩ ነበር ይባላል።

ተማሪ ገብረሐና በሂያ ለድስት ዓመታቸው ጉንደር ውስጥ ሊቀ ካህናት ሆነው ተሾሙ። በዚህ ጊዜ አንዲት ጉንደር ዘንድ ጠበል ተጠርተው ቢሄዱ የሚወጡት ሰዎች ሁሉ "ጠላው ጥሩ አይደለም" ሲሉ ይሰሙና ተመልሰው ወደቤታቸው ይሄዳሉ። ሌትዮዋም በመቅረታቸው አዝና ቤታቸው ሄዳ "ምንው አለቃ ጠበል ጠርቼዎት ሳይመጡ ቀሩ?" ብትላቸው፤ "አረ መጥቼ ሰው ግም፤ ግም ሲል ጊዜ ነው የተመለሰኩት" አለው ይባላል።

አንዲት አጠር፤ ደልደል ያለች ደባሳ መሳይ ጎረቤታቸው ደግሞ "አባ ሰው ሁሉ ድንቼ እያሰ ያቆላምጠኛል" ብትላቸው። "አይ ሞኝት፤ አውነት መለሰሽ ነው? ድንቼ ድንቼ የሚሉሽ ለውጡሽ አንጂ ነው አለው" ብትላቸው።

ከጥቂት ቀናት በኋላም ያቸው ገልቱ ሴት ምሣ ትጋብዛቸዋል። ሊቀ ካህናት እግራቸውን አንፈራጥተው ደርሰው ሲሆኑ መከራ መጠጥ የደረሰት። አለቃን የደረሰው ጭንቅላት ድስቱ ውስጥ አንዳለ አይነት ፈጠ ታያቸው። ይኸኔ አጅሬ ሳቅ ብለው፤ "ደረ ምን እኔ ላይ ታፈጥብኛለህ? እኔ አላረድኩህ" አሉት። ገበታው ከድ አንዳለም ጠላ ቀርቦላቸው ሲጠጡ ቢያጣጥሙት ቀጭን ሆነባቸው። ታዲያ ይህንን እያቅማሙ ሳሉ ሴትዬይት መጥታ "አረ ይጠጡ፤ አንድ ተይዞ ቁጭ አይባልም" እያለች ብታጣድፋቸው፤ "እሺ እጠጣለሁ። ለመሆኑ ይህን እህል ውሃ ያደረግሼው አንቺ ነሽ?" አለው።

ሰንበት ብላ ደግሞ ድንበሽዋ ጎረቤታቸው አዲስ ልብሷን ልታስመርቅ አየሮጠች ወደቤታቸው ስትመጣ አመለጣትና መዛዛው ቤቱን አወደው። አባ ገብረሐና ግን አንዳሳወቀ ሰው "በውሃ ይለቅልሽ፤ ጥሎሽ ይሂድ ብለው ከመረቁት በኋላ " እንግዲህ ይህችን ከሰው ዘንድ ስትደርሽ ብን አያደረግሽ ኩራ" ብለው አሰናበቷት።

ድንበሽዋ ለአቅመ ሔዋን እንደደረሰች አንድ አህያ ነጂ አገባች። ታዲያ ገብረሐና ይንቁት ኖሮ አንድ ቀን ለውየው አህያች እየነዳ ባጠገባቸው ሲያልፍ፤ "ጤና ይስጥልኝ አባ" ብሎ የግዜር ሰላምታ ቢያቀርብላቸው፤ "አግዚአብሔር ይመለከን አንደምን ዋላችሁ?" በማለት መለሱት። አህያ ነጂውም በዚህ ተበላጭ ስለነበር ቤታቸው እስኪገቡ ጠብቆ ገላጋይ በሌለበት ቀጠቀጣቸው። ዱላው ክፉኛ ጎድቷቸው ስለነበርም ታመው ተኙ። አመሽሹ ዳይ አያነከሱ ከውጭ ሲመለሱ አህያ ነጂው ላይ ትቡሼን አለክትሎ አንዳላውን ሰው ሊጠይቃቸው መጣ። "አባ ምን ሆነ?" ሲልም ጠየቃቸው፤ "አህያ ረግጦኝ ነው ልጄ" አሉት ፈጠን ብለው።

ያህያ ነጂውን ያክል የሚጠሉት አንድ ፉንጋ ቁስም ነበረ። ታዲያ ቁስ ሆይ የአባ ገብረሐና ሽፋኑን ያውቅ ኖሮ "አባ ሽፍን ጫማ በሽዋ በኩል መጥቷል ይባላልና አንዳያመልጥም" ሲል ያሽሟቸዋል። አባን ግን በነገር የሚቀድማቸው የለምና፤ "አንተ ፊት ግዛና" ብለው ከምሽሽ አደረጉት።

አንድ ባለውቃቢና አጉሪ ደግሞ ሰናይ ምግባር አንደፈፀመ ሁሉ አዲስ ቤት መሥራቱን ምክንያት በማድረግ አባን ግብዣ ይጠራቸዋል። ሥራው ያሳዘናቸው አባ ገብረሐና ግን የቀረበውን ሁሉ በደንብ በልተው ዙሪያ ገባውን ከገበኙ በኋላ "ቤትህ ካለ ሁለት ነገር የጎደለው የለም" አሉት። ባለውቃቢውም በጉጉት "ምንና ምን? ብሎ ቢጠይቃቸው፤ "ከዚህ በታች ጋጥ፤ ከዚህ በላይ አጉራ" አሉት።

ይኸው ባለውቃቢ፤ ፈረስ ገዛና ፈረሱን አየኩረከረ ጨርቁን አንደተከናከበ ሲጋልብ አባ ገብረሐናን አገኛቸው። አዚያው አንደተቀመጡም፤ "አባ ይመርቁኝ፤ አዲስ ፈረስ ገዝቼ እየጋሰኩ ነኝ" አላቸው። አባም "ጥሎህ ይሂድ ልጄ" ብለው መረቁት።

ከአባ ገብረሐና ፈንጠር ብላ የምትኖር አንዲት ችግረኛ ሴት ነበረች ይባላል። ይህች ሴት በችጋር ስትሰቃይ አንደኛረች ሞት አይቀርምና አንድ ቀን አረፈች። አባ ወደ ቤታቸው ሲገቡ ጩኸት ሰለሰው "ምንድን ተፈጠረ? ብለው ጎረቤት ቢጠይቁ፤ "ሴትዮዋ ጥቁ" አላቸው።

“የትኛይቱ?”

“እኛ ችግረኛይቱ።”

“አሄሄ፤ ተናረና ተሞተ” አሉ አባ።

አባ ገብረሐና በሊቀካህናትነት ያሳለፉትን ሰባት ዓመታት በሰብከት ችሎታቸውና በቀልድ አፍላቂነታቸው ተወዳዳሪ የሌላቸው መሆናቸውን ማረጋገጫ (ማስመስከሪያ አድርገዋቸዋል። ዳሩ ግን ከንግግር አዋቂነታቸውም በላይ ፍትሐነገሰቱን ከተካኑት ምሁራን አንደኛው ስለነበር የዳኝነት ሹመት ተሰጣቸው። የሥራው ጠባይ ስለማይፈቅድላቸው ሳይሆንም አይቀር በዚህ ወቅት ከቀልዱ ቆጠብ ብለው ነበር ይባላል። አልፎ አልፎ የሰነዘሩዋቸው ጨዋታዎች ቢኖሩም ሕዝብ ዘንድ ሊደርሱ እንዳልቻሉ ይገመታል። ይህም ሆኖ ለማቸው አየገነነ ሰለመጣ የትንሹ ራስ አለ አጫዋች እንዲሆኑ ተደረገ። ለአባ ገብረሐና ይሄ መ.ያ ሳያስደስታቸው አንዳልቀረ በቀለሉ መገመት ይቻላል። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ነው ገብረሐና የመንደር ቀልደኛ መሆናቸው ቀርቶ ነገሥታቱን የሚያለቁ፤ መኳንንቱን አፍ፤ የሚያስይዙ፤ ካልመሰላቸውም ነገሥታቱን የሚጎነጉሉ የምሁር ተረቢኛ ቀልድ አፍላቂ ሆነው የኖሩት።

ትንሹ ራስ ዓሊ ዘንድ ዘንበራቸው ዓመታት የሰነዘሩዋቸው አብዛኛዎቹ ቀልዶች ተወርተው የቀሩ እንጂ በወጉ ያልተመዘገቡ በመሆናቸው "እንዲህ ብለው ነበር ይባላል" እያለ እንኳ መተረክ የሚችል ሰው በሕይወት ባለመኖሩ ይህን ዘመን በገብረሐና ሕይወት ውስጥ “የጨለማ ዘመን” ሊያስብለው ይችላል።

«ትንሹ ራስ ዓሊ ዘንድ ዘንበራቸው ዓመታት የሰነዘሩዋቸው አብዛኛዎቹ ቀልዶች ተወርተው የቀሩ እንጂ በወጉ ያልተመዘገቡ በመሆናቸው “እንዲህ ብለው ነበር ይባላል” እያለ እንኳ መተረክ የሚችል ሰው በሕይወት ባለመኖሩ ይህን ዘመን በገብረሐና ሕይወት ውስጥ “የጨለማ ዘመን” ሊያስብለው ይችላል።»

ይህም ቢሆን፤ አባ ገብረሐና ያፈለቁቸው ቀልዶች ዘመናትን ዘልቀው ለትውልዳቸው መድረሳቸው አልቀረም። የማስተዋል ችሎታቸው ከንግግር ውበታቸው ጋር የተዋደደላቸው አባ ገብረሐና ባገራቸው ከነበሩት ባሕሎች ባንደኛው ቅር ተሰኝተው ይኖሩ ነበር።

ያባት ሆኖ በጉንደር መጠጥ ሲጠጣ አሳላፊው ቁጥ የሚጠጣው ሰው ብርሌውን ባጉደለ ቁጥር አየተጠባበቀ በላይ በላይ ይቀዳለታል። ታዲያ አባ ገብረሐና ከአንዲህ አይነቱ ግብዣ ሲወጡ አንዱ “ስንት ብርሌ ጠጡ?” ብሎ ቢጠይቃቸው፤ “ዘጠኝ አንገት ጠጣሁ” አሉት ይባላል።

የኝህ ጥርስ አያስከድኔ ጨዋታ ያነሆላላቸው አንዱ ደጃዝማች አባ ገብረሐናን ወዳጅ ያደርጓቸዋል። በየጊዜው ቤታቸው አየወሰዱም ያበሏቸው፤ ያጫውቷቸው ነበር። አንደተለመደው አንድ ቀን ራት ጋብዘዋቸው ጮማ አየቆረጡ ሲያወጉ ደጃዝማች ግብዣውን ያሳመሩ መስሎአቸው “ይብሉ አንጂ፤ ሰው አኮ ደስ የሚለው የደገሰውን ሲበሉለት የወሰደውን ሲስመለት ነው” ቢሏቸው፤ አባ ብድግ ብለው የደጃዝማቹን ቆንጆሮ ልጅ ሳም፤ ሳም፤ ደጋግመው ሳም አደረጓት። “ምንው አባ? ብለው ቢጠይቁቸው “ጌታዬ ምግቡን አስኪበቃኝ ተመገብሁ። የወሰደውን ሲስመለት ደስ ይለዋል ሰላላኝ ደግሞ ለርሰዎ ስል የሚወዱዎትን ልጆቻን ሳምኩልዎ እንጂ አጠፋሁ? በማለት መለሱላቸው።

ሰኔ ያም ላይ አንዲሁ ደጃዝማች ወዳጃቸው ዘንድ ተጋብዘው ይሄዳሉ። የጉመን ወጥ ይቀርብናም አንደነገሩ ይጋበዛሉ። ሆኖም ጉመት በደንብ አልበሰለ ኖሮ አባን ሆዳቸውን ይቆዝራቸዋል። ከግብር መልስ ብርዱ ስላየሰ አሳት በእንክርት ወደልፍኙ ቀረቡ። ይኸኔ አባ ገብረሐና ወደ አሳቱ አምርተው በርጨማ ላይ ከተቀመጡ በኋላ ልብሳቸውን ገለጥ አድርገው ሆዳቸውን አሳት ያሞቁ ጀምሮ። ደጃዝማቹም በድርጊቱ ተገርመው “ምንው ሆድዎን አሳት ይሞቃሉ?” ቢሏቸው፤ “ጌታዬ ጉመኔን አያስበልኩ ነው” አሏቸው ይባላል። ይህን የመሳሰሉትን ቀልዶች እያፈለቁ አገር ያሸነፉትን አባ ገብረሐናን ለማዋረድ የገጉሳውያኑ ቤተሰቦችና መኳንንቱ አንድ ተንኮል ፈጠሩ።

አባ ገብረሐና ግብር ቀርበው አንደተቀመጡም እንደልባቸው መብላት መጠጣት እንደሚችሉ፤ ሆኖም ወደ ውጭ መውጣት እንደማይፈቀድላቸው ይነግሯቸዋል። የሚቀርብላቸው ምግብም ጨውና ቅመም የበዛበት ኖሮ በላይ በላይ ቢጠጡ ሽንታቸው መጣ።

አሻራ..

ከገጽ

ጨነቃቸው፤ ጠበባቸው። ዳሩ ግን ጥቂት ካሰቡ በኋላ እቴጌ ጣይቱን (ምንትዋብ?) ጠርተው “አባከምን በቁጥር ተጣልተናልና ይጻፉን፤ አምስት መቶና አምስት መቶ ስንት ነው?” ቢሏቸው “ሺናዋ!” አርሰዎ ካዘዙት ማላፊያ ነው” ብለው እየሳቁ ወደመፀዳጃ ቤት ሄዱ።

አባ ገብረሐና ግን ሰውን መተንኮሳቸውን አላቋረጡም ነበር። በተሰይ ብላታ አድጉን ያይሉባቸው ስለነበር እድገትም አቤቱታቸውን ደጋግመው ማሰማት ቀጠሉ። ቲዎድሮስ እንዲያ ተወጥረው ሳለ የገብረሐና ጨዋታ ስላልጣማቸውም “ቆይ ይህን ደብተራ እስራሳት የለ” ብለው ጊዜ ሊጠብቁላቸው፤ አባ እንደልማቸው ብላታ አህዩ ብለው ተሳይዙና ተከሰው ቀረቡ።

“ለምንድን ነው የሰደብኸው?”

“ጃንሆይ! እህያ ሽራህን እያልኩ ስፀልይ ሰምቶ ‘ህን’ አጥብቆ እህያ ብሎ ሰደበኝ አሰንጂ እኔ ፈጽሞ አልተሳደብኩም።”

“በሱ እንግዲህ ማለቱ ቀርቶ ታገልና ወንዱ ይሰያል!”

አፈሊቅ አክሲላ ገብረኪሮስ እንደሚሉት በዚህም ትግል ያሸነፉት አባ ገብረሐና ነበር። ሌልሳቤጥ ገሠሠ ባቀረቡት ጥናት ላይ ግን በትግል ያሸነፉት ብላታ አድጉ ናቸው። እንደተሸነፉም “አሁን ምን ይበጅህ?” ብለው ቲዎድሮስ ቢጠይቃቸው “ታዲያ ይሄማ ዱሮውንስ ያህያ ሥራ አይደለም?” በማለት መሰሉ። ንጉሡም ክፉኛ ተቆጡ። በአባገብረሐና “አሰመገራት” ተሰፋ የቀረጡት አፄ ቲዎድሮስ ከፊታቸው ይርቁላቸው ዘንድ አባን ትግራይ የሚገኝው የጨለቆች ሥላሴ አስተዳዳሪ አድርገው ሾሟቸው።

እስኪ ወደ ፊታውራሪ ሀብተጊዮርጊስ እቴጌ ጣይቱ እንመለስ። ለኢትዮጵያ ለአፍሪካና ለመሳሰሉ የጥቁር ሕዝብ ታላቅ ድል በሆነው በአድዋ ጦርነት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያበረከቱት ንግሥቱና ፊታውራሪው ከሌሎች ታላላቅ ሥራዎቻቸው በላቀ ሰአድዋ ድል ያበረከቱት አስተዋጽኦ ጎልቶ ስለሚነገር አድዋን እናስቀድም።

(ቀኝዝማች ታደሰ ዘውዴ ያዘጋጃት

ፊታውራሪ ሀብተጊዮርጊስ የሚሰው

መጽሐፍ ስባመሳን አስተዋጽኦ

እንደሚከተለው ይትታል።)

ጦርነቱ በተጀመረበት ወቅት ፊታውራሪ ሀብተጊዮርጊስ በጨቦ ግዛት ብቻ ተወሰነው ይነሩ ነበር። በዚህም ወቅት በሚያሳዩት እንቅስቃሴና ለምኒልክ አስተዳደር አንድነት በሚደርጉት ተጋድሎ ባሻ የሚሰውን ስያሜ አግኝተው ነበር። ባሻ ሀብተጊዮርጊስ ነፍጠኛ በመባል ይታወቁ የነበሩትን የመንግሥት አገልጋዮች በራሳቸው ስር ያስተዳድሩ እንደነበር ታሪክ አዋቂዎች ያወሳሉ። ሆኖም ከዓድዋ ዘመቻ በኋላ እንደታየው ከፍተኛና በዛ ያለ የራሳቸው የሆነ ጦር አልነበራቸው።

የዓድዋ ጦርነት ሊታወጅ በ600 አጋሰስ የተጫነ ስንቅ ይዘው ከተወሰነ ጦራቸው ጋር ዘመቱ። ሆኖም ንጉሡ የሰንቀን መሰናዶና በአጠቃላይ የወታደራቸውን ዝግጅት ተመልክተው ሀብተጊዮርጊስ ማለት ሰው ነው ብለው ከልባቸው አሰገዷቸው።

አንድ መቶ ሀምሳ አጋሰስ የተጫነ ማር ካሰረከቡ በኋላ ድንኳናቸውን ተከሉ። በዚህም ንጉሡ ደስ አላቸው። ወዲያው ጦርነቱ በመጀመሩ እንደማንኛውም የኢትዮጵያ ጦር የሀብተጊዮርጊስም ጦር ሥራውን ጀመረ። የመጀመሪያው ጦርነት ተንቤን ላይ ተካሂዶ ሳለ ሜጀር ሳልሳ የተባለ የኢጣሊያ ዲፕሎማት ጦርነት መደረጉ ይቅርና ከምዕዋ አሰክ አላጌ ድረስ ያለው አገር ይሰጠን ብሎ የኢጣሊያን ሀሳብ ለዳግማዊ ዓፄ ምኒልክ አቀረበ። ዳግማዊ ዓፄ ምኒልክም በጉዳዩ የጦር አስቆቻቸው እንዲመክሩ አድርገው አብዛኛው ከኢጣሊያ መንግሥት የመጣውን ሀሳብ ደጋፊ ሆኖ ነበር። ይሁን እንጂ ሀብተጊዮርጊስ በጨቦ ግዛት ውስጥ በነበሩበት ጊዜ ያደርጉ በነበሩበት የፍርድ አስጣጥ ዘዴና የአስተዳደር ብስለት በዓፄ ምኒልክ ይበልጥ እየታወቁ መጥተው ስለነበርና አገርን በሚመሰክትም ጉዳዩ ርዕሰ ከተማው ድረስ እየመጡ ከመኪንንቱ ጋር ለምክር ይቀርቡ ስለነበር ስለጦርነቱ መግፋት አለመግፋትም ሀሳብ እንዲሠጡ ተጠየቁ።

ሀብተጊዮርጊስ ከእቴጌ ጣይቱ ጋር በመመካከር የጠላትን ሁኔታና ሀሳብ ጥሩ አድርገው ያውቁት ስለነበር የመጣው ሰጦርነት ነው። ጠላት ሀገራችንን መያዙ ሊያሳዝንን እንደገና ልጩምር ሲል መፍቀድ ሀገሪቱን በመሉ ጠቅልሎ መስጠት ይሆናል። የአሁኑ ሀሳብ ሌላውን ሀገር ለመውሰድ አንጂ በዚህ ክልል የኢጣሊያ መንግሥት በቃኝ ይላል ማለት ዘበት ነው። ይልቁንም ወታደራችን በተቻለ ኃይሉ ይግጠመውና እግዚአብሔር የሚሰጠንን ዕድል ብናይ ይሻላል ብለው ለዓፄ ሚኒልክ ሀሳብ ሊቀርቡ ለእቴጌ ጣይቱ ወንድም ሰሆኑት ለራስ ወሌ ብጡል ሁኔታውን አሳወቁ፤ ወዲያው በምክሩ በመስማማት የጦር አለቆች ስብሰባ እንዲደረግ ታዘዘ።

ከዚህ በፊት የጦርነቱን መቆም የደገፉ የጦር አለቆች እነ ራስ መኮንን፤ ራስ መንገሻ አቲከም እና የመሳሰሉት በተሰበሰቡበት ሀሳብ ቀርቦ ከተወያዩበት በኋላ ጦርነቱ እንዲደረግ ተወሰነ። በዚህም መሠረት የኢጣሊያ ቅኝ ገዢዎች በ1888 ዓ.ም በከፍተኛ ደረጃ ዘመናዊ መሣሪያ ታጥቀው በመምጣታቸው ሳይደናገጥ መላው የኢትዮጵያ ህዝብ ከጀግኖች አባቶቹ የወረሰውና በደሙ ውስጥ የተዋሃደው የጀግንነት ወኔ ቀስቅሶበት ጦና ጋሻውን በማነገብ እንዲሁም ጎራዴውን በመታጠቅ ከወራሪ የኢጣሊያ ጦር ጋር ግንባር ዓድዋ ላይ ገጠመ።

ጦርነቱ ምንም እንኳን የብዙ ጀግኖች ኢትዮጵያውያንና ታዋቂ የጦር አለቆችን ሕይወት የጣ መሆኑ ቢታወቅም እግረ መንገዱን ሌሎች ጀግኖች እንዲታወቁ የሆኑበት መድረክ ነበር።

አፈሊቅ አክሲላ ገብረኪሮስ እንደሚሉት በዚህም ትግል ያሸነፉት አባ ገብረሐና ነበሩ። ሌልሳቤጥ ገሠሠ ባቀረቡት ጥናት ላይ ግን በትግል ያሸነፉት ብላታ አድጉ ናቸው። እንደተሸነፉም “አሁን ምን ይበጅህ?” ብለው ቲዎድሮስ ቢጠይቃቸው “ታዲያ ይሄማ ዱሮውንስ ያህያ ሥራ አይደለም?” በማለት መሰሉ። ንጉሡም ክፉኛ ተቆጡ።

በዚህም መጥቀስ ቢያስፈልግ በምኒልክ የመጀመሪያው የኢትዮጵያ የጦር አለቃ የነበሩት ገበየሁ የጎራው በዓድዋ ጦር ሜዳ ሕይወታቸው ሲያልፍ ሀብተጊዮርጊስ በጦርነቱ ወቅት ባሳዩት የጦር ስልትና ምክር እንዲሁም ከዓድዋ በፊት በወላምና በአምባሮ ጦርነት ላይ፤ ለጀግንነታቸው።

ምሥክር ምኒልክ የጦር መሪ ነው።

መዋጋት እንደ ሀብቱ እባ ውቃው።

እና

የሀብቱ ጦረኛ አጋም መቀረጥ ያውቃል።

የምኒልክን ጠላት ልመንጥረው ይላል።

ተብሎ የተዘፈነላቸው ሀብተጊዮርጊስን ታዋቂ ጀግና እንዲሆኑ አድርጓቸዋል። ከዚህ በ1889 ዓ.ም በገበየሁ ምትክ የጦር አበጋዝ ተብለው ሹመቱ በዓፄ ምኒልክና በእቴጌ ጣይቱ ከጸደቁላቸው በኋላ በዚያ ዕለት ፊታውራሪነት ማዕረግ አገኙ። ፊታውራሪ ሀብተጊዮርጊስን አባመላ ካሰጃቸው መላኛ ፍርዶቻቸው የተወሰኑትን አክለን ወደ እቴጌ ጣይቱ እንሰፍን።

ሀብተጊዮርጊስ የበቾንና የጨቦን ግዛት ያስተዳደሩ በነበሩበት ጊዜ አንድ ሌባ ከሰው በረት ጡት ያልጣሰች ጥጃ ሠረቀ። የጥጃዋ ባለቤት ከብዙ ፍላጋ በኋላ ከሌባው በረት በመገኘቱ በአካባቢ ዳኛ ስር ሆኖ ግሰሰቡ ላይ አስፈላጊውን ፍርድ እንዲበየንበት ክስ አቀረበ። የተሰየሙት በታች ዳኞች ስልጥጃዋ ክስ የቀረበበትን ግሰሰብ መልስ እንዲሰጥበት ጠየቁ። ተከላሽ ጥጃዋ እሴት ውስጥ የተወለደች የራሱ መሆኗን በቃል አረጋገጠ። ሁኔታው ዳኞቹን ግራ በማጋባቱ ነገሩ ከሥልጣን በላይ ነው በማለት ወደ ሀብተጊዮርጊስ ዘንድ ተመራ። ሀብተጊዮርጊስም የክሱን አመሠራረት ስለ ከሱ አጠቃላይ ሁኔታ ከመረመሩና የከላሽ ተከላሽን ድምጽ ካዳመጡ በኋላ ሰጥቂት ደቂቃዎች በነገሩ አስበው ጥጃዋ እዚሁ በእስር ቆይታ ከላሽ ተከላሽ በሚቀጥለው ቀጠሮ ጥጃውን ወልዳሽ ብለው ያሉትን ላሞች እንዲያመጡ በማዘዝ አሰናቡ።

አሻራ..

ከገጽ

በሚቀጥለው ቀጠሮ ከላሽና ተከላሽ የተጠየቁትን ላሞች በየበኩላቸው ይዘው እችሉቱ ዘንድ በመቅረብ ምን ሊያደርጉ ይሆን ግለት በአንክሮ ይመስከት ነበር፤ ወዲያው ሀብተጊዮርጊስ ጥጃዋን ልቀቋት በማለት ትፅዛዝ ሊጡ። ጥጃዋ ርቧት ሰነበር አየሎች ሌባው ወደ አመጣት ላም ተጠጋች። ላሚ በቀንዳ ወግታ አባረረችት። ቀጥላ ወደ ሁለተኛዋ ከላሽ ወደመጣበት ላም ዘንድ ተጠጋች፤ ላሚ ትልሳት ጀመር። ጥጃዋም ጭራዋን አየቆላች መጥባቱን ተያያዘችው።

ሁኔታው አዚያ ለተሰበሰበና የርሳቸውን ፍርድ አሰጣጥ ይመለከት ለነበረ ሰው ሁሉ በጣም ግራ የሚያጋባ የሚያስደንቅም ነበር። ወዲያው ሀብተጊዮርጊስ ፍርድ ለመስጠት መዘጋጀት ጀመሩ።

ከላሽ ተከላሽና በአካባቢው የተሰበሰበው ሕዝብ ሰጥ ረጭ ብሎ ማድመጥ ጀመረ።

«ልንስ በሆዱ ውስጥ ሰላስ እስከገላገል ጊዜ ይሰጠኝ ከተገላገልኩ በኋላ ግን ቅጣቱን ስመቀበል ዝግጁ ነኝ። ከላሽ አቤቱታውን በመቃወም በፍርዱ መሠረት የጠየቀው የጊዜ ገደብ ተሸሮ በአስቸኳይ ቅጣቱ እንዲፈፀምባት በመጠየቁ ተከላሽ ከመውሰዱ በፊት መሞት አይገባኝም። ይግባኝ ፍርዱ ስፊታውራሪ ሀብተጊዮርጊስ ቀርቦ ይታይልኝ በማለት አቤቱታዋን አጠናክረች። በተከላሻም ጥያቄ መሠረት ይግባኝ ወደ ሀብተጊዮርጊስ ተላልፎ እንዲታይ በመወሰኑ ጉዳዩ ለርሳቸው ቀረበ።»

ወደ ሌባው ቀና ብለው “እንተ ወሰላታ ሌባ ማንን ነው የምታታልለው፤ የሌባ አይነደረቅ መልሶ ልብ ያደርቅ እንዲሉ ይህን ሁሉ ጊዜ ሥራ በማሰራታት ስታገላገን አላምን ብለህ ከላሽንም እኛንም በማሰለፋትህ እዚህ ሰው በተሰበሰበበት ሰላሳ (30) ጆራፍ አንድትገረፍ፤ ጥጃዋ ለባሰንብረቱ አንድትመለሰ” ብለው በየኑ።

የተሰበሰበው ሕዝብ መርምረው እውነቱን ለማውጣት የተጠቀሙበትን መንገድና የበየኑትን ብያኔ በማድነቅ አስካሁን አስደናቂ ፍርዶችን በማሰመልከት ከትውልድ ትውልድ አንደምሳሌ ይጠቀሙበታል።

በሁለት ሴቶች መሀከል በተነሳ ጠባ የአንዱ ልጅ በሴላኛዋ አጅ ያልፋል። ልጇ የሞተባት ሴት ሌላኛዋን በነፍሱ ገዳይ ወንጀል በአካባቢዋ ለሚገኙ ዳኞች በመክሰስ አንድትቀርብ ታደርጋለች።

ተከላሻ ወንጀል ለመፈጸሟ የእምነት ክህደት ቃሏን አንድትሰጥ በዳኞች በመጠየቁ መግደሏን ያስአንዳት ምሥክር በማመን አስረዳች። ፍትሕ ነገሥት በሚያዘው መሠረት የገደለ ይገደል ነውና ዳኞቹ በተከላሽ ላይ የሞት ቅጣት እንዲፈፀምባት ፍርድ ከሰጡ በኋላ ቅጣቱ አስከተረጸመበት ጊዜ ድረስ ማረፊያ ቤት አንድትቆይ ትፅዛዝ አስተላለፉ። ቅጣቱን ልትቀበል እንደታሠረች ፅንሰ አድርባት ፍሮ ጉዳዩን በአቤቱታ መልክ ለዳኞቹ እንዲህ ስትል አቀረበች።

ፅንሰ በሆዱ ውስጥ ሰላስ አስከገላገል ጊዜ ይሰጠኝ ከተገላገልኩ በኋላ ግን ቅጣቱን ለመቀበል ዝግጁ ነኝ። ከላሽ አቤቱታውን በመቃወም በፍርዱ መሠረት የጠየቀው የጊዜ ገደብ ተሸሮ በአስቸኳይ ቅጣቱ እንዲፈፀምባት በመጠየቁ ተከላሽ ከመውሰዱ በፊት መሞት አይገባኝም። ይግባኝ ፍርዱ ስፊታውራሪ ሀብተጊዮርጊስ ቀርቦ ይታይልኝ በማለት አቤቱታዋን አጠናክረች። በተከላሻም ጥያቄ መሠረት ይግባኝ ወደ ሀብተጊዮርጊስ ተላልፎ እንዲታይ በመወሰኑ ጉዳዩ ለርሳቸው ቀረበ።

ፊታውራሪም ጉዳዩን ካጠኑና የአገዳደሉንም ሁኔታ ከመረመሩ በኋላ የከላሽን ሀሳብ በድጋሚ እንዲሰማ ጠየቁ። አግረ መንገዳቸውንም ተከላሻን ከወለደች በኋላ ትገደል በማለት ልመና አቀረቡ። ነገር ግን ከላሽዋ በፊታውራሪ ሀሳብ ቢባል ቢባል አልተሰማማችም። አሁኑኑ ትመትልኝ በማለት ሀሳቧን አፀናች። የነገሩን አዝማሚያ በመመልከት ከዚህ የሚቀጥለውን ፍርድ ሰጡ። ገዳዬዋ አንድ ሰው ነች። ስለዚህ አሷ ብቻ መሞት ይገባታል፤ አሷ ስትገደል በሆዱ ያለው ፅንሰ ሞቶ ቢገኝ በሱ ደም አንችም መገደል ይኖርብኛል በማለታቸው ነገሩ ወደርሷ የሚጠመጠም መሆኑን ስላስተዋለች ይቅርብኝ ብላ በመሄዳ ይህን በመሰለ ጥልቅ ብይን ገዳዬዋን ከሞት በጥበብ አድነዋታል ይባላል።

ሁለት ልጆች በጓደኝነት ይኖሩ እንደነበረ ይነገራል። ከዕለታት አንድ ቀን አንዱ የሾላ ዛፍ ላይ ወጥቶ የበሰለ ሾላ ሲያርድ እንደኛው ከመሬት ሆኖ ከላይ የሚራገፍለትን ይለቅማል። ሾላው ላይ የወጣው ልጅ ተንሸራትቶ አመሬት ባለው ጓደኛው ላይ በመውደቁ ከሰር ያለው ይሞታል። የሚች አባት ልጇን ገድሏና ይመትልኝ ሲል ክስ በመመሥረቱ ክርክሩ ይቀጥላል።

የተከላሽም ወገኖች ጉዳዩ የተፈፀመው በሰህተት አንጂ ሆኖ ተብሎ የተሠራ አለመሆኑን ለዳኞች በማሳወቅ የሚች አባት ምህረት እንዲያደርግና በፅርቅ እንዲያልቅ ይጠይቃሉ። ሆኖም የሚች አባት ምሕረት ለማድረግ ፈቃደኛ ባለመሆናቸው የገዳይ ወገኖች ሰፍርድ አሰጣጥ ያመች ዘንድ ወደ ፊታውራሪ ሀብተጊዮርጊስ እንዲመራ ይጠይቃሉ። የበታች ዳኞች ጉዳዩ ከአቅማቸው በላይ መሆኑን በማመናቸው የተከላሽ ወገን በአቀረበው አቤቱታ መሠረት ስፊታውራሪ ሀብተጊዮርጊስ ተመራ። ወዲያው ጉዳዩን ሀብተጊዮርጊስ ከተመለከቱት በኋላ ይህ ልጅ ልጅህን የገደለው አውቆ አይደለምና ምሕረት ብታደርግለት ብለው የልመና ሀሳብ አቀረቡ።

የሚች አባት ግን ምሕረት ለማድረግ ፈቃደኛ ባለመሆኑ ከዚህ የሚቀጥለውን ፍርድ ሰጡ።

ፍትህ ነገሥት ነፍሱ ገዳዩ እንዲገደል የሚያዘው እንደአገዳዱ ስለሆነ አንተ ሾላው ላይ ውጣና የሞት ፍርድ ሊቀበል የተዘጋጀው ወጣት ከሥር ቆሞ ወድቀህበት መሞት ይኖርበታል ብለው በየኑ። ነገር ግን ከላሽ የማይሆንለት መሆኑን በመገንዘቡ ይቅርብኝ በማለቱ ሊሞት የነበረው ወጣት ከግፍ ሞት አድነውታል።

(በታደስ ገደሌ ጸጋይ የተዘጋጀው የንግሥታት ገደቦችና የፍቅር ታሪኮች እንዲሁም የመንግሥቱ ደስታ (አምባሳደር) ገርማዊት እቴጌ ጣይቱ ብርሃን ዘፈትዮጽዎ የሚሉት መዓሕፍት የእቴጌ ጣይቱን የአድዋ አስተዋጽኦ እንደሚከተለው ይተርኩታል።)

ጠንካራ አስተሳሰብና ብሩህ አእምሮ የነበራቸው አቱጌ ጣይቱ የዓፄ ሚኒልክ የቅርብ ረዳት በመሆን እስከ ንግሥናቸው ፍጻሜ ድረስ ሀገራቸውን አገልግለዋል። የተለያዩ የውጭ አገር ሰዎች በምኒልክ ዘመን የሚያቀርቡትን ተንኮል አዘል ሐሳብ በጥልቀትና በሚዛናዊነት በመመርመርና ሐሳብ በመሥጠት ጉልህ አስተዋጽኦ አድርገዋል። የውጭ ዜጎች አዳዲስ ነገሮችን ለማስተዋወቅ የሚያቀርቡትን ሐሳብ ለመቀበልና ለመመርመር ፈጣን አእምሮና ብርቱ ፍላጎት ነበራቸው።

አ.ኤ.አ. በ1890 በኢትዮጵያና በኢጣሊያ መካከል በሃያ አንቀጾች ተከፋፍሎ በጸደቀው የውጫው ውል ላይ ክርክር ነበር። ክርክሩም በ17ኛው አንቀጽ በአማርኛ የሠፈረው ዐረፍተነገር የምኒልክ ወይም የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት ወደሌሎች የአውሮፓ አገሮች/ ነገሥታት ጋር/ መላክ የወደዱ እንደሆነ «ለሚፈለገው ጉዳይ ሁሉ በወዳጁ በኢጣሊያ መንግሥት በኩል መላክ ይኖርበታል(ይቻላል)» የሚል ሲሆን በጣሊያኛው ቅጅ ደግሞ “የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት ከአውሮፓ ነገሥታት ጋር ለሚዋዋሉት ጉዳይ ሁሉ በኢጣሊያ መንግሥት /በግርማዊ የኢጣሊያ ንጉስ ነገሥት በኩል ጉዳያቸውን ሁሉ ለመላክ እሺ ብሎ ተቀብሏል” ይል ነበር። በዚህ አንቀጽ አማካኝነት ኢጣሊያ ኢትዮጵያን በበላይነት ወይም በጥገኝነት የማስተዳደር ወይም ሞግዚት አድርጋ መግዛት የምትችል መሆኗ ለታውጅ ዓፄ ምኒልክና እቴጌ ጣይቱ የፈረንጅን ትርጓሜ ከጊዜ በኋላ እንደተረዱ ለምሥነቱን ተቃውመውታል።

አሻራ...

ከገጽ

እቲጌ ጣይቱ በተገኙበት በዚህ ማሳሳቻ ሐሳብ ላይ አንደገና ውይይት ሊደረግ የኢጣሊያ መልእክተኛ የነበረው ኮንት አንቶኒሊ ለዓፄ ምኒልክ ሲናገር “ኢጣሊያ ተላላቻለሁ ብላ አታስታውቅም ወይም አትቀበልም ምክንያቱም ክብርዋን መጠበቅ ይገባታልና ነው።” ሲል ተመዳድቋል። በዚህ ድፍረት በተመሳሳይ ንግግር እቲጌ ጣይቱ በመናደድና ጣልቃ በመግባት “እኛም ኢትዮጵውያን ክብራችንን የመጠበቅ ኃላፊነት አለብን። አንተ ኢትዮጵያ በሌሎች መንግሥታት ፊት ጥገኛ ሆና አንድተታይ ትመኛለህ። ነገር ግን ፈጽሞ የማይሆን ነው” በማለት አሳፍረውታል። ኮንት አንቶኒሊ የእቲጌ ጣይቱን ንግግር ሲሰማ “ዓፄ ምኒልክ መንግሥታዊ ሥልጣኑን ለአንዲት ሴት ለቅቆ ይሟወትብኛል” ብሎ መዘባበቱን እቲጌ ሲሰሙ “የእኔ ሴትነትና የአንተ ወንድነት የሚለካው እዚያው ጦር ሜዳ ነውና እዚያው አንገናኝ” ብለውታል።

ኢ.ኤ.አ በ1896 ዓ.ም ጣሊያኖች በምጽዋ የባሕር ወደብ ሳይወሰኑ ወደ ደጋማው የኤርትራራና የትግራይ አካባቢ መዝለቃቸው ሲታወቅ ዓፄ ምኒልክ ለመዋጋት ወለኑ። እቲጌ ጣይቱም የውጭ አገር ለዎች/ጣሊያኖች/ በጠላትነት መነሣሣታቸውን ሲያረጋግጡ የጦርነቱ ደጋፊና ዋና ተዋናይ ሆኑ። በተለይም የኢጣሊያ ሁኔታ እያሠጋ በመጣበትና ሚኒስትሮች፣ የጦር አለቆችና መኪንንት በተጠሩበት የምክር ጉባኤ ላይ እቲጌ ጣይቱ ተገኝተው የሕዝቡን ወኔ የሚላቅሽ ንግግር ማድረጋቸው ለዘለዓለም ሲታወስ ይኖራል። “እኔ ሴት ነኝ ጦርነት አልወድም። ሆኖም ኢትዮጵያን የኢጣሊያ ጥገኛ የሚያደርግ ውል ከመቀበል ጦርነትን አመርጣለሁ። መልክ ከመልካችን የማይመለስል፤ ቋንቋው ከቋንቋችን የማይገጥም ፈጣሪ በባሕር ከልሎ የለጠኝ አገራችንን የሚቀማ ጠላት መጥቶ እንዴት ዝም እንላለን? አንዋጋለን እንጂ... ሽረ ለመሆኑ ተራራው፣ ሸለቆው፣ ወንዛውንዜ፣ ሜዳው፣ ጨፌው የማነው ቢሉት የማን ብሎ ሊመልስ ነው? እንገናመዋለን...” ብለዋል።

የጦርነት መሰናዶ ሲደረግም በእርሳቸው አዝማችነት የሚመራ ሦት ሺህ ሠራዊትና ስድስት ሺህ ፈረሰና ለዐድዋ ጦርነት አሠልፈዋል። ሠራዊታቸው ከሀገሪቱ ልዩ ልዩ ክፍሎች የተወጣጣውን የጦር ሠልፍ በበለጠ ከማጠናከሩ ባሻገር የጠላት ወረራ በጎብረት ለመከላከል እንዲቻል የውስጡ የእርሰ በርሰ ግጭትን በብርቱ ጥረት አንዲጠፋ አስተዋጽኦ አድርገዋል። በዐድዋ ጦነት ወቅት የመቀሌን ምሽግ ለመያዝና የእንዳየሱስን ምሽግ ለማስለቀቅ በተደረገው ትግል የእቲጌ ጣይቱ የአመራር ብልጋትና የውጊያ ጥበብ የኢትዮጵያን ሠራዊት ለድል አብቅቶታል። እቲጌ ጣይቱ ብጡል በዐድዋ ጦርነት ለለአደረጉት ተጋድሎና አለአገኙት ድል በብዙ የታሪክ መጻሕፍት ተጽፎ ይገኛል። ጳውሎስ ኞኞ ዓጤ ምኒልክ በሚል በ1984 ዓ.ም በአሣተመው መጽሐፉ እቲጌ ጣይቱ በዐድዋ ጦርነት መቀሌ እንዳሊየሱ ኮረብታ ላይ ለለአደረጉት ተጋድሎ ሲገልጥ፡-

እቲጌ ጣይቱ በአፈለቁት ዘዴ በሰው ኃይልና በመሣሪያ ብዛት በቀላሉ ሲፈታ የማይቻለው የጣሊያን የመቀሌ ምሽግ ብትንትኑ ሲወጣ ትሏል። ደግናዋ ንግሥት እቲጌ ጣይቱ በ56 ዓመታቸው 100 ሴቶችን አስከትለው ወደ ዓድዋ ጦርነት ከዘመቱ በኋላ በዘዴ ለጣልያኖች አገልግሎት የሚጠውን የእንዳሊየሱስ ውሃ እንዲያዝ በማድረጋቸው ኢጣልያንን ለሸንፈት ሠራዊታችንን ለድል አብቅቷል።

“... የመቀሌ የጠላት ምሽግ በወንዶች ደግንነት አልፈታ አለ። ከዚህ በኋላ የሴት ብልጋት ተተካ። የመቀሌን አልቂትና ትግል ጣይቱ በየቀኑ ይመለከቱ ነበር። የጣይቱ ማዘንም ሆነ ወንድን ማበረታታት ትርፋ አልቂት እንጂ ውጤት አልሠጠም። በዚህ የተናደዱት ጣይቱ ሌላ ፈጠሩ” ይላል።

የእቲጌ ጣይቱ ዘዴም በጸሐፊ ትእዛዝ ገብረሥላሴ መጽሐፍ ላይ አንደሚከተለው ታትቷል።

... ንግሥቱቱ እቲጌ ጣይቱ ከድንኳን ብቅ ብለው ግምጃውን አጥር አስገልጠው ሲመለከቱ አካሹ ዛማኔል አጠገባቸው ቁሞ ነበርና ወደ እርሱ ዓይናቸውን ዘወር አድርገው ተናገሩ። አንተ ሂድና ውሃው ለመያዝ ይመች አንደሆነ ስፍራውን ለልለው፤ ለሊቀ መኳሪ አባ ተም ስፍራው ጎድጓዳ ነው፤ ለኢጣሊያኖችም ቅርባቸው ነው። የውሃውና የምሽጉ ርቀት 150 ክንድ ይሆናል። ነገር ግን እኔ በመድፍ በሩን እጠብቀዋለሁ ዘበኛውም ለዓይን ሲይዝ ገብቶ ከወንዙ ይተኛል” ብሎ ላከ። ይህም ነገር በእቲጌ ዘንድ የተወደደ ሆነ። ለንጉሥ ነገሥቱም አመለከቱ። ዓፄ ምኒልክም እሺ አሏቸው።

“እቲጌም አሸከሮቻቸውን እንዲህ ብለው አዘዘኩ። “እናንተ ከጉዳባ ገብተን ካልተዋጋን እያላችሁ ስትመኙ ነበር። ነገር ግን ለብዙ ሠራዊት ጥቂት ሥፍራ አይበቃውምና ከኢጣሊያን ነፍጥ ይልቅ እናንተ እርሰ በርሳችሁ ትተላለቃላችሁ። ከውኃው ያላችሁ እንዳይቀዳ ጠብቁ። ከገባው ሄደን እንዋጋለን ያላችሁ ከሚዳው ላይ ሞት እንዳትፈሩ ተሰፋ አለኝ።

በሕይወት ያለውን አሸልማለሁ፤ የሞተውንም ተዝካናን አወጣለሁ፤ ልጄን አሳድጋለሁ። አግዚአብሔር ከእናንተ ጋር ይሁን” ብለው አሰናበቷቸው። እርሱም አምረው ተለልፈው የተቆጣ ነብር መስለው ከማታው በአሥራ አንድ ለዓት ወደ ወንዙ ወረዱ።

እቲጌም ሌሊቱን ሙሉ በጭንቅ በኃዘን ሆነው እንዲህ ሲሉ ለእግዚአብሔር አመለከቱ። “ጌታዬ እኔን ባርያህን አታላፍረኝ፤ በነገራም ግባበት፤ እርዳታ ማድረግ ትችላለህና” እያሉ ሲያስቅሱ አደሩ። ከሌሊቱ አሥራ አንድ ለዓት በሆነ ጊዜ የአልፍኝ አሸከሮቻቸው ተነሡ። ለማቸውም ገብረ ጊዮርጊስ፤ ድልነሌ፤ ሸዋየ ይባላሉ። እነዚህም አሸከሮች የሦስት መቶ ንዳግ ሹሞች ናቸው። ከነሰዋቸው ተለልፈው ወደ ወንዝ ወረዱ። መተካሻውን አደራጁ፤ ውሃውንም ደፈኑት። አንደ አዳራሽ እንደ አልፍኝ አመቻችተው ወንዙን ተጠቀሙበት።

ኢጣልያኑም ውሃውና ካቡ ቅርብ ነበርና ውሃው ይያዝብኛል ብሎ አሳሰበም ነበር። ነገር ግን የውሃውን መያዝ ቁርጠኝ በአወቀ ጊዜ መድፋን ጎትቶ ነፍጡን ሰልፎ ሐሙስ ማታ በሦስት ለዓት አደጋ ጣለባቸው። እነዚያም ጠንክረው ተታኩለው መለሱአቸው። ኢጣሊያኖች እኩሌታው ሸሽቶ ሲገባ አኩሌታው እኔ እሻላለሁ ብሎ ይመጣ ነበር። ሲመልሷቸው ግን ወደ እርዳ ለመግባት በራቸው የጠባቸው ነበር። እንዲህ እየሆነም ኢጣሊኑም ባሻገረቁም እያሉ ሞተ።

... እቲጌ ጣይቱም ውሃውን ለሚጠብቁ ዘበኞች ጠጁ በብዙ ቀንድ አየተሞላ ፤ በማለፊያ ወጥ አንጀራ እየተፈተፈተ በመሶች ሆኖ ፍሪዳው ታርዶ ሥጋው በእንቅስ እየሆነ ከሌሊቱ በዘጠኝ በአሥር ለዓት ይሰዳላቸው ነበር። የጠገብ ለው ሁሉን ይደፍራልና እነሱም ነፍሳቸውን፤ ለጌታቸው፤ ለመንግሥታቸው ለውጠውታል። ትጥቃቸውን ላይፈቱ እንቅልፍ ላይተች ፤ በአንድ ቀን የሚያስመርረው ጦርነት አሥራ አምስት ቀን ሙሉ ሌሊቱና ቀን አየተዋጉ ውሃውን ከልክለው በጭንቅ ጣሊያኑን ከእርዳ ውስጥ እንዲወጣ አደረጉት” ይላሉ ፀሐፊ ትእዛዝ ገብረሥላሴ።

እቲጌ ጣይቱ በአፈለቁት ዘዴ በሰው ኃይልና በመሣሪያ ብዛት በቀላሉ ሲፈታ የማይቻለው የጣሊያን የመቀሌ ምሽግ ብትንትኑ ሲወጣ ትሏል። ደግናዋ ንግሥት እቲጌ ጣይቱ በ56 ዓመታቸው 100 ሴቶችን አስከትለው ወደ ዓድዋ ጦርነት ከዘመቱ በኋላ በዘዴ ለጣልያኖች አገልግሎት የሚጠውን የእንዳሊየሱስ ውሃ እንዲያዝ በማድረጋቸው ኢጣልያንን ለሸንፈት ሠራዊታችንን ለድል አብቅቷል።

የሚቀጥለው የአሻራ አምዳችን የሚሸፍነው ስመጥሩውን ዘመናዊ ንግድ አስተዋዋቂ አቶ ተካ እገኛ

ሥነ - ፅሁፍ

ሳብሳብ

ከብሩክ ሊዮሰስ

ከመታጠቢያው ቤት የግርግዳ መስታወት ሳይ ሳቦትና እንፋሱት መስቀቅ ጀምሯል። መስኪ በደብዛብው እየታደቱ ቀስ በቀስም እየጠራ መሱ ስሙስ ቁልጭ ብሎ አፈጠጠባት። ቀኝ አይኗ ዳርዳራን ጠቀሯል፤ መሱ ፊቷም በሳብ ተዘፍቋል። እንፋሱት ተሳገበታል። ፎጣ በመዳፋ ያዘ አደርጋ ፊቷን ሞዘቅ አረገችው።

“...እህሀ...” አለች። የበለዘውን አይኗን ያስልክ ተጭናው ኖሮ ፊቷም ውስጧም ሽምቅቅ አለባት።

ቅባት በጣቶቿ ደንቅል አደርጋ የአይኖቿን ጥገጋት ቀባቻቸው። ገርነን ያለ የወንድ ድምጽ ከአስምርዋ ውስጥ መናገር ጀመረ።

...በልዝ ነው ይጠግጋል... ለጊዜውም በቶሎ... ዛሬን ብትሸፍኝ...ነገ ወይ ከነገ ወዲያ እንደ ቀድሞው ይሆናል።

...ዛሬንና ጥቂት ሳምንታትን ታገሺ ...ከዛ ከዚህ ቦታ ራቅ ወዳለ ከተማ እንዲድና ሁለታችንም ሰላም እናገኛለን።

...ጓደኞቼን ምነው ብለው እንዳይጠይቁሽ ...ኸ...ረጅሙን መነፅርሽን አርገውና ...ኸ... እንዲያው ብትኳኳይው ቆንጆ ትመሰያለሽ። ... እንጂ ከ አያሰታውቅም።

...ምንም አይደል ...የበለዘው ይጠፋና ቆዳሽ ወደቀደመ መልኩ ይመለሳል። ከዛ ደግሞ ‘ሙሽ’ ስናረግ ትረሺዋለሽ

...እንዳግደሰ እንጀምራለን ... ይህን ፍቅራችንን እሺ... የኔ ውድ?

...የኔ ውድ ስለምቀና እኮ ነው - ተበላጭቼ የጎዳሁሽ፤

...የኔ ፍቅር ...ይቅርታ ...አውቄ እኮ አይደለም፤

...አውነት ወዴ ...ይቅር በይኝ? ... አራሴን እኮ መቆጣጠር ስላልቻልኩ ነው እንጂ ...እኔ እንዴት ይህን አረጋለሁ - አንቺ ላይ፤

...ይገርምሻል ላንቺ ሳይሆን ኖሮ ለሌላ ሴት ደንታም ባልሰጠኝ ነበር፤ ...ግን አንቺን የመሰሰኝ ውብ እንኳን በአሜሪካ ሴት በጠፋበት ይቅርና አዲስአግም ቢሆን የማይምሩ ስንት ሴት አላዳጆች መሀል መለለሽ የምንኖረው፤ ...ታዲያ እምሽተሽ ስትገቢ ...ቅናት እኮ ነው፤ የኔ ፍቅር? ...እንደም ወድሻ ታውቂያለሽ አይደል?

የራሷ ሀሳብ እነዚህን ቃላት ተከትሎ እንደራበው ወሻ በአፍንጫው ማነፍነፍ፥ ወደ ግራና ወደቀኝ መቃኘት አበዛባት።

...እንዲህ ብሎኝ ቢሆን ኖሮ ...አልቡ ይቅርታ ጠይቀኝ ቢሆን ኖሮ ...በርካክ ብሎ እነዚህን ቃላት ቢልልኝ ኖሮ...

...ምናልባት ነገ ይሰተካካላል... ...ነገ ይለውሃ ይሆናል... ...መደሰል ለጊዜው ቢያውቅ ከ ኖሮና የዛሬን ቢያሳልፈኝ...

አሁንም ሲሳውን አቅጣጫ እየቃኘ በብስጭት ስልት እየተመራ - ሀሳቧ - የሴቱችን ቁርጥራጭ ሀሳቦች ስመደዝ ይጥራል... ሲሰው ስልቱን ይሰውጣል። እንደሚያስገፍ የተሰፋ መዘቃ - ስለ ጊታር - ፎልክ ይመታል።

...ጓደኞቼን እንዳይሰማ እንዴት ሳርገው? ...በምን ላላምነው የርሱ ብቻ እንደሆነኩ? ...እነሱ በሰው ህይወት ለምን ጥልቅ ይላሉ? የራሳቸውን ዝባዝነኬ ህይወት አያሰተካክሱ ...በኔና በፍፁምሆ ህይወት ጥልቅ እያሉ ነገር ይፈተፍታሉ። ሴታ ሴት ወንድ ሁላ ጋር እየዋልክ እኮ ነው ፍፄ! ...“ቴቸ!”

ብስጭት ያዘለው ጩኸቷ ሽንት ቤቱ ግርግዳዎች ጋር ተጋጭቶ ጆርዋ ሲደርስ ደንግጥ ብላ አፋን በአፋ ሸፈነችው። ያልደረቀው፤ ጣል ካረገችው ትንሽ የራስ ፎጣ አምልጦ የወጣው፤

...ብስጭት ያዘለው ጩኸቷ ሽንት ቤቱ ግርግዳዎች ጋር ተጋጭቶ ጆርዋ ሲደርስ ደንግጥ ብላ አፋን በአፋ ሸፈነችው። ያልደረቀው፤ ጣል ካረገችው ትንሽ የራስ ፎጣ አምልጦ የወጣው፤ ቡናማ ጥቁረት የተቀጣው ፀጉሯ በእጅቷ መሀል ገብቶ አፋና አፍንጫዋን ይዳብሰዋል፤ ...የሱሚ ሽታ ... ስለት ያለ የሱሚ ሽታ አለው።

ቡናማ ጥቁረት የተቀጣው ፀጉሯ በእጅቷ መሀል ገብቶ አፋና አፍንጫዋን ይዳብሰዋል፤ ...የሱሚ ሽታ ... ስለት ያለ የሱሚ ሽታ አለው።

ከርሱ ጋር ያላት ግንኙነት እንደደረገው ከጉርርዋ ጋር እየተናነቀ አይደለም። ከሆዱ ገብቶ ተቀምጧል። ስመው ደድ አሳስቶ ገራትም ፡ አበደኩልሽ፤ በፍቅርሽ ተያዘኩ፤ ሲል የነበረው እሱ ነው። ማሽኮርመም አሳቃተውም፡ ሲቅሰሰሰ የነበረው ሀኒ፤ ስዊቲ፤ የኔ ቅንጅ፤ የኔ ውብ፤ ሲል የነበረው እርሱ ነው። አሁን ግን የፍቅሯን ብሎናች አፍታቶ አራሱን ከርሷ አጣብቅ በማይሳቀው ከልቧ ማእዘን ጋር አራሱን ካጣበቀ በኋላ፤ ተደሳድሎ መቀመጡን የርሱ እንጂ የሌላ ያስመሆኗን ካወቀ በኋላ የደረገው እርሱነቱ “ቀርቷል። “ፍፁም”... ፀባዩ በጣም ተሰውጧል። አብዝቶ፤ አብላላቶ፤ አፍተልትሱ፤ አወታትቦ ይቀናል።

ሠብሊ...

ከገጽ

ሀሳቧ የቅኝት ስልቱን ይሰውጣል፤ ሌላ ጥገ ይደዛል፤ ሌላ ሙዚቃ ይጨመታል።

... ግን... ደግሞ 'ከ' ... ልጅ ብንወልድና ብንጋባ ምናልባት ጸባዩ ይለወጥ ይሆናል። መቼም ስንጋባ የርሱ ለዘላለም እንደምሆን ውስጡ ይሆናል።

... ደግሞ ልጅ ከወለድኩለትማ 'ቃ' አርሱም አባት ይሆናል... ሌላም ሌላም አይነት ስልት

... አብደሻል!! ገና ሳታገቢው እንዲህ የሚያረገው ከሆነ በእጆቹ መሀል ስትገቢለትማ በቃ ያንቺ ሀይወት አበቃች ማለት እኮ ነው...

... ልጅ አሰራልፍሎ ቢያሳቅፍሽ፤ ትምህርቱ፤ ሰራዩ ገለመሌ ማለት እኮ ያበቃል!

... ሳይቃጠል በቅጠል ነው ነገሩ...

... እንዲያውም ጸባዩ ሲለወጥና ማከረፍ ሲጀምር ነበር እሱን መራቅ የነበረብሽ፤ ፊት ስትሰጪው...

... ስንት ወንድ እያለ ደግሞ ... ከሱ ጋር??... ጋብቻ! ሆ!...

... አበድሽ እንዴ ሰላሳ...

ይህንን ቀልባን ትወደዋለች። ስቅንጣት ስከንደም ቢሆን የነገን ተሰፋ፤ የነገን እሷነቷ፤ የነገውን ማንነቷን እንዳታጣ ሁሌም የሚፍጨረጨረውን ይህ ቀልባ ... ታጋይ እሷነቷ ነውና በመጠኑም ተስማምታ አብረው ትሰሰሩለች። ከገባችበት ሽንቁር የምትወጣበትን መንገድ ትሻለች።

ታጋይ ነፍሷ ታዲያ እንዳሁን ባስሁኔታ ውስጥ ሆና መልኳን በመስታወት እያየችው ከተፋጠጠችው የበለዘና የጠቅረ ቅዳ ጋር ተደማምሮ የሚመጣውን ትውስታ ሳስማሳሳስል ከነሐካቴውም በዚህ አካል ውስጥ ሳስመቀመጥ መርጥ፤ መፍጨርጨር፤ መዳከር ብቻ ሳይሆን መብረር ያስኛታል። በራ የምትሸገጥበት ሌላ ጉድጓድ ትሻለች።

ሀሳቧ ስልቱን ለመጣ ያነገራቸዋል፤ በምንዳሳን እርር ቅኝቱን ይቀናል።

... ማን በሸገጠኝ? - ከናቴ ቀሚስ ውስጥ መልሱ።

... ወይ ከማህጸኗ ... ከሳለኗ ባይሆን ከሱሽኗ ማን በመለሸኝ

... የሷን እንደራና ወጥ ትቼ በራሴ የራሴን ኑሮ እገፋዋለሁ፤ ሀይወትን እታገለቀለው ብዬ መጥቼ...

... እናቴ? ... ረገምሽኝ እንዴ ግን? አንዳንዴ ሳስበው የረገምሽኝም ይመስኛል... ከመሞትሽ በፊት ረገመሽኛል እንዴ?

... ምነው የወንድ መጫወቻ ሆንኩልሽ እኮ...

እንባዋ እንዳይመጣ አንገቷን መስስ አርጋ ቀና አስቸና ፀጉሯን ማደራረቅ ጀመረች። ሀሳቧ አውታርቹን ሁሉ በጥሶ ወደ ቀኗ ውሎ መሰላት። ያልባት ቢል፤ የሰራዊቱ ሰላት፤ ሰራዊቱ ጋር አብረዋት ያሉት ሰዎች ፀባይ፤ እንደራሰዋ እምነት... ፍጹም ሊያደርሳት ቢችልም ... መኪና ቢኖረውም ከእንቅፅፋ ሳስመቀስቀስ ስትል... በዚህ ብርድ ቅዝቃዜውን ችላ በረዶውን በጫማዋ እያካከች ባቡር ጠብቃ ወደ ሰራ መሄድ እንዳስባት የመሰሰት እና ሌሎች ጥቃቅን ነገሮች ስልፋቸውን ተርታቸውን ያዙ። ጥንቅባቷ የህይወቷን ውክንብር ማሰናዳት መልክ መስጠት ወይም ማቆም ቢያቅተው የቀኗን ውሎና ስንከሳር አቀናጀላት።

የፍጹምን መተኛት ለስታውሶ ሌላም ሌላም የጸዘ ቅኝት ያስው ትውስታ ፈጠረባት።

... ወዴ ይቅርታ አርጋልኝ እኔኮ በጤናዬ? ይህን እላረግም። ታውቂኝ የለ (ፊቷን ወደራሱ በእጆቹ መለስ አርጎ ጉንጫን እየጸበሰ)

... ዛሬ ለምን ውጪ እራት እንበላም። በቃ እንዲያውም መስታተፉን ተይወና ውጪ ልጋብዝሽ ... በቃ ጉንጫሽን (አሁንም በሰሱ የበለዙ ጉንጫቸን ጸበሰ አድርጎ)

... ቀባ ቀባ አርጋውና ሽፈን አርጋውና ... የፈለግሽበት ... የፈ ስ ግሽበት ሄደን እንበላለን ... የኔ ትራት ነው ... እሺ ሆድዬ?

ሆዱ ገልብጥብጥ ይልባታል። ሀሳቧ ይበታተናል። እጆቿ እራሳቸውን ይጨጠጣሉ። ጥምቅ ይደራረጋሉ። የሚጨጠጡት ያዘ አርጎ የሚያረጋጋቸው የሌላ ሰው እጅ፤ የረዳት እጅ፤ ቢያጡ ... እራቸውን አጥብቀው ይጨምቃሉ - እጆቹ። ልቧ ይመታል ... ድው ድው ይሳል። ፍጹም የሚያወራው በጥቂቱ ነው የሚሰማት። የግርግዳ ስሕቱን ቅጣሪ ቃ ... ቃ ... ታ፤ የቲቪውን ስስ ጫጫታ በልጦ ሳሎትንና ኪችትን በመሱ የሞላው የራሷ የልብ ደምታ መስሎ የሰማታል። የተዘባረቀ አቅጣጫ የተጠቀመ ይመስል አይኖኝ ስነፋባት - ከመማተር ብዛት። ከናካቴው ከርሷ ጋር ያስ አይመስልም - ሀሳቧ። ለከንዶች ያልፋሉ።

<<... መልኳን በመስታወት እያየችው ከተፋጠጠችው የበለዘና የጠቅረ ቅዳ ጋር ተደማምሮ የሚመጣውን ትውስታ ሳስማሳሳስል ከነሐካቴውም በዚህ አካል ውስጥ ሳስመቀመጥ መርጥ፤ መፍጨርጨር፤ መዳከር ብቻ ሳይሆን መብረር ያስኛታል። በራ የምትሸገጥበት ሌላ ጉድጓድ ትሻለች።>>

ፊቷ ቅጥም ... ደርገም ይሳል። ግንባሯ እንደተጨመታተረ ወረቀት የተሰደደ መስመሮችን ይደዛል። የደንጋጤ እንባ ከአይኖች ያመልጣሉ። ጉንጫቸውን የደገፋቸው ፍጹም ይጠርግሳታል። ጉንጫቿ ሳይ እንባዋ ይደርቃል። አንደበቷ ዳዳ ሆነባት። ቀስ በቀስም ባዶነት ይነገስበታል። ትራን የሆኑ አንዳንድ ዝርዝር ህሳቦች ግን ተጣብቀው ይቆያሉ።

ስለታት ያልፋሉ ቀንም መሸት ይነጋል። የሚሰየው እስከ ሌላ ነገት መምሸቱን መሸት ከመንጋቱ፤ የሚያጣራ ልብ እስኪሰማት ወደ እስክትፈጥር ሲነጋ፤ ሲነጋ፤ ሌላም ቀን ሲነጋ ፀሀይ በረዶ ሳታቀልጥ ወደ መቀት ሳትሰጥ ወስና ስትወጣ የቀኑን ውጣ ውረድ ስመጀመር ገላዋን ትታጠባለች። በነጋና በጠባም ቁጥር ከዚህ የመታጠቢያ ቤት መስታወት ፊት ትቆማለች።

አእምሮዋ የተጣቡትን ህሳቦች መድረክ ሆና ያጫውታቸዋል። እነሱም ስልታቸው ይቀያየር እንጂ እርፍት ግን አይወስዱም።

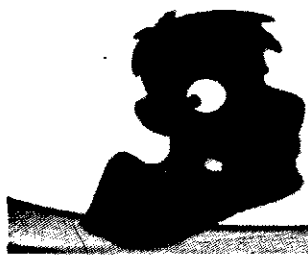
ፍጹምም ይለወጥ ይሆናል ... ነገ ከነገ ወዲያ... ... እና ደግሞ እንዳለው ስለነገ ማሰብ ከጀመረ ከተጋባን...

... በለዝ ነው ... በደንብ ሽፈን ካረገሽው 'ኮ ለዛሬ ... ነገ ከነገ ወዲያ ወይም ወዲያ ይሽራል ... አይዘሽ ይሽራል ... አይዘሽ ደግሞ ... ምናልባት አንድ ቀን ልጅ ተጋብተን...

... ልጅ ለወልድለት ደግሞ አብልጦ ይወደኛል እንጂ አባት መቼም አርጋው... ለውግ አብቅጽው... ይለወጥ ይሆናል።

መልሳ ሀሳቧን ከመቃወሟ በፊት በእጃ ጣችች ያንኑ የበለዘ ቅዳ የሚያጠግ ቅባት የያዘውን ብልቃጥ በእጇ ዳበሰ ስማረግ ስትከፍተው ጥቂት እንደቀረው ተመልከተች። እንደምንም ብላ ብላቃጡን ባጣም ቢሆን ያገኘችውን ቅሪፊ ተቀባብታ መልሳ ብልቃጡን ቃኝት አረገችው።

ስር እየያዘ ያለውን ጥያቄ ሳስመመለስ ስትል ፈጥና ወደ ሽንት ቤቱ ቅርጫት ብላቃጡን አሸቀንጥራ ወረወረችው።

ተዘጋጅ

ከማገደረ 4ሰላ / በግላሊ

“ደብዛዛው ፍቅራችን.....ደብዛዛ እንዳይቀር”

ፍየል ከመድረሷ... እንዳይሆንብኝ በመሥጋት ብዙ ነገሮችን ለመገንዘብ ከሞከርኩ በኋላ ይኸንን ደብዛዛው ፍቅራችን ብዬ የሰየምኩትን ጽሑፍ ለመጀመሪያ የጽሑፌ መክፈቻ አድርጌ ጀምራለሁ።

ነገሩ እንዲህ ነው፤ ከብዙ የስደት ውጣ ውረድ ጉዞ በኋላ እነሆ በፈጣሪ ፈቃድ ምድረ አሜሪካን ከረገጥኩ ጥቂት ወራት ተቆጥረዋል። አሜሪካ ከመምጣቴ በፊት ስለ አሜሪካና አሜሪካ ውስጥ ስለሚኖሩ ወገኖቼ ብዙ ብዙ ሰምቻለሁ። የፈጣሪ ፈቃድ ሆነና ዛሬ እነሆ ሁሉንም በአካል ለማየት ዕጩ ሆኛለሁ።

ዛሬ በዚህ ጽሑፌ ለማነጣጠር ያስብኩት በአሜሪካ ውስጥ በመኖር ላይ ባሉ ኢትዮጵያውያን መካከል ያየሁትን የደበዘዘ የወገናዊነት ፍቅር ዙሪያ ሲሆን መረጥኩ።

እንደማንኛውም ኢትዮጵያዊ ስደተኛ ያፒ የረዥም ዘመን የሥልጣኔ ታሪክ ያላትን ደሀ ሳትሆን ደዛ ያደረጓትን ሀገራን ትቼ በሥልጣኔ እናት ወደደረሰችው አሜሪካ መጥቻለሁ። ገና ከመምጣቴ በራሴ የሥጋ ዘመዴ ሳይቀር ያየሁት የደበዘዘ የወገን ፍቅር በጣም ስለቆረቆረኝና ስለመመኝ ፍቅራችንን ለመጠበቅ ይረዳ ዘንድ የበኩሴን ለማለት ፈለግሁ።

በብዙ ዓመታት የስደት ሕይወቴ የተማርኩት ትልቁና ዋናው ትምሕርት «ፍቅር» የተባለውን ነው። ለማንኛውም ሰብዓዊ ፍጡር ተገዢውን ፍቅርና እርዳታ ልንሰጥ ይገባል። የሠማዩ አባታችን የፍቅርን ኃይልነት ሊገልጽልንና ሊያስተምረን ፈልጎ ዋነኛና አንደኛውን ልጁን ወደዚህ ዓለም ልክልን ለፍቅር ሊል አራሱን ሰውቶልናል። በዚህም ፍቅር ኃይል መሆኑን ልንገነዘብ ችለናል።

«...ስደት በጀመርኩባቸው የመጀመሪያ ሀገራት ያየሁት ወገናዊነት፤ የስደተኛ ፍቅርና እንድነት በዚህም በምድረ አሜሪካም ላየው እችላለሁ ብዬ ገምፄ ነበር፤ ገና ከጠዋቱ በራሴ የሥጋ ዘመድ ያገኘሁት ፍቅር ግን አሳዛኝም አስደንጋጭም ነበር።»

ስደት በጀመርኩባቸው የመጀመሪያ ሀገራት ያየሁት ወገናዊነት፤ የስደተኛ ፍቅርና እንድነት በዚህም በምድረ አሜሪካም ላየው እችላለሁ ብዬ ገምፄ ነበር።

ገና ከጠዋቱ በራሴ የሥጋ ዘመድ ያገኘሁት ፍቅር ግን አሳዛኝም አስደንጋጭም ነበር።

እዚህ አሜሪካ የምንገኝ ኢትዮጵያውያን ሊኖረን የሚገባው የስደተኝነት እና የአንድነታችን ፍቅር እየደበዘዘ ሊጠፋ ያለ ይመስላል።

ለዚህ አይታይ መነሻ የሆነኝ፤ እዚህ በቆየሁባቸው ወራት የታዘብኳቸው ብዙ ጉዳዮች ስላሉኝ ነው።

በኬንያም ሆነ በደቡብ አፍሪካ የስደት ሕይወቴ የማይረሱና ዘመን የማይሸራቸው በወገናዊነት የመደጋገፍ ፍቅርን ያሳለፍኩባቸው ጊዜያት ነበሩ። ለካ እብሮ መቸገር ፍቅርና እንድነትን ያመጣል።

ነገሩ ሁሉ የገባኝ ከብዙ ዓመታት በኋላ እዚህ አሜሪካ ስደርስ ነበር፤ እዚህ አሜሪካ ያየሁት የደበዘዘ ወገናዊ ፍቅር ትናንት ከጊዜ ብዛት የደበዘዘውን ትዝታዬን በትኩስ ፍቅር እንደገና አስነሳው።

የስደት ሕይወት እንደከርስቶስ ከስቃይ በኋላ ትምሳሌን የሚያስተምረን ክፍተኛ የትምሕርት ተቋማችን ወይም ዩኒቨርሲቲያችን ሊሆን ይገባል። ፈጣሪያችን ካለንበት ቀዬ እኛን መርጦ ወደ ተሻሻ ቦታና ኅብረተሰብ ሲወስደን ወይም ሲያመጣን ተምረን ሌላውን እንድናስተምር፤ አግኝተን ሌላውንም እንድንረዳ፤ ፈጣሪም ለእኛ ባደረገልን መልካም ዕድል አመስግነን ለሌሎችም ይኸንን እናደርግ ዘንድ መሆኑን ለንቶቻችን ተገንዝበነው ይሆን?

እኔን አሜሪካ ተቀብላ ወደጤቷ ያመጣችኝ እና ያስተናገደችኝ የሥጋ ዘመዴ ከብዙ ዓመታት በፊት የዲ.ቪ. ሎቶሪ ወደ አሜሪካ በፈጣሪው አባታችን በኩል እንደደረሳት ደጋማማ ነግራኛለች፤ ዛሬ ግን አግዚአብሔር የክፈተላትን ዕድል ረስታው ለሌሎች የተከፈተውን በር በጥላቻ ለመጠርቀም ጥድፊያዋ የማይታመን ነው።

የዘመዴ ባሕሪዬ በእኔ ዘመድ ላይ ብቻ የሚያበቃ አይደለም፤ ትናንት እግዚአብሔር ለእነሱ ያደረገላቸውን መልካም ፍቅር ረስተው በሚልባጩ በራሳቸው ወገን ላይ ጥላቻ የሚያሳዩ ቁጥራቸው ቀላል አይደለም።

የዚህ ጽሑፍ ዓላማ ማንም ላይ ለመፍረድ ወይም ማንንም ለመኮነን እይደለም፤ ከዳር እስከዳር ሁላችንም የዚህ ኃጢአት ሠለባ መሆናችንን ለማሳየትና ከዚህ ኃጢአት ለመውጣት ጥረት እንድናደርግ አራሳችንን ለመመርመር ጊዜ እንዲኖረን ለማሳሰብ ነው።

ይኸ የራስን ሰው ወይም እራስን የመጥላት አባዜ የተጠናወተን አሁን አይደለም። የሰውን ልጅ አንድነት፤ ፍቅርን፤ አብሮ መኖርን በግልጽ የሚቃወሙት የዲያቢሎስ መልዕክተኞች ወደ እንሳችን በሚልኩት መረጃ መሆኑን ለንቶቻችን ተረድተነው ይሆን?

«...እዚህ አሜሪካ የምንገኝ ኢትዮጵያውያን ሊኖረን የሚገባው የስደተኝነት እና የአንድነታችን ፍቅር እየደበዘዘ ሊጠፋ ያለ ይመስላል።»

ትዝብት...

ከገጽ

በአርግጥ የወቅቱን የፍቅርና የአንድነት ዓየር ለራሳቸው ግላዊ፤ ሠይጣናዊ ጥቅም ሲሉ የዘረኛነትና የመከፋፈል ፊሊት የነፋብንን መርዝ መቋቋም ያልቻሉ ስንቶች ናቸው? እንዴትስ እነዚህ ወገኖቻችን ወደ ፍቅር፤ አንድነት እና መተሳሰብ ጎራ ልናመጣቸው እንችላለን?

«...የአዲስ መጥ ኢትዮጵያውያን ቁጥር በየገዢው መበራከት ጥቅማቸውን የሚነካ የሚመስላቸው የዋህ «ምቀኛ ሆዳሞች» ቁጥር ቀላል አይደለም። እኔ አዲስ ነኝ ሲባሉ ከሃሳብና ከማቴሪያል ዕርዳታ ይልቅ የጥላቻ አስተያየታቸውን በግልምጫ መልክ የሚያዘንቡት ስንቶች ወገኖቻችን ናቸው?»

ይኸ ጥያቄ የዚህ ጽሑፍ አቅራቢ ኃላፊነትና ድርሻ ብቻ ሳይሆን የሁላችንም ኢትዮጵያውያኖች ኃላፊነት ይመስለኛል። ነውም።

የአዲስ መጥ ኢትዮጵያውያን ቁጥር በየገዢው መበራከት ጥቅማቸውን የሚነካ የሚመስላቸው የዋህ «ምቀኛ ሆዳሞች» ቁጥር ቀላል አይደለም። እኔ አዲስ ነኝ ሲባሉ ከሃሳብና ከማቴሪያል ዕርዳታ ይልቅ የጥላቻ አስተያየታቸውን በግልምጫ መልክ የሚያዘንቡት ስንቶች ወገኖቻችን ናቸው። የአሜሪካ ሀብት አኛ ፍቅር እስካለን ድረስ ለአኛ ብቻ ሳይሆን ለመላው ዓለም ይተርፋል። ምናልባት ጥላቻችን ድርሻችንን ይጋራል የሚል ደካማና ጠባብ አስተሳሰብ ካለን ማሰቱ ነው።

ዛሬ ተስፋ ከሚሰጥ ይልቅ ተስፋ የሚያጨልም በዝቷል፤ ፍቅርን ሳይሆን ጥላቻን፤ ዕርዳታን ሳይሆን ማጥላላትን ሥራዬ ብለን የያዝን ብዙዎች ነን።

በስደት ሕይወቴ (ሁ) ብዬ ከጀመርኩባቸው ኬንያና ደቡብ እፍሪካ ብዙ ትምህርት ልንወስድ ይገባል።

በእነዚህ ሀገሮች እኔ በነበርኩባቸው ጊዜያት አንድ ኢትዮጵያዊ በስደት ወደ እነዚህ ሀገሮች ሲገባ ኢትዮጵያዊው ስደተኛ በግልና በማኅበር አዲሱን ስደተኛ የመርዳት እና የመደገፍ ማንም ያላስገደደው በተፈጥሯዊ ደግነትና ፍቅር የቻለውን የማድረግ የውዴታ ግዴታ አለበት።

በስደተኛው ሥም ማኅበራቱና የኃይማኖት ድርጅቶች በየእሁዱ የሠንበት ቀን «ይህን ያህል ስደተኞች ወገኖቻችን ገብተዋልና የተቻለንን እንርዳቸው» ይባልና አውነተኛ ሠማያዊ ፍቅር የታከለበት ዕርዳታ ይለገሳል። ዛሬ የተረዳና የተደረገለት ነገ ለሚመጣው እንዲሁ ነው የሰማዩ አባታችን እንድናደርገው የፈለገውና ልጁንም የላከልን።

እዚህ አሜሪካ ያየሁትና የታዘብኩት ሁሉ ነገር ከገንዘብ ጋር ተያይዞ ለፍቅር ለዕርዳታ ጊዜ የለንም የምንል ስንቶች ነን?

ስንቶች ነን ዕርዳታ የሚሻ ወገኖቻችን ወደ ጎን በመተው በየአሁኑና ሌላም ቀናት እግዚአብሔርን ለመለምን ወደ ቤተክርስቲያን ወይም ወደ መስኪድ የምንሄድ? እሱም ተርቤ መጥቼ አላባላችሁኝም፤ ታርዜ አላሰበላችሁኝም፤ ተጠምቼ አላጠጣችሁኝም ቢለን ፀሎታችን አልሰመረም፤ ልመናችን አልተሰማም ብለን ቅር ይለን ይሆን?

አንድን የተቸገረ ሰው ወይም ወገኖቻችን መርዳት አግዚአብሔርን ማስደስት መሆኑን የምናውቅ ስንቶቻችን ነን? ወይስ አሜሪካ ለንግ ያ ዳደማንበት የኃይማኖት ባሕላችን አያስፈልገንም ማለታችን ይሆን?

«... ዛሬ ተስፋ ከሚሰጥ ይልቅ ተስፋ የሚያጨልም በዝቷል፤ ፍቅርን ሳይሆን ጥላቻን፤ ዕርዳታን ሳይሆን ማጥላላትን ሥራዬ ብለን የያዝን ብዙዎች ነን።»

ከራሴ ዘመዶች ጀምሮ የአንዳንድ ግለሰቦች ጥላቻና ግዴላሽነትም በጣም ከማስገረም አልፎ አስደንግጦኛል። ወገንነት በሥም ብቻ።

እኔ በምኖርበት ዓለስ ቴክሳስ ውስጥ ኢትዮጵያውያን ወገኖቻችንን እንረዳለን ብለው በዚህ በተቀደሰ ዓላማ ሥም የተመሰረቱት ድርጅቶች አሉ። ከአነሱም ጋር በአካልና በተለያዩ የዘመኑ መገናኛዎች በመጠቀም እንሰጣለን የሚሉትን ዕርዳታዎች ለመቋቋም ጥረት አድርጎ ያገኘሁትን ብዙም አልረካሁበትም። ምናልባትም የኔ አቀራረብ ነው በሚል ለአሁኑ ራሴን በመውቀስ በድጋሚ ሌላ መከራ ለማድረግ አስቤአለሁ።

በዚህ ሀገር ኢትዮጵያውያንን እንረዳለን፤ መተባበርና ፍቅርን እናራምዳለን ብለው ራሳቸውን በሚጠሩ ግለሰቦች አካባቢ ያለው የኢትዮጵያዊነት፤ የአንድነትና የፍቅር መተሳሰቡ መንፈስ ውሱን ስቶ መዋሰል ከጀመረ ብዙ ጊዜ የሆነው ይመስላል። አሁን ላለው ሳይሆን ለወደፊትም በእግሩ ይህን ምድር ለሚረግጠው ስደተኛ የሚጨነቅ ያለ አይመስልም።

እሜሪካ ውስጥ የምንኖር ኢትዮጵያውያን፤ ሕይወቴን በድኅነትና በጨለማ ለሚገፋው ሕዝባችን አለንታ መሆናችንን የምናውቅ ስንቶቻችን ነን?

የእኛ ሕይወት አርካታ በእኛና በቤተሰቦቻችን መተሳሰር እና መረዳዳት ብቻ የሚያቆም ዙሪት መሆኑን የለበትም። ሀገሩን ጥሎ ከአኛ ጋር በስደት የሚቀላቀሉን አዲሱን ስደተኛ ወገኖቻችን በፍቅርና በቅን ልብ ለመቀበል መዘጋጀት ኢትዮጵያዊ ነን ብለን በምናምን ሕዝቦች ልብና አእምሮ ውስጥ መተከል ይኖርበታል።

ኢትዮጵያ ማለት ህዝቦቿ ናቸው፤ ህዝቦቿ ደግሞ እኔ፤ አንተ፤ አንቺ ሁላችንም ነን።

ያልተዘራውን ልናጭድ አይገባም፤ ፍቅርን መተሳሰብን እናስብ፤ ይህ የእኔ ብቻም ፍላጎት ሳሆን የሠማዩ አባታችንም ቃል ነው። እርስ በእርሳችሁ ተዋደዱ ብሎ የለ!

ኬንያ እና የደቡብ አፍሪካ እንዳሉት የስደት ወገኖቻችን መረዳዳትን፤ መፈቃቀርን በዚህም በአሜሪካ ልንደግመው ይገባል እላለሁ።

በዚህ አጋጣሚ እግራ አሜሪካ ከገባበት ጊዜ ጀምሮ ሲከነክነኝ የነበረውን አንድተነፍስ የረዳኝ በእጄ የገባቸው ወርሃዊዋ የናፍቆት መጽሔት ነበረች።

በዚህ አንባቢ ባልበረከተበት በኛ ጎብረተሰብ እንደዚህ ያሉትን መጽሔቶች ማየት ቀላል አይደለም። መጽሔቷ የአዘጋጃቹ ስትሆን የእኛ የኢትዮጵያውያን መገናኛ ጣቢያ ነች። ናፍቆትን ጨምሮ ሌሎች መጽሔቶችና መጽሔቶችን የማንበብና የማበረታታት ባሕል ሊኖረን ይገባል፤ ያለበለዚያ የሚያገናኘን ይጠፋና «ሁሉም በየቤቱ» የተባለው ግላዊ ነገር የአንድነት ጎጆአችንን ያፈርስዋል።

በቸር ይግጠመን

እልፍኝ

ይኸ አምድ የተደባለቁ ቁምነገሮች፣ ቀልዶች፣ የፈላስፋዎችና የእውቀት ሰዎች አባባል፣ ግጥሞች፣ በሕይወት ያሉና ከዚህ ዓለም በሞት የተለዩ አርቲስቶች ደራሲያን እና በዘመኑ ታዋቂ የነበሩ ግለሰቦች ትዝታ የሚቀርብበት ነው። የአምዱ ተሳታፊዎች የመጽሐፍ እዘጋጆች ሳይሆኑ አንባቢያን ከተለያዩ መጽሐፎች፣ መጽሐፋችን በራሪ ፓንፍሌቶች ወይም ራሳቸው የፈጠሯቸውን ቁምነገሮች ለሌሎች አንባቢያን የሚያካፍሉበት ሊሆን አምዱ ለማንኛውም ሰው ክፍተና ማስተናገጃ ይሆናል በሚል ታስቦ የተዘጋጀ ነው።

ርቀንም

እንጂራ የሚል አይተን በባንዲራው ደምቆ የኔም የሉም አንገት ሲዞር አየሁ አብሮ ተሳብን በፊደሉ «እንጂራ» በሚለው ተሳብን በቀለሙ አምሮ በሚታየው ጌሳና ፊት ሆነን በአቶቡስ ውስጥ አብረን ሲዞር ነው ያወኩት ለሜት አገናኝቶን እርቀንም ብንሄድ በቀልንበትና ስም አይቀበርም መጠሪያ ነውና የትም ብንሆን የትም የሃገር ለሜቱ መዘዘር አይቀርም «ያን» ሊመለከቱ

አርቲስት ማርታ ቀፀላ /ሜሪላንድ/

- **4**:- በጃፓን ሀገር 4 ቁጥር ገደቢለ ተደርጋ ትወሰዳለች፤ በጃፓን ቋንቋ «አራት» ማለት «ሞት» ከሚለው ጋር ተቀራራቢ ድምፅ ስላላት ነው።
- የምድራችን ረዥሙ ትል በደቡብ አፍሪካ የሚገኘው ሲሆን ርዝመቱ 22 ሜትር ደርሷል።
- ከኮከብናት ውስጥ የሚገኘው ውሃ መሰል ፈሳሽ በሠው ደም ውስጥ ከሚገኘው ፕላዝማ ጋር ፍፁም ተመሳሳይ ነው።

የለም

ከማፍቀር የበለጠ ደስታ ከመስጠት የበለጠ እርካታ ከስኬት የበለጠ ሰጦታ ከመውደድ የበለጠ ዕጣ ፋንታ ከእናት የበለጠ አለኝታ ከአባት የበለጠ መከታ ከሰንፍና የበለጠ በሽታ የለም።

ሳያውቁት

- በአሜሪካ የሚኖር ማንኛውም ሰው ሳይታወቀው በየቀኑ ከካሌንድር ጋር ንክኪ ሲፈጥር ይቻላል። አብዛኛዎቹ የአሜሪካ የገንዘብ ጥቶች የአደገኛ መድኃኒቶችና ዕዳች ብናኝ አላባቸው።

እውቅ የተኛን....

የተባበሩት መንግሥታት ድርጅት የጤና ክፍል የሆነው (WHO) የአንቅልፍ፣ አጦት ችግርን ለማስወገድ እንዲቻል አንቅልፍ ከበዛባቸው ሀገሮች ምክር መጠየቅ የግድ ስለሆነበት ጥቅት የጥናት ቡድን ወደ ኢትዮጵያ ልከ ነበር።

ቡድኑ በቅድሚያ ወደ አዲስ አበባ በመገዝ ከጠዋቱ ሶስት ሰዓት ላይ ቤተመንግሥት ደርሶ ጠቅላይ ሚኒስትሩን ለማነጋገር ቢፈልግ ዘበኞቹ «አሁን ተኝተዋል ከሰአት በኋላ ተመለሱ» ይላቸዋል።

ከሰአት በኋላም በተባሉት ሰዓት ተመልሰው ቢጠይቁ አሁንም ከአንቅልፍቸው አለመነሳታቸው ይነገራቸዋል።

በዚህ ሁኔታ በጣም የተገረመው ቡድን፡- «ታዲያ መቼ ነው ከአንቅልፍቸው የሚነቁት» ብሎ ቢጠይቅ፡

«ግንቦት 4ያ» ተብሎ ተመለሰላቸው አና ለተከታዩ ጥናት ጉዞአቸውን ወደ ሶማሊያ አመሩ።

ብሩክ ከበደ (ብሬመን -ጆርመን)

ገንዘብ

- በገንዘብ ሰዓት መግዛት ይቻላል፤ ጊዜ መግዛት ግን አይቻልም።
- በገንዘብ አልጋ መግዛት ይቻላል፤ አንቅልፍን መግዛት ግን አይቻልም።
- በገንዘብ መጽሐፍ መግዛት ይቻላል፤ እውቀት መግዛት ግን አይቻልም።
- በገንዘብ ሀኪም ማየት ይቻላል፤ ጤንነት ማግኘት ግን አይቻልም።
- በገንዘብ ደም መግዛት ይቻላል፤ ሕይወት መግዛት ግን አይቻልም።
- በገንዘብ ፍትወት ማርካት ይቻላል፤ ፍቅር መግዛት ግን አይቻልም።

የቻይናውያን አባባል ትርጉም - ቤተ መጻሕፍት

ቁም ነገር ያላቸው አባባሎች

- **ፀሎት** እንደ ተለዋጭ ጎማ የትግር መፍቻ መሳሪያ ሳይሆን እንደ መራ ዘወትር ልንጠቀምበት የሚገባ ሀይማኖታዊ ትጥቅ ነው።
- **ጓደኝነት** እንደ መጽሐፍ ነው። አንድን ብዙ ገጽ ያሉትን መጽሐፍ በጥቂት ሰከንድ ወስጥ አቃጥሎ መጣል ሲቻል፤ ለመጻፍ ግን ዓመታት ይወስዳል።

ምንጭ ያልታወቀ

ጠቃሚ ምክር

መለገስን እንጂ መቀበልን አትመኝ፤ ምክር እንጂ ትዕዛዝ አትሰጥ፤ ጠይቅ እንጂ አታስገድድ፤

ከቤተ መጻሕፍት ሪፖርት - ቨርጂኒያ

የሰንበት ጥያቄ

በአለት ሰንበት ገበሬው ያጨደውን ነገር እያበራየ አያለ የነበሰ አባቱ ይመጡና «ዛሬ ቤተ ክርስቲያንን መጠተህ ነበር?» ብለው ይጠይቁታል። ገበሬውም «አባቱ ቤተክርስቲያንን መጥቼ ለሰነድ ከማለብ፤ ኑሮዬን እያስተካከልኩ ለሌላ ቤተክርስቲያን ማለብ ይሻለኛል ብዬ አልመጣሁም» ብሎ መለሰላቸው።

ከቤተ መጻሕፍት

የፍቅር ስፕርት

10-10-10

...እና...ሁለት ቀን ታዎች

ሻምበል አበበ ቢቂላ ነበር ከዛሬ አርባ ዓመት በፊት በሩን ከፍቶ ተተኪ እና የሱን መርህ የሚከተሉ አትሌቶች የፈጠረው። በአርማጥም እሱ የቀደመ ፈር ፍሬ አፍሮቶ ዛሬ ሀገራችን በመቶ የሚቆጠሩ አትሌቶች ማፍራት ብቻ ሳይሆን በሩጫው ዓለም የዓለም ክብረውን የሰበሩና ያለአነሱ ተሳትፎ ሩጫ እንዳይደምቅ አድርገውታል።

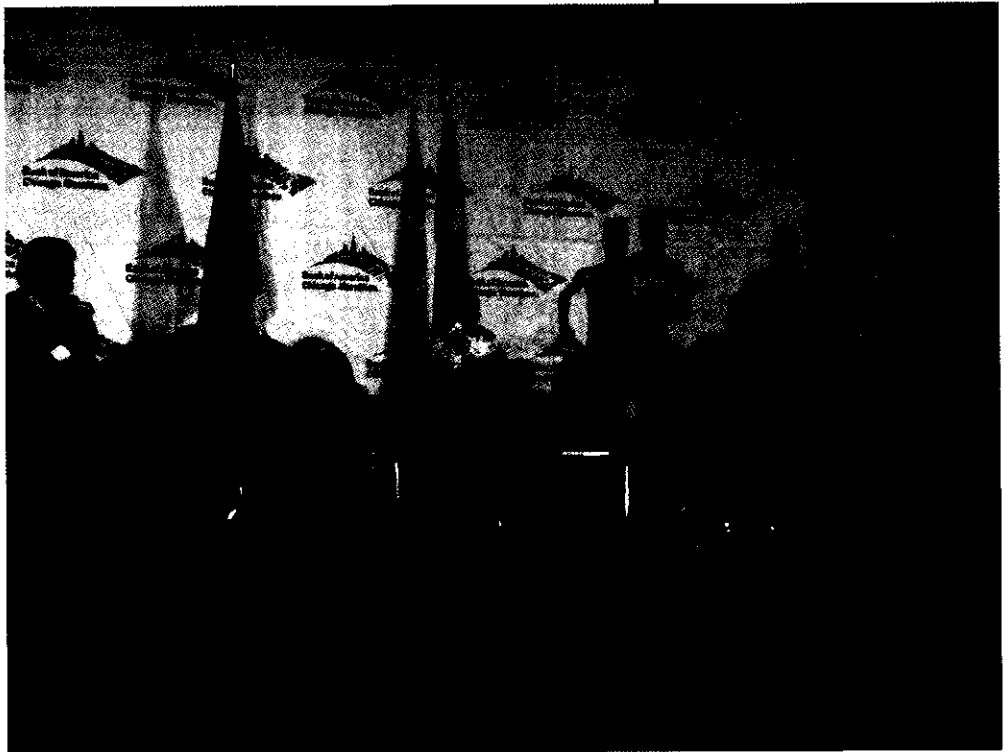
በየዓመቱ የሚደረገውን የዘንድሮውን የማራቶን ውድድር በታዛቢነትና በዘጋቢነት ቀርቦን ተከታትለንው ነበር። በሥፍራውም የተገኘው ሪፖርተራችን ከዋዜማው ጀምሮ የተከታታለውን አንደሚከተለው በራሱ እይታ አቅርቦታል።

የዘንድሮው የቼካጎ ማራቶን ዋና ስፖንሰር የሆነው የአሜሪካ ባንክ ሲሆን ከውድድሩ ቀደም ብሎ ሁለት ፕሬስ ኮንፍራንስ አካሂዶ ነበር። ትዝታው አንዲጨምርም የመረጠው ቀን 10-10-10 (አክቶበር አስር ሁለት ሺህ አሥር) ላይ እንዲሆን ቀደም ያለ እና የተገጣጠመ ቀን አንዲሆን ታስቦ የተደረገ ስላስመሰለው በዚህ ተገጣጣሚ ቀን ከ 43 ሺህ በላይ የሚሆን ሕዝብም በሯጭነት ተሳትፎበታል።

እኔም አክቶበር 7 የቼካጎ ከንቲባ በተገኙበት የተከፈተውን ፕሬስ ኮንፍራንስና ዓርብ አክቶበር 9 በተወዳዳሪዎች እና በጋዜጠኞች መካከል የተደረገውን ገለጻ በፕሬስ አባልነት ለመካፈል አድል አግኝቼ ነበር። እንግዲህ የኔ ቅሬታ የጀመረው 45ቱ ዕውቅ ተወዳዳሪዎች (ኢሊት ራኒር) የሚሏቸው ከመድረኩ ጋላ ከተዘጋጀላቸው የመዘጋጃ ክፍል ወደ አዳራሹ ገብተው ቦታቸውን አንደያዙ ነበር።

ቅሬታ አንድ

እነዚህ እውቅ የወንዶች ሯጮች ፕሬስ ኮንፍራንስ ከመጀመሩ በፊት በሌት ተወዳዳሪዎች መካከል ከፍተኛውን ቦታና ፊክሮድ የያዙት የራሺያ፣ የጀርመን፣ የኔዘርላንድና የአሜሪካ አትሌቶች በመድረክ ላይ በተዘጋጀላቸው ልዩ ወንበር ተቀምጠው ከአዘጋጁ ክፍልና ከጋዜጠኞች የሚቀርብላቸውን ጥያቄ ሲመልሱ የእንግሊዝኛ ቋንቋ የማይችሉት አስተርጓሚ ከጎናቸው ተመድቦላቸው ለሚጠየቁት ጥያቄ ሁሉ በቂ መልስ ሊሰጡ ተመልክቻለሁ። ያውም መጠነኛ የእንግሊዝኛ አውቀት ቢኖራቸውም ማለት የሚፈልጉትን በሙሉ በውስን እንግሊዝኛ እንደማይመልሱት በመገመት የመረጡት በራሳቸው ቋንቋ በአስተርጓሚ መናገራቸውን ነበር።

እነዚህ አትሌቶች ስለውድድሩና ስለራሳቸው መናገር የፈለጉትን በሙሉ መልስ ለሚጠብቀው ማስተላለፍ ችለዋል።

የሁለተኛው ዙር የወንዶች ቡድን ወደ አዳራሹ ገብቶ ሥፍራውን እንደያዙ ስፕያቱና መልሱ የተመረጡት አትሌቶች ወደመድረኩ አንዲወጡ ሲጠየቅ ለዚህ ታላቅ አድል የተመረጡት ሁለት ኬንያውያን እና ሁለት ኢትዮጵያውያን ነበሩ። ከኢትዮጵያውያን ውስጥ ፀጋዬ ከበደ እና ድሪባ መርጋ ሲሆኑ ከኬንያውያን ደግሞ ሳሚ ዋንጂሩ እና ኪፕሮኖ ነበሩ።

ጥያቄው በኬንያዊው ሳሚ ዋንጂሩ ሊጀመር ምንም እንኳን አፍ የፈታበት እንግሊዝኛ ቋንቋ ባይሆንም ረጋ ብሎ ለቀረበለት ጥያቄ ሁሉ በቂ መልስ በመስጠት ተራውን አበቃ። እንዲያውም ቀልድ ብጤ ጣል በማድረግ ተመልካችን ስማሳቅ ችሏል።

ተከታዩና በመድረኩ መካከለኛው ሥፍራ የተሰጠው ኢትዮጵያዊ ፀጋዬ ከበደ በባስተኑ ሩጫ ጥሩ ውጤት ያመጣና በተከታታይም ባስመዘገባቸው ድሎች በአዳራሹ ባለው ታዳሚ ዓይን የተጣለበት ነበር።

መጀመሪያ የቀረበለት ሙሉ ጥያቄ እንዲህ ይነበባል። «ፀጋዬ! ካንተ በፊት ከነበሩ የሀገርህ ሯጮች ውስጥ በተለይ ኃይሌ ገብረሥላሴ በሩጫው ዓለም በአሸናፊነት ባገኘው ገንዘብ በሀገሩ ላይ ኢንቨስት በማድረግ እና የሥራ ዕድል በመክፈት ትልቅ ቁምነገር በመሥራት ላይ የሚገኝ የዘመናችን ታላቅ አትሌት ነው። አንተም የሱን ፈለግ በመከተል ብዙ ውድድሮች አሸንፈህ ጥሩ ገንዘብ እያገኘህ በመሆኑ እንደጋይሌ ዓይነት መልካም ተግባር በሀገርህ ላይ ለመፈፀም አስበሃል ወይ? የሚል ነበር። ሁሉም መልሱን በጉጉት አንደሚጠብቅ አልተጠራጠርኩም። በተለይ እኔ።ከፀጋዬ የተሰጠው መልስ ግን አስደንጋጥም አስገራሚም ነበር። ገመድ የለሹን ማይክሮፎን ከጠረጴዛው ላይ በማንሳት ያንን ስፊ ጥያቄ በአንድ መስመር መልስ ዘጋው። ያውም በማይገናኝ መልኩ። «አንደምን አደራችሁ ሊባል አባቱ ቤት የለም» የሚል የማይገናኝ መልስ ዓይነት ማለቴ ነው።

«አይ አም ራን ቤስት ስንዴይ» ያለምንም የቃል ማካነፍና ለውጥ የተናገረው ይኸን ነበር።

ጠያቂው ፀጋዬ ያልገባው መስሎት እንደገና ደገመለት። ፀጋዬም ያቸው ያጠናትን ቃል አሁንም በመድገም አረጋገጠለትና ከዚህ በጋላ የተጨመረ ጥያቄ ቢኖር በ«የሰ» እና «ኖ» በሚሉ መልሶች የተመለሰ ነበር።

ገጽ

Community Resource Page

የኮሙኒቲ ማስተባበሪያ ገጽ

Tiyya works alongside the East African Community Center, Micah's Way and Catholic Charities to help refugees from ALL backgrounds to settle in the California region. We do not discriminate people's religion, ethnicity, tribes or nationalities. Our goal is to help raise awareness about the experiences that many refugees go through to arrive in the US safely. To help raise funds and create dialogue about this important topic, we sell ecologically friendly shirts that are 100% organic, Free Trade, Anti-Sweatshop with Biodegradable Ink. The proceeds from our shirts go to helping these families and locals that are in need of support such as: food, clothing, furniture and other basic essentials. Although our main objective is to help refugees transition, we will gladly help anyone.

Ph no:- 562 719 6704 www.tiyya.org

Ethiopian Community Association of Chicago

የኢትዮጵያ ኮሙኒቲ ማህበር ለቺካጎ

The Ethiopian Community Association of Chicago (ECAC) is a non-profit, charitable organization committed to serving the cultural, psychological and socio-economic needs of refugees and immigrants in and around metropolitan Chicago. In addition to assisting native Ethiopians, ECAC also supports other African, Asian, Middle Eastern and Eastern European refugee populations who seek its services. Established in 1984, ECAC assists in the promotion of personal growth, financial stability, positive family and community relations and community empowerment. The adjustment and development of all of ECAC's constituents is facilitated with programs in the areas of advocacy, education, employment, healthcare and community outreach.

Ph no:- (773) 508 0303

The life Second Chance Foundation

At life's Second Chance we're building hope brick by brick for thousands of Cancer Victims of Ethiopia.

የላይፍ ለከንድ ቻንስ ፋውንዴሽን በኢትዮጵያ ያሉ የካንሰር ህመማንን ተስፋ ለማለምለም ያሳለለ ጥረት እያደረገ ይገኛል።

ይኸንንም ለማሳካት በቺካጎና አቅራቢያዎ በሚገኙ ከተሞች ያሉ ኢትዮጵያውያንን በማስተባበር በሚቀጥሉት ወራት ውስጥ የእርዳታ ማሰባሰቢያ ዘግጅት ለማድረግ አቅዷል።

ለዚህም ዘግጅት መሳካት የበኩላቸውን ጥረት ማድረግ የሚሹ ተባባሪዎችን ፍቃደኝነት እንፈልጋለን።
ከመልካም አላማችን ጎን ቆመው ለመተባበር ፍቃደኛ ከሆኑ

በሰልክ ቁጥር:- 773 668 2093

ደውለው ያነጋግሩን።

Foundation Leader:- Mrs. Wassane Tiruneh Bowler (Cancer Survival)

Ph no:- 949 295 9937

ለበለጠ መረጃ www.lifesecondchance.org ይጎብኙ

አንድ ለአንድ

በዚህ አምድ ታዋቂ የሆኑትን ለማስታወስ፤ ያልታወቁትን ደግሞ ከጎብረተሰቡ ጋር ለማስተዋወቅ አፈላጊና ያገኘናቸውን የተለያዩ ሙያ ያላቸውን የሀገር ልጆች የምናቀርብበት አምድ ነው።

Nebiyu T. Kebede started playing keyboard at the tender age of 10. Growing up in Italy during the 80s where MTV was just starting to influence young kids, he and his brothers were strongly drawn to the music scene. Once back in Ethiopia, his interest in music further developed when his brothers started playing for their school bands. Looking at the interest that the brothers had in music, except his sister Liya Kebede which was interested in modeling, his parents bought them a keyboard. With a gift for playing music by ear, he quickly taught himself how to play everyone's favorite tunes, including Tizita and the instrumentals that used to play on Ethiopian Television. Even though his brothers (Samson Kebede and Ermias Kebede) used to play for their high school's band at St. Joseph, he never went the route of the performer but kept his interest at home.

Later on in college he discovered his ability to write melodies while spending long hours at the school's recording studio. To balance off the demanding studying required pursuing a degree in computer science, he spent many hours in the recording studio learning the art of arrangement and the science of recording music as well. Since then, he built his own recording studio and production company called Rhythm And Soul productions - all while maintaining his day job as software consultant.

After college, the passion for writing continued and Berhane Nesh was the first single released at the Ethiopian Soccer Tournament in 2000. Following the good reception from the single, his first album Mood Swings / Ye Simet Kana was released in 2001. It was sponsored by Ethiopian Airlines and sold aboard their flight for 4 years consecutively until the release of the new album Rhythm of Life / Tirita which replaced it.

During the years, his interest in guitar and bass grew as well. From his collaborations with Abera Alemu (guitar) and his brother Ermias Kebede (bass), both from Abogida band, he witnessed the flavor the two instruments added to his Mood Swings album. Since then he has started practicing guitar and bass to a point where he recorded guitar tracks on his new Rhythm of Life album and on other CDs he produced for other artists, like Danny Gofferae and Neway Afe.

He is currently working on his third album as well as producing other artists as his demand for his musical touch grows...

ነብዩ እና «ትርታ» የተሰኘው አልበም

ናፍቆት፡- ሙዚቃ መጫወት የጀመርኩው ከመቼ ጀምሮ ነው?

ነብዩ፡- የአሰር አመት ልጅ እያለሁ አንስቼ ነበር መጫወት የጀመርኩት።

ናፍቆት፡- በልጅነትህ ያዳመጥከው ወይም ታዳምጣቸው የነበሩ ዘፋኞች የትኞቹ ነበሩ?

ነብዩ፡- ሙሉ ቀን መለስ፤ ቴዎድሮስ ምትኩ፤ ጌታቸው ካሳ እና አስቴር አወቀን አዳምጥ ነበር።

ናፍቆት፡- በልጅነትህም ሆነ ባሁኑ ሰአት የምታደንቀው ዘፋኝ ማን ነው? ከወንድ/ከሴት

ነብዩ፡- በብ ማርሊይ፤ ሙሉ ቀን መለስ እንዲሁም አስቴር አወቀን አደንቃለሁ።

ናፍቆት፡- እስካሁን የሰራዊታችን ወይም በሙዚቃ ዓለም ያካናወንካቸውን ስራዎች በዝርዝር ብትገልጽልኝ?

ነብዩ፡- እስካሁን የሰራዊታችን የሙዚቃ ስራዎች Mood Swings፣የስሜት ቃና (ኢንስትሩሜንታል አልበም) የመጀመሪያው አልበሜ ሲሆን፤ Rhythm Of Life፣ ትርታ (ኢንስትሩሜንታል አልበም) የፔ ስራዎች ናቸው ከዚህ በተጨማሪም ከዳኒ ጎሬሬ ጋር “ሳካ ነቀል” የሚለውን አልበም ፕሮዲውስ አድርጌያለሁ። የንዋይ አፈን “ግን እሻለው” የሚለውም አልበም ላይ በኮፕሮዲውሰርነት ሰርቻለሁ።

ናፍቆት፡- የምትተዳደረውስ በሙዚቃ ስራ ብቻ ነው ወይስ ሌላ ተጨማሪ ስራ ትሰራለህ?

ነብዩ፡- ከሙዚቃ ስራ በተጨማሪ በሶፍትዌር ኮንሰልታንትነት እሰራለሁ።

ናፍቆት፡- ባሁኑ ሰአትስ ምን ምን ፕሮጀክቶችን ጀምረህል?

ነብዩ፡- ባሁኑ ሰአት ሶስተኛውን አልበሜን በመስራት ላይ ስንኝ ከዛ በተጨማሪ ደግሞ የዳኒ ጎሬሬን ሁለተኛ አልበም ፕሮዲውስ በማድረግ ላይ ስንኝ በተጨማሪም ሄለን የምትባል አዲስ ዘፋኝ ጋር የተቀናጀ ስራ በመስራት ላይ አገኛለሁ።

ናፍቆት፡- ሁለቱም የሙዚቃ ስራዎችህ አልበሞችህ ኢንስትሩሜንታል (የመሳሪያ ብቻ) ናቸው ማለት ይቻላል? ከሆነስ ለምንድን ነው ወደ ክላሲካል ሙዚቃ ያመዘንከው?

ነብዩ፡- ኪቦርድ ተጫዋች ስለሆንኩና የሙዚቃ ድምጽ ሰላላሽን የምመርጠው ኢንስትሩሜንታል የሆነ የሙዚቃ ስራዎችን መስራት አመርጣለሁ። በመጨማሪያ ስራዎቼ ግን የድምጽ ስራዎችን ክላሲካል ጋር በመሆን ለመስራት አስቤያለሁ።

ናፍቆት፡- ድምፅ ትሞክራለህ?

ነብዩ፡- ኖ አልሞክርም።

ናፍቆት፡- ሙዚቃ ማዳመጥ የማትፈልግበት ወይም ጸጥታ በምትፈልግበት ጊዜ ወዴት ትሄዳለህ?

ነብዩ ከበደ
 አድሜ 36
 ቁመት 5'8"
 ከብደት 135 pounds
 ከክብ ካንሰር
 የምትወደው የምግብ አይነት
 Sweets
 የምትወደው መጠጥ (ፋት
 የምትለው) Red Wine
 የምትወደው መኪና :-From the
 outside Mercedes, from the inside
 Lexus
 የጋብቻ ሁኔታ Not Married

ነብዩ፡- ሳንዲዩን፤ ካሊፎርኒያ እያለሁ ወደ ባህሩ ዳርቻ መሄድን አመርጥ ነበር።

ናፍቆት፡- የኑሮ ፍልስፍናህ ምንድን ነው?

ነብዩ፡- መልካም ነገርን አድርግ መልካምም ይደረገልሃል የሚለው ነው።

ናፍቆት፡- አገርህ ለመሄድና ሙዚቃ ለመስራት አቅድ አለህ ወይ?

ነብዩ፡- አኔ ባለሀብት ቦታ ሁሉ ሙዚቃን መስራት አወዳለሁ። ነገር ግን ኢትዮጵያ ለመሄድ የሚል የፍቅር ጊዜ ሀሳብ አለኝ። አዛም ሄጄ ሙዚቃዬን የመቀጠል አስባለሁ።

ናፍቆት፡- መድረክ ላይ ያጋጠመህ አስቂኝ ወይም አስደንጋጭ ገጠመኝ ካለ ብትገልጽልኝ?

ነብዩ፡- ብዙ የመድረክ ስራዎችን አልሰራም አብዛኛውን ጊዜ ስቶዲዮ ውስጥ ነው - መጻፍና ፕሮዲውስ ማድረግ።

ናፍቆት፡- ማንበብ ትወዳለህ?

ነብዩ፡- አዎ ግን አንደ መጽሐፉ ይሰያያል።

ናፍቆት፡- ስለራሱ የምትነግረን ሰዎች ግን የማያውቁት ነገር መግለጽ የምትሻው ካለ?

ነብዩ፡- ቪጅቲሪያን ነኝ።

ናፍቆት፡- የመጨረሻ ሀሳብ ካለህ መግለጽ የምትፈልገው

ነብዩ፡- በዋብ ሳይቴ ላይ
www.nebiyukebede.com ሁለቱም
 ኢንስትሩሜንታል አልበሞቼ ሰላምፕልና
 ለሽያጭ ይገኛል።

ፍቅር ለፖርት

ከገጽ 35

ለመጨረሻው ኢትዮጵያዊ አትሌት ለድረባ መርጋም ከያዘው ሬከርድ ጋር የተያያዘ ጥያቄ ቀርቦለት በጣም ዝግ ባለና በማይሰማ ድምፅ «የስ» «ኖ» የሚል መልስ ነበር የሚሰጠው። ጥያቄው ለሁለቱም ኢትዮጵያውያን የገባቸው አልመስለኝም። ለምንስ አስተርጓሚ እንዳልተዘጋጀላቸው ፕሬስ ኮንፍራንስን ያዘጋጀው ክፍል ሳይደረግምበት ያለፈ አይመስለኝም። የኔም ዋና ቅሬታ ሰምን በእንግሊዝኛ ቋንቋ አቀላጥፈው አልመለሱም የሚል ሳይሆን ሰምን እንደ ሌሎች አስተርጓሚ አልተደረገላቸውም የሚል እንጂ። ከውይይቱ በኋላ የማራቶኖች ዋና አስተባባሪ ጠይቁ እንዳገኘሁት መልስ ከሆነ «ጠይቁን አያስፈልጋቸውም ራሳቸው ይሞክሩ ተብለናል» ብለውኛል። አንግሊዝኛ በአዘጋጁ በኩል የቀረና ያንደሉት ነገር ያለ አይመስለኝም።

የአዳራሹ ወይይት እንዳለቀ ከአትሌቶች ጋር የፎቶ እና የቃለ መጠይቅ ዕድል እንደሚኖር ተገልጾልን ስለነበር ለፎቶው ብዙም ባልጓጓ ማወቅ የምፈልገውን እና ትንሽ ውስጤን ቅር ያስኘውን ጉዳይ ለመጠየቅ እንዲሁም ለአትሌቶቻችን በአካል «ይቅናችሁ! እንደምታሸንፉ አልጠራጠርም» የምትለዋን የማበረታቻ ቃል ለመናገር ማንን እንደማንጋግር በተዘጋጀው ፎርም ላይ ስማቸውን እና የመጡበትን ሀገር አስፍሬ ለአዘጋጁ ክፍል አስረከብኩ። ማነጋገር የፈለኩት መላውን የኢትዮጵያ አትሌት ቡድን እና ከኬንያ ሳሚ ዋንጂሩን ስለነበር ሁለት ፎርም መመላት ነበረብኝ።

አስራአምስት ደቂቃ ባልሞላ ጊዜ ውስጥ ስሜ ተጠርቶ አትሌቶቼን ወደማንኛው ትልቁ አዳራሽ ስገባ በጣም ስፊ በሆነ ከብ ጠረጴዛ ላይ የሁሉም አትሌት ሥም እና የኔም ጭምር በሥርዓት ተደርድሮ ሊጠብቀን የአዘጋጁ ክፍል ቅልጥፍና አስደነቀኝ። የኬንያው ሳሚ ዋንጂሩም በአንድ ትልቅ ጠረጴዛ ላይ ሆኖ ያልቀጠረውን እንግዳ ይጠብቃል።

የኛን ልጆች በሙሉ ፈገግታ እና በናፈቀ ዓይነት ገጽታ «መጣሁ አንዴ ሳሚን ላናግር» አልኩና ወደ አሱ ጠረጴዛ አመራሁ። እነሱ የኔው ለሰሆኑ እሱን ማክበራና ቅድሚያ መስጠቴ ነበር።

ከሳሚ ዋንጂሩ ጋር ብዙም ለመነጋገር አልቻልኩም አጠር ያለ ጥያቄ አቀረብኩለትና ከተፈጥሮው ጋር መልሶልኝ ልንለያይ ስንል «ውጤቱ እንዴት ይመስልሃል» አልኩት። «መቼም አናንተ ጋር መሮጥ አስቸጋሪ ነው ግን አጅ አልሰጥም» አለኝ አሁንም እየሳቀ። «ይቅናህ» አልኩትና ወደ አኛ ልጆች ጠረጴዛ አመራሁ።

ከአራት ወንዶች ሁለት ሌቶች አትሌቶቻችን ጋር የእጅም የትከሻም ሠላምታ ተሰጣጥተን ሥሜ በተቀመጠበት አቅጣጫ ተቀመጥኩ። በቅድሚያ የራሴን ማንነት እስተዋወቁ ለቃለ መጠይቅ ፍቃደኝነታቸውን ጠየኩ። አንቢ እንደማይሉኝ በመተማመን።

ቃለመጠይቁን የጀመርኩት በሴቷ አትሌት ማሚቱ ደሰቃ ነበር። ማሚቱ የ26 ዓመት ዕድሜ ያላት የቤተሰብ ኃላፊና ከሸዋ ክፍል ሃገር ከአምቦ ከተማ የተገኘች ወጣት ናት። በትምህርቷ ብዙ እንዳልገፋችና ከ8ኛ ክፍል እንዳቋረጠች የምትናገረው ከዚህ በኋላ ሕይወቷ ሩጫ ብቻ እንደሚሆን ደጋግማ ገለጸችልኝ። ደጋግማም ወደፊት ትምህርትሽን ስመጨረስ እቅድ አለሽ ወይ? የሚል ጥያቄ ባቀርብላትም «በቃ የኔ ሕይወት ሩጫና ማሸነፍ ብቻ ነው» በሚል ትደመድመዋለች።

በዚህ መሐል ጥያቄውን አጠር እያደረኩ ወደ ሌሎች ለመሸጋገር ስዘጋጅ በአጋጣሚ ፊትን በደኅላ ሳዘር ከበሩ አጠገብ ከቆሙት ሁለት ሰዎች አንደኛው በእጁ ምልክት ሊያሳያቸው ተመሰክትኩ። ማን እንደሆነ ያወኩት በኋላ ነው። አኔም የጀመርኩትን በመቀጠል ማሚቱን በማነጋገር ላይ እያለሁ ሌላዋ አትሌታችን አጽደ ባይሳ ከሄደችበት ተመልሳ በመምጣት በመነጫጭ ዓይነት ማሚቱን ስትናገራት ማሚቱም እኛ ላይ የቀረውን የመጨረሻ ቃል ወርውራልኝ ከአጠገቤ ሄደች።

አሁን የቀረነው እኔና ጸጋዬ ብቻ ነን። አትሌት ፀጋዬ ከበደ የ22 ዓመት ወጣትና አንድ ሜትር ከስልሳ የሚረዝም ቀመትና 49 ኪሎ ግራም ከብደት እንዳለው በዓለም ዓቀፉ የአትሌቶች መዝገብ ያስመዘገበው መረጃ ይጠቁማል፤ እሱም ይህንን አውነታ ያረጋግጣል። ፀጋዬ በሸዋ ክል ሃገር ከአዲስ አበባ አስር ኪሎሜትር ርቀትና በአሁኑ ወቅት ከአዲስ አበባ ከተማ ጋር እየተገጣጠመ ባለው የሠንዳፋ ከተማ የተወለደና አስከ ዘጠነኛ ክፍል ድረስ በጅማ ሠንበቱ ትምህርት ቤት ተምሮ ወደ ሩጫው ዓለም ሊገባ ውጤቱ ከሀገር ጀምሮ በዓለም አቀፍ ደረጃ እያስመሰገነው ስለመጣ ትምህርቱን አቁሞ ሙሉውን ጊዜ ወደ ሩጫው ዓለም ያዘነበለ ወጣት ነው።

ፀጋዬ በእጅጉ ረጋ ያለና ከፍተኛ የሆነ የሃገር ፍቅር ያለው፤ አሁን በያዘው የስፖርት ሙያ በበለጠ መታወቅና ሀገሩን ማስጠራት የሚመኝ መሆኑን ባደረግነው ቆይታ ልረጃ ችያለሁ።

ወጣቱ አትሌት በ2007 ለመጀመሪያ ጊዜ በአምስተርዳም ከታዋቂ አትሌቶች ጋር ተወዳድሮ ስምንተኛ በመውጣቱ እንደተበረታታ እና ተስፋ እንዳለው በመገመት በልምምድና ራሱን በማዘጋጀት በኩል ከፍተኛ ጥረት በማድረጉ በ2008 ፓሪስ ላይ ፍጥነቱን አሻሽሎ 2:08:40 በሆነ ውጤት በመግባት አንደኛ ሲወጣ በኦሎምፒክ ውድድር በሦስተኛነት ጨርሶ የነሐስ ሜዳይ ተሸላሚ ነበር።

ከፀጋዬ ጋር ባደርገነው ሰፊ ቆይታ ብዙ ስፖርታዊ ቁምነገሮችን እንስተን ተወያይተን ነበር። በፕሬስ ኮንፍራንሱ ላይ ቀርቦለት በቋንቋ ችግር መልስ ያልሰጠበትን ጨምሮ ካቀረብኩለት ጥያቄዎች ጥቂቶቹን ለመጥቀስ፦

«ብትምህርትህ ለመግፋትና ለመቀጠል ዕቅድ አለህ ወይ? ስለሀገራችን አጠቃላ ስፖርት አድገት ምን አስተያየት አለህ? ያበረታታል ወይስ ሊታሰብበት የሚገባ ይመስልሃል?» የሚሉና ሌሎችንም ጥያቄዎች የመሰለውን መልሶልኛል።

በትምህርቱ ለወደፊቱ እንደሚገፋበትና በተለይ ዓለም አቀፍ ውድድር አስካደረገ ድረስ ቋንቋ በእጅጉ አስፈላጊ በመሆኑ በአንግሊዝኛ ቋንቋ በቂ ችሎታ እንዲኖረው ለመማር መወሰኑንና አንግሊዛዊው ማኔጀሩም እንደገፋፋው አጫውቀናል።

ቅሬታ ሁለት

አሁኑ በ10-10-10 ጠዋት የሩጫው ውድድር ከሚጠናቀቅበት ሥፍራ የአትሌቶቻችንን ውጤት በቀጥታ ለመከታተል እንዲያመቸኝ ከጣቢያ 7 ሪፖርተሮች ድንኳን ጠጋ ብዬ በመከታተል ላይ እንዳለሁ ከዳገቱ ላይ የተቀመጡትን ኢትዮጵያውያን ደጋፊዎች ስመስከት አንድ ነገር ዓይኔ ውስጥ ገባ። የባንዲራ ዓይነት ብዛት።

የሞክ አንበሳ! ታሪካዊው አረንጓዴ ቢጫ ቀይ፤ አዲሱ ባስ ሰማያዊ መደብና ቢጫ ኮከብ ባንዲራ በብዛት የሚያውለበልቡ ወገኖች መሐል ሁለት የተለያዩ ባንዲራዎች ተመስክትኩ። አንዱ የአሮሚያ ባንዲራ ሊሆን ሌላው ደግሞ የኦሮሞ ነፃ አውጪ ግንባር ባንዲራ ነው ተብሎ ተነገረኝ። ነገሩ በጣም ገርሞኝ መቼ ይሆን አንድ ሕዝቦች መበሻሸቅና መነጣጠል ትተን አንድ የምንሆነው ብዬ ለአፍታ አሰብኩ። በመጨረሻም በሌቱም በወንዱም ውድድር ልጆቻችን ሁለተኛ ወጡና እኔም ሁለት ቅሬታዬን ደጋፊዎችም ይዘው የመጡትን የተለያየ ባንዲራ ይዘን ወደመጣንበት ሄድን።

በዚህ ጉዳይ ላይ ለወደፊቱ የምለው አይጠፋም።

